

The background of the entire page is a colorful autumn landscape painting. It features a dirt road winding through a valley, flanked by trees with yellow and orange foliage. In the distance, there are small houses with blue roofs. The sky is a mix of blue and yellow, suggesting a bright, sunny day. The overall style is impressionistic and warm.

МИ - ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДИ!

**ЗБІРНИК ПРАКТИК ДІЯЛЬНОСТІ
ТА РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ
НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ**

**Всеукраїнська громадська організація
«Асоціація сприяння самоорганізації населення»**

Ми - представники громади! Збірник практик діяльності та розвитку органів самоорганізації населення в Україні / Під редакцією Г.С. Трепалюк. – Одеса: ПП „Євродрук“, 2011. – 136 с.

Збірник присвячений успішним практикам діяльності та розвитку органів самоорганізації населення в різних населених пунктах України, містить інформацію як про приклади участі окремих органів самоорганізації населення в місцевому розвитку, так і про діючі на рівні міст системи міжсекторної співпраці за участі органів самоорганізації населення, механізми стимулювання громадської активності.

Збірник адресується широкому колу читачів, зокрема, представникам органів самоорганізації населення, громадських організацій, органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, лідерам та активістам громад, всім, хто цікавиться участю громадськості у вирішенні місцевих питань.

ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» щиро вдячна за надану для збірника інформацію міським радам та виконавчим комітетам міст: Борисполя, Вінниці, Луганська, Макіївки, Маріуполя, Одеси, Денежниківському сільському голові Сергію Артьому, а також Фонду розвитку міста Миколаєва, Інституту аналізу державної та регіональної політики (м. Луцьк), органам самоорганізації населення «Рух громади» (с. Рогізно Львівської обл.) та «Гагаринець» (м. Луганськ), Асоціації органів самоорганізації населення м. Вінниці, Об'єднаному комітету органів самоорганізації населення м. Алчевська, Координаційному комітету самоорганізації населення м. Димитрова, Інформаційно-просвітницькому центру «Боразан» (АР Крим) та іншим партнерам.

Укладач збірника – Ганна ТРЕПАЛЮК, старший проектний менеджер ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення».

Збірник виданий за фінансової підтримки Програми “Схід-Схід: партнерство без кордонів” Міжнародного фонду „Відродження” в рамках проекту “Кращі практики самоорганізації населення для розвитку місцевих громад”.

© Трепалюк Г. С., 2011

© ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення», 2011

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПІДСУМКИ СТАЖУВАННЯ НА ТЕМУ “КРАЩІ ПРАКТИКИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД”	7
ЧАСТИНА 1.	
ПРАКТИКИ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В МІСТАХ УКРАЇНИ	14
Вінниця. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ	14
Одеса. МІСЦЕВІ НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ УМОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	22
Луганск. АНАЛИЗ РАБОТЫ ОРГАНОВ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ	31
Димитров Донецкой обл. РЕАЛИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ОРГАНАМИ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ	40
Бориспіль Київської обл. РОЛЬ ОСНІВ ТА КОНКУРСУ «СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ» У ФОРМУВАННІ АКТИВНОЇ І ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	45
Макіївка Донецької обл. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	49
Алчевськ Луганської обл. ДОСЯГНЕННЯ ОБ’ЄДНАНОГО КОМІТЕТУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	56
Маріуполь Донецької обл. З ДОСВІДУ РОБОТИ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ МІСТА	60
Николаев. ВОЗМОЖНОСТИ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ В ЗАЩИТЕ ПРАВ И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ ЖИТЕЛЕЙ	67
Николаев. ОСН - ЭТО ВЫГОДНО!	74

ЧАСТИНА 2.

ІСТОРІЇ УСПІХУ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ У СЕЛАХ ТА СЕЛИЩАХ

77

Села Стрепетово, Пруды, Автономная Республика Крым.

ВОДА В ДОМЕ, СВЕТ В ОКОШКЕ, ЧИСТЫЕ УЛИЦЫ И УРОЖАЙ С
ОГОРОДА

77

Село Черново, Автономная Республика Крым.

САМООРГАНИЗАЦИЯ ГРОМАДЫ ДЛЯ СПАСЕНИЯ СЕЛ УКРАИНЫ . . .

82

Села Білогірського району, Автономна Республіка Крим.

ОБ'ЄДНАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ МІСЦЕВИХ ГРОМАД

86

Село Денежниково Луганской обл. ОПЫТ САМООРГАНИЗАЦИИ

НАСЕЛЕНИЯ ГРОМАДЫ СЕЛА ДЕНЕЖНИКОВО

90

Волинська обл. ЛІДЕР СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ – СІЛЬСЬКИЙ

СТАРОСТА

97

Села Зоря, Ворчин, Селиськи Волинської обл. "ЗОРЯНИЙ ШЛЯХ" . . .

101

Селище Перечин Закарпатської обл. КОМІТЕТИ САМООРГАНІЗАЦІЇ

ГРОМАДЯН ЯК КАТАЛІЗАТОРИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

105

Село Рогізно Львівської обл. ПЕРШІ КРОКИ ГРОМАДИ СЕЛА В

САМООРГАНІЗАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ СПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

108

ЧАСТИНА 3.

ДОСЯГНЕННЯ ОКРЕМИХ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ . .

111

Київ. КОМІТЕТ МІКРОРАЙОНУ «РУСАНІВКА»: ДОСВІД З

ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ЖИТЕЛІВ

111

Київ. ПЕРШИЙ У СТОЛИЦІ ОСН БУЛО СТВОРЕНО НА ТЕРЕМКАХ. . . .

117

Прилуки Чернігівської обл. ДІЄВИЙ КОМІТЕТ — НАДІЙНА ОПОРА

ТА ПІДТРИМКА ЙОГО ГОЛОВИ

120

Севастополь. ІСТОРІЯ КОМІТЕТУ МІКРОРАЙОНУ "СЕЛИЩЕ

ДАЛЬНЄ".

123

Бердянск Запорожской обл. О РАБОТЕ КОМИТЕТА

МИКРОРАЙОНА «ЦЕНТР ГОРОДА» ЗА 2006-2010 ГОДЫ

127

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВГО «АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»

132

ПЕРЕДМОВА

У розбудові громадянського суспільства в Україні останнім часом все більшого значення набувають органи самоорганізації населення (ОСН), які одночасно є інститутами громадянського суспільства та елементами системи місцевого самоврядування.

Їхня роль обумовлена колом завдань, визначених Законом України «Про органи самоорганізації населення», що був прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2001 року. А саме:

- 1) створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції і законів України;
- 2) задоволення соціальних, культурних, побутових та інших потреб жителів шляхом сприяння в наданні їм відповідних послуг;
- 3) участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм.

Створюючись за ініціативою населення за місцем проживання, вони мають як окремі риси органу публічної влади, так і риси громадського об'єднання. З одного боку, органи самоорганізації населення представляють та захищають інтереси жителів відповідної території, в межах якої вони здійснюють свою діяльність, а з іншого – сприяють органам місцевого самоврядування у вирішенні багатьох питань місцевого значення, виконують відповідні повноваження, якими вони наділяються місцевою радою, беруть участь у наданні певних адміністративних послуг органами місцевого самоврядування.

Проте, такі фактори як недосконале законодавство, нечітка визначеність їх правового статусу, відсутність розуміння їхньої ролі в житті територіальної громади з боку органів влади, суттєво стримують реалізацію можливостей ОСНів та спричиняють нерівномірність їхнього розвитку в різних громадах.

Ще одним негативним чинником, що впливає на розвиток ОСНів в Україні, є відсутність достатньої інформації про приклади тих громад, де ОСНи досягли конкретних результатів, де ініціатива «знизу» була підтримана ініціативою «зверху», де за участю місцевої влади була створена ефективно діюча система самоорганізації населення.

Якщо діяльність громадських організацій, зазвичай, висвітлюється досить широко, то не менш важливі здобутки ОСНів мало кому відомі, що і спричиняє низький рівень інтересу до їхнього створення та розвитку як з боку громадян, так і органів влади в багатьох містах, селах та селищах України.

На жаль, як показують опитування, досить значною є частка людей, які взагалі не знають, що таке органи самоорганізації населення, для чого і як вони утворюються та що вони роблять. На сьогодні, тільки декілька ОСНів в Україні мають власні веб-сайти або друковані видання. А як же залучення широких верств населення до їхньої діяльності?

Можливо, в цьому є вина і самих ОСНів, які поринаючи у свою бурхливу діяльність, зазвичай приділяють мало уваги популяризації своєї діяльності, навіть серед сусідніх громад. Певною мірою це є наслідком нестачі у них необхідних кадрових та фінансових ресурсів.

Всеукраїнська асоціація сприяння самоорганізації населення вирішила сприяти вирішенню цієї проблеми. В межах проекту «Кращі практики самоорганізації населення для розвитку місцевих громад», що реалізовувався за підтримки Програми «Схід-Схід: партнерство без кордонів» Міжнародного фонду „Відродження”, у червні 2011 року відбулося тижневе стажування 10 представників місцевих неурядових організацій та ОСН у Вінниці, Одесі та Луганську, під час якого вивчалася практика створення та діяльності ОСНів, що існує в цих містах.

Крім того, нами збиралася інформація щодо успішних, інноваційних, цікавих практик у сфері діяльності ОСН, а також сприяння їхньому ефективному розвитку з боку органів місцевої влади та громадських організацій задля вирішення питань місцевого розвитку. Зібрані під час проекту дані, публікації, звіти та історії лягли в основу цього збірника.

Ці практики в жодному разі не претендують на звання «найкращих», вони спрямовані на вирішення суто локальних питань. Але на таких прикладах дуже добре видно, чого може досягти згуртована громада, яка не чекає «манны небесної», а сама вирішує свої проблеми, що ОСНи зазвичай роблять у своїй щоденній діяльності, як саме можна взаємовигідно співпрацювати з органами місцевого самоврядування, щоб всій громаді легше було досягати бажаного добробуту.

ПІДСУМКИ СТАЖУВАННЯ НА ТЕМУ “КРАЩІ ПРАКТИКИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД” ¹

**Учасники стажування разом з
вінницькими колегами**

*Бо не вік і не колір волосся,
Не зріст, і не погляд очей,
Не думка про те, що вдалося,
Не зведена кількість ідей.*

*Не чин, не посада, не слава,
Не теплий стілець та портфель
Збудують тобі пєдестал
І піднімуть на вищий щєбель.*

*Лиш розум з душею єдині,
Багатий твій внутрішній світ,
І думка твоя щохвилини
Не тільки про плід, а й про цвіт.*

*Коли допомога є щира,
Без вигоди, фальші, а - так!
Коли ти з собою у мирі,
І мудрість у справах, словах.*

*Тоді ти - є справді людина,
І місія в тебе свята,
Вона неповторна, єдина,
І в цьому вся сутність життя.*

**Наталія Тріщ,
учасниця стажування,
заступник голови ОСН,
с. Рогізно, Львівська обл.**

Група з десяти лідерів і активістів громадських організацій та органів самоорганізації населення з дев'яти регіонів України (Вінницької, Донецької, Запорізької, Івано-франківської, Львівської, Одеської, Полтавської, Сумської і Черкаської областей) в червні 2011 р. пройшла тижневе стажування в містах Вінниці, Одесі і Луганську. Стажування організувала Всеукраїнська громадська організація "Асоціація сприяння самоорганізації населення" в рамках проекту

¹ Альона КОРСУНЕНКО, газета "Соседский вестник", № 5-6, 2011.

"Кращі практики самоорганізації населення для розвитку місцевих громад», що реалізовувався за підтримки Програми «Схід-Схід: партнерство без кордонів» Міжнародного фонду „Відродження”.

Як зазначила керівник проекту Ганна Трепалюк, стажування було схоже на дослідну експедицію, учасники якої збирали та ретельно вивчали наочні зразки діяльності, розвитку органів самоорганізації населення (ОСН) та вирішення ними проблем місцевих громад. Кожен з учасників знайшов для себе саме те, що планує втілювати у своїй громаді.

В усіх трьох містах учасники відвідували ОСНи та їхні території, спілкувалися з керівниками органів місцевої влади та громадських організацій, що займаються питаннями самоорганізації населення, здобували знання під час круглих столів та консультативних зустрічей, знайомилися з методичними матеріалами.

ВІННИЦЯ

У Вінниці учасників стажування найбільш зацікавило те, наскільки успішно ОСНи вирішують проблеми в приватному секторі за допомогою дольової участі самих жителів. Якщо на конкретних вулицях потрібно провести каналізацію або відновити покриття дороги, квартальний комітет замовляє проект робіт та розрахунки їхньої вартості у організації-виконавця. Після виготовлення проектних документів проводяться повуличні загальні збори жителів, де вони привселюдно обговорюються. Тут же приймається рішення про збір коштів з громади, як правило, у розмірі 50% від загальної кошторисної вартості. Усіма питаннями по зборі коштів, відборі виконавця, узгодженню з жителями, контролю за виконанням робіт займається орган самоорганізації населення.

Коли потрібна сума зібрана, інші 50% на виконання робіт гарантовано перераховуються з місцевого бюджету - така схема закріплена в спеціально прийнятій міською радою програмі. І учасники стажування на власні очі переконалися в її ефективності.

За словами заступника Вінницького міського голови Андрія Олексійовича Реви, завдяки ОСНам, за останні 2 роки в приватному секторі міста було більше зроблено, ніж за попередні десять років. На

умовах дольової участі, наприклад, реалізовано декілька проектів по проведенню каналізації вартістю більше мільйона гривень, зараз почалося виконання масштабного проекту, кошторис якого перевищує 13 млн. грн.

Що цікаво, зазвичай більше 95% жителів без проблем здають потрібні кошти.

Йдуть роботи з проведення каналізації

Об'єднує вінницькі комітети Асоціація органів самоорганізації населення м. Вінниці, яка взаємодіє з міською владою, здійснює координацію роботи та навчання активістів. До складу її керівництва обираються лідери ОСНів. Як розповіла її керівник Наталія Панчук, на забезпечення діяльності Асоціації, а також діяльності самих ОСНів щорічно з бюджету виділяються значні кошти.

Дуже активно за підтримки влади квартальні комітети Вінниці займаються контролем за благоустроєм території та інформуванням жителів. Під час обходів кварталів тим, у кого траву не покошено, або лежить сміття біля воріт і т.п. - ОСН видає припис з вказівкою терміну усунення порушення. Якщо вимога вчасно не виконана, то підключається міська інспекція з контролю за благоустроєм - складається протокол і накладається штраф. Але в цій сфері є місце і заохоченням - щорічно проводяться масштабні конкурси "Зразкова садиба" та "Зразкова вулиця".

Самі громадські діячі Вінниці говорять, що своїй злагодженій роботі вони завдячують конструктивній позиції міського голови Володимира Борисовича Гройсмана. Він побачив в ОСНах не просто помічників або представників інтересів громади, а частину системи управління містом і тримає на постійному контролі питання, що піднімаються комітетами.

Практичні механізми такого системного та інноваційного підходу до управління містом стажери мали змогу побачити також в Центрі

надання адміністративних послуг «Прозорий офіс» та Службі миттєвого реагування Вінницької міської ради.

"Прозорий офіс" - унікальний для України центр, в якому громадяни можуть максимально легко, зручно і оперативно отримати більше 180 адміністративних послуг, що надаються органами місцевої влади. Центр оснащений інформаційними терміналами для відвідувачів, системою "електронної черги", відеокамерами. У "Прозорому офісі", де створені рівні можливості для усіх одержувачів послуг, немає місця зловживанням і корупції, оскільки не лише техніка, але й люди працюють за європейськими стандартами.

А в комп'ютеризованій Службі миттєвого реагування приймаються дзвінки від громадян і забезпечується оперативне та конструктивне рішення піднятих ними питань. Це Вінницький міський голова також тримає на своєму особистому контролі.

ОДЕСА

Учасники стажування визнали, що нормативна і методична база діяльності ОСНів, яка створена в Одесі, є кращою в Україні. Стажери відвідали Центр соціальної взаємодопомоги при ОСНі мікрорайону "Юго-западний масив", комітети мікрорайонів "Дмитріївка" та "Шкільний".

Голова Одеської міської організації Асоціації сприяння самоорганізації населення Володимир Томашевський розповів їм про практику надання ОСНами соціальної допомоги та плідну взаємодію з ветеранською організацією.

Під час приїзду гостей в комітет мікрорайону "Шкільний" активісти комітету якраз розвантажували машину з продуктовими

Комітет "Шкільний": відпочивати ніколи!

наборами, які надав депутат міськради для подальшої роздачі малозабезпеченим жи-телям мікрорайону. Голова комітету Неля Дмитрівна Пандас з гордістю показала гостям сквер на місці відомої одеситам "Поляни", як приклад успішної участі жителів в захисті своїх інтересів від намірів недобросовісних забудовників. Свого часу ці горе-будівники хотіли звести житловий комплекс на території, де відпочивають жителі цього густонаселеного мікрорайону, без урахування їхньої думки.

Стажери познайомилися з роботою будинкових комітетів, створених на базі гуртожитків в селищі Дзержинського, поспілкувалися на круглому столі з лідерами комітетів мікрорайонів приватного сектору: "Шевченко-3", "Курсаки", "Ближні Млини", узнали колись гучну, але успішну історію відстоювання жителями та ОСНом "Лузанівський" вирішення серйозних екологічних проблем мікрорайону. Свого часу цей комітет добився виділення з державного бюджету України коштів на будівництво каналізаційно-насосної станції, яка тепер забезпечує потреби величезного району міста, а також винесення за межі міста промивально-пропарювальної станції Одеської залізниці: вона була надзвичайно небезпечна для здоров'я жителів мікрорайону.

Під час бесіди гостей особливо зацікавила можливість делегування ОСНам повноважень у сфері надання житлово-комунальних послуг і створення на їх базі обслуговуючих кооперативів. Про ці плани їм розповів начальник Управління з питань взаємодії з ОСНами Одеської міськради Олег Дмитрович Загрійчук.

Учасники стажування також побували в гостях у всеукраїнському центрі організаційно-методичної підтримки ОСНів, створеному Всеукраїнською громадською організацією "Асоціація сприяння самоорганізації населення", на базі якого ОСНи та ініціативні групи з їх створення з будь-яких куточків України можуть отримати безкоштовну інформаційну, консультативну, правову та інші види допомоги з питань їх створення та діяльності.

Окрім цього, стажери отримали можливість ближче вивчити роботу Одеської міської громадської організації "Лицем до лица" та Одеського громадського інституту соціальних технологій, які ось вже 10 років займаються сприянням розвитку самоорганізації населення, а

також отримали комплект методичних і аналітичних матеріалів, підготовлених цими організаціями. Частина учасників висловила намір створити у своєму населеному пункті представництво Асоціації сприяння самоорганізації населення, або стати її членом.

ЛУГАНСЬК

Громадські лідери Луганська продемонстрували стажерам, як замість конфлікту з міською владою, який назрівав через плани по примусовій реорганізації ОСНів міста, їм вдалося досягти ефективної співпраці на користь місцевій громаді.

Це підтвердили і зустріч гостей з начальником міського управління внутрішньої та інформаційної політики Оксаною Андріївною Терещенко, а також круглий стіл за участю керівництва районної ради і квартальних комітетів Каменевродського району. Значну роль в досягненні згоди зіграли зусилля Тетяни Кирилової, яка очолює Луганську міську організацію Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення та ОСН мікрорайону "Гагаринець".

Територія

Луганська майже уся покрита ОСНами (всього - 43 зареєстрованих квартальних комітети), які досягли значних результатів у благоустрої та контролі за житлово-комунальною сферою. Наприклад, територія комітету "Южный" уразила гостей своєю по-справжньому

Олена Головкіна, учасниця стажування, голова ГО „Горлівський форум розвитку”, м. Горлівка, Донецька обл: *«У меня сложилось впечатление, что украинское общество еще не до конца понимает, какой прекрасный инструмент есть у него в лице ОСНов. Даже при этом законодательстве можно многое изменить к лучшему. Стажировка открыла мне, что громада сама по себе может быть самодостаточной: понимать, что ей нужно, и делать, что ей нужно, подключая ресурсы тех же депутатов, равнодушных людей, взаимодействуя с властью».*

європейською доглянутістю. Місцеві активісти пишаються ще й тим, що їм вдалося відстояти інтереси мешканців кварталу та добитися закриття автозаправочної станції, що була побудована у небезпечній близькості від житлових будинків. Цей та інші комітети Луганська активно залучають депутатів, спонсорів, місцеву владу до рішення проблем

громади.

У Луганську діє ряд потужних громадських організацій, які займаються розвитком самоорганізації населення, у тому числі, за допомогою проведення конкурсів міні-грантів, в рамках яких фінансуються невеликі проекти ОСНів, а також захистом прав населення, наприклад, при забудові територій у житлових кварталах. З лідерами цих організацій стажери також зустрілися на круглому столі.

Таке стажування проводилося в Україні уперше, і, по відгуках самих учасників, його результати навіть перевищили їхні очікування. Стажери визнали, що не лише здружилися між собою і отримали величезний багаж унікальних знань та навичок, але й мають тепер серйозну мотивацію для розвитку самоорганізації населення у себе вдома.

Вони були приємно здивовані тим, наскільки різноманітними та ефективними можуть бути методи і форми роботи ОСНів.

Після завершення вони разом зі Всеукраїнською асоціацією сприяння самоорганізації населення сформували план подальшої спільної співпраці для обміну інформацією, розробки і реалізації проектів і ініціатив.

ЧАСТИНА 1.

ПРАКТИКИ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В МІСТАХ УКРАЇНИ

м. Вінниця

***Наталія ПАНЧУК,**
голова Асоціації органів
самоорганізації населення
м. Вінниці*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ

На сьогодні у м. Вінниці функціонує 24 органи самоорганізації населення. Вони охоплюють своєю діяльністю 22 000 домогосподарств у приватному секторі, в яких проживає третина населення міста. Відповідно до рішення міської ради від 01.03.2011 р. №135 30 попередньо існуючих комітетів були реорганізовані в 24, що дозволило оптимізувати граничні межі та рівномірне навантаження на ОСНи. Всі ОСНи є юридичними особами.

Голови квартальних комітетів представляють інтереси мешканців приватного сектору в органах влади. Саме до них господарі приватних домогосподарств найчастіше звертаються не лише за оформленням необхідних довідок та документів, а й з питань, які стосуються покращення якості життя на своїх вулицях та провулках.

Ще в 2006 році органам самоорганізації населення м. Вінниці практично не надавалася допомога у забезпеченні нормальних умов для проживання мешканців приватного сектору. Районні ради віддалилися від існуючих тут проблем. Органи самоорганізації населення перетворилися в аморфні структури, їх керівники працювали на громадських засадах і виконували єдину функцію – надання довідок.

Такий стан сприяв зростанню проблем у приватному секторі та до серйозних перекосів та контрастів в побутових умовах проживання

жителів мікрорайонів, порівняно з мешканцями центральної частини міста. До виконавчих органів з приватного сектору почали надходити колективні скарги щодо незадовільного транспортного забезпечення, вивозу твердих побутових відходів, стану доріг та освітлення вулиць. В мікрорайонах наростала соціальна напруга та недовіра до владних структур усіх рівнів.

Це спонукало керівників квартальних комітетів в грудні 2006 року виступити з ініціативою щодо створення асоціації органів самоорганізації населення міста. Ініціатива була підтримана міською радою, виконкомом та міським головою.

Асоціація органів самоорганізації населення м. Вінниці (АОСН), в яку зараз входять всі комітети самоорганізації, була створена 21 лютого 2007 р. Вона має свій апарат та централізовану бухгалтерію. Асоціація є тією ланкою, що забезпечує взаємодію органів самоорганізації населення з органами влади, відстоює їхні інтереси, координує діяльність, надає всебічну допомогу та ін.

Протягом останнього року правлінням АОСН було організовано матеріально-технічне забезпечення проведення 170 повуличних зборів та 24 звітно-виборчих конференцій органів самоорганізації населення в мікрорайонах, на яких були створені належні умови для таємного голосування, затверджені Положення квартальних комітетів, відповідно до якого діють органи самоорганізації населення.

Звітно-виборчі конференції відбувалися в непростих умовах при існуючій конкуренції, що пов'язано зі збільшенням оплати праці головам та секретарям комітетів. Так із 24-х комітетів в 12-ти на посаду голови та секретаря комітету претендувало більше 2-х осіб.

Проведення повуличних зборів та конференцій засвідчило велику активність та небайдужість людей до існуючих проблем в кожному мікрорайоні, під час обговорення яких були присутні й депутати міської ради по мажоритарних округах.

Розуміючи відповідальність за стан справ в приватному секторі, правлінням Асоціації разом з головами квартальних комітетів постійно відпрацьовуються нові механізми, які забезпечують позитивну динаміку у вирішенні проблемних питань на територіях мікрорайонів, навіть в умовах обмеженого фінансування.

Дійсно, проблем у приватному секторі чимало. В переважній більшості мешканців мікрорайонів турбують питання каналізування, водовідведення, ремонту доріг, знесення аварійних дерев, ремонту та очищення криниць загального користування, транспортне забезпечення, освітлення вулиць, вивіз твердих побутових відходів. Але більшість з них вже успішно вирішуються ОСНами.

За історію свого існування з 1975 року, у 2007 році вперше ОСНам були надані кошти для забезпечення господарської діяльності. З цього часу Асоціація щорічно отримує фінансування з міського бюджету під окрему Програму розвитку. Далі кошти розподіляються між ОСНами відповідно до чисельності домоволодінь на їхній території. Кожен окремий ОСН на своєму засіданні формує річний план господарської діяльності із розподілом власних коштів (їхня сума складає до 20 000 грн. на рік для кожного ОСНу), якій потім подає до Асоціації.

Таким чином, протягом 4-х років було використано коштів у сумі 1 млн. 546 тис. грн., з яких:

- на проведення поточного ремонту 32 вулиць – 1 млн. грн.;
- на очищення та ремонт 44 криниць загального користування – 96 тис. грн.;
- на знесення 68 аварійних дерев – 102 тис. грн.;
- на ліквідацію 40 стихійних сміттєзвалищ та прибрано місць загального користування на суму – 145 тис. грн.;
- на ремонт приміщень для прийому громадян в мікрорайонах «Надія», «Тяжилів», «Підлісний», «Слов'янка» – 25 тис. грн.;
- виконано роботи з покосу трави по магістральних вулицях на суму – 180 тис. грн.

Голови та секретарі комітетів також отримують заробітну платню. Але забезпечення діяльності ОСНів по вирішенню місцевих проблем не обмежилось лише фінансуванням з міського бюджету. Упродовж останніх років мешканці приватної забудови значно активніше ініціюють проведення тих чи інших робіт на власних вулицях, інвестуючи кошти у власний добробут за програмою співфінансування робіт 50/50 (половину коштів забезпечує міський бюджет, решту – самі

жителі).

Отримавши таку ініціативу, ми активно працюємо з рештою власників домоволодінь, роз'яснюючи їм необхідність прийняття дольової участі у **проектах по співфінансуванню робіт по каналізуванню, водопостачанню та асфальтуванню у співвідношенні 50/50.**

Заявки щодо виконання робіт в тому чи іншому мікрорайоні на майбутній рік подає комітет, який обговорює це питання з жителями. Після затвердження заявки ми доводимо мешканцям інформацію про проект робіт, їхню вартість, а потім, відповідно до їхньої персональної згоди брати участь у співфінансуванні, що фіксується у протоколі, обрана на зборах ініціативна група збирає кошти. Кошти перераховуються безпосередньо виконавцям робіт, яких обирає комітет. Проект та приблизний кошторис робіт робиться відповідним департаментом міської ради безкоштовно.

Якщо власник домоволодіння – людина соціально незабезпечена і не може надати свою частку, Асоціація звертається до депутата по цьому округу, який може частково компенсувати цю суму.

Люди вже стали довіряти комітетам, але їхню участь в облаштуванні мікрорайонів треба пробуджувати, достукатися до їхньої свідомості, для чого ми ведемо постійну роз'яснювальну роботу. У зборах та на прийомі комітетів часто присутні депутати міської ради, з якими керівники комітетів тісно співпрацюють.

Виходячи із перспективного плану розвитку будівництва каналізаційних мереж на найближчі 3 роки, та враховуючи специфіку рельєфу територій, вулиці приватного сектору міста були розділені на 10 квадратів. По кожному квадрату підготовлено окремі схеми каналізування з нанесенням вуличних мереж, орієнтовним визначенням місця посадки каналізаційних насосних станцій, протяжності вуличних мереж, напірних ділянок та визначенням орієнтованої вартості будівництва.

В квартальних комітетах з даних питань проводяться повувличні збори громадян, на яких обговорюється готовність жителів оплатити 50% вартості будівництва каналізування, обираються ініціативні групи для подальшого утворення кооперативів, замовлення проектно-кошторисної документації та забезпечення проведення відповідних

робіт у мікрорайоні.

На сьогоднішній день мешканці 1500 приватних будинків, які обслуговуються квартальними комітетами «Царина», «Поділля», «Лівобережний», «Зоряний» самостійно замовили проектно-кошторисну документацію на будівництво вуличної каналізації та каналізаційної

Володимир ГРОЙСМАН, Вінницький міський голова: «Після ліквідації районних в місті рад як зайвого елементу системи управління, ми вирішили все що було необхідно для мешканців мікрорайонів приватного сектору, максимально передати на рівень квартальних комітетів. Таким чином, ми побудували принципово нову і достатньо ефективну систему взаємодії».

насосної станції та вже зібрали понад 1,6 мільйона гривень. Орієнтовна вартість всього будівництва об'єкту складає **13 млн. 802 тис. грн.**

Повуличні збори проведено Асоціацією і в мікрорайоні «Пирогово», де розпочато каналізування вулиць Пирогово від ЗОШ №36, вулиці Вишневецького, провулків Вишневецького. Вартість проекту становить **452 тис. грн.**, з яких мешканцями зібрано **250 тис. грн.**, а решту виділено з міського бюджету.

Протягом червня-липня 2011 року проведено повуличні збори громадян в мікрорайонах «Корея-1», «Підлісний», «П'ятничани» щодо каналізування вулиць (орієнтовна вартість проектів **10 млн. 200 тис. грн.**), пропозиції по яких буде внесено до проекту бюджету на 2012 р., в разі отримання згоди мешканців.

Першочерговість фінансування каналізування визначається поетапно відповідно до готовності мешканців оплатити 50% вартості будівництва. Іншу половину вартості каналізування або асфальтування надає Вінницька міська рада, яка щорік йде нам назустріч.

Розвитку таких масштабних проектів передувала наполеглива конкретна робота з людьми за останні 4 роки, створення соціального паспорту кожного мікрорайону в електронному вигляді, де зазначені всі об'єкти, необхідні для життєдіяльності мешканців. Такого потужного розвитку та розуміння з боку влади приватний сектор досі не відчував.

Протягом 2007-2011 рр. нам вдалося втілити в життя проекти по каналізуванню та водопостачанню вулиць: вул. А. Медвідь,

пров. Підлісний, вул. Толбухіна на суму **280 тис. грн.** – комітет «Підлісний»; вул. П. Комуни, Жуковського, Громова на суму **507 тис. грн.** – комітет «Київський»; вул. Чехова, 1,2,3 проїзди Чехова, вул. Вчительська на суму **450 тис. грн.** – мікрорайон «Соняшник»; вул. Якіра, Грабовської, Москаленко, пров. Грабовської на суму **650 тис. грн.** – комітет «Надія»; вул. Верхарна, Шмідта на суму **180 тис. грн.** – комітет «Привокзальний». Загальна вартість робіт складає біля **2 млн. 67 тис. грн.**, із них 50% коштів зібрано мешканцями.

Також одним із важливих питань на порядку денному є **асфальтування з фінансуванням 50/50** другорядних вулиць приватного сектору. Відверто хочу зізнатися, що дійти згоди з мешканцями в цьому питанні не так просто. Так, наприклад, починаючи з 2007 р. проведено 6 повуличних зборів по вул. Топольського, і тільки в 2010 р. ми спромоглися переконати людей щодо прийняття участі у співфінансуванні, мешканцями було зібрано **90 тис. грн.**

Крім того, мешканці вулиць Димитрова, Тельмана, Топольського, Л.Українки, А. Медвідь, 1-го провулку Д.Нечая, 1-го провулку Лермонтова також взяли дольову участь у асфальтуванні своїх вулиць.

Звичайно, для реалізації таких складних завдань на чолі квартальних комітетів повинні бути ініціативні, небайдужі люди, які дійсно вболівають за свою територію та користуються довірою сусідів.

За останні роки більш ефективно вирішувались **питання транспортного забезпечення** жителів приватного сектору. За рахунок введення нових муніципальних автобусів ми стали менш залежні від приватних перевізників. Стабільності сприяє об'єднання зусиль голів квартальних комітетів, перевізників, департаменту енергетики, транспорту та зв'язку, що дає змогу оперативно впливати на недисциплінованих перевізників. Головний інструмент наших дій – це постійно діючий моніторинг. Протягом 2009-2011 рр. голови квартальних комітетів провели 159 моніторинрів. Така робота сприяє значному зменшенню скарг тих, хто користується транспортом в приватному секторі.

Продовжувалась робота по удосконаленню **системи вивезення твердих побутових відходів (ТПВ)** та підтримки належного стану на територіях мікрорайонів. Головами квартальних комітетів спільно з КУП «Ековін» протягом 2010-2011 рр. кардинально змінено підходи до

форми оплати за вивіз ТПВ. Введено систему розрахунку по абонентським книжкам.

На даний час проводиться укладання угод та видача абонентських книжок в 12-ти комітетах, які обслуговує ПП «Кулик». Із 22 000 домоволодінь приватного сектору розрахункові книжки отримали 12 500 власників, що дало змогу ліквідувати протягом 4-х років близько 40 сміттєзвалищ.

Асоціація органів самоорганізації населення спільно з інспекцією по контролю за благоустроєм і санітарним станом міста та працівниками органів внутрішніх справ (дільничними інспекторами) регулярно проводить **рейди щодо покращення санітарно-екологічного стану приватного сектору**. Зокрема, значна увага приділяється вирішенню таких питань, як складування будівельних матеріалів, покос трави, прибирання накопиченого сміття та спалювання листя. Так, починаючи з 2009 року по теперішній час мешканцям приватного сектору надано більше 3 000 приписів, складено 92 протоколи за порушення ст. 152 Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка на даний час передбачає штраф від 340 грн. до 1 360 грн. на фізичних осіб.

Контролюється також таке питання: за складування будівельних матеріалів за межами домоволодіння, їх власник (згідно рішення Вінницької міської ради) повинен заплатити у бюджет 60 грн. щомісячно. Протягом останніх 3-х місяців мешканцями приватного сектору отримано 115 ордерів на тимчасове зберігання будівельних матеріалів під час будівництва.

Відповідно до програми міського голови щодо зовнішнього освітлення, в результаті її виконання по Ленінському району 99% вулиць освітлено (залишились освітленими пров. Прибузький, пров. Комарова, проїзд Юності). На даний час робота зосереджена на освітленні Староміського та Замостянського районів. Асоціація ОСН постійно інформує департамент комунального господарства та благоустрою щодо проблемних питань освітлення вулиць, та заміни аварійних опор.

Важливою складовою в системі роботи Асоціації ОСН є розгляд звернень громадян. Лише за 2010-2011 рр. до нас надійшло біля 1 500

звернень громадян приватного сектору. В переважній більшості мешканці звертаються з питань ремонту доріг, каналізування, водопостачання, підтоплення будинків, земельних питань та інших. Кожне звернення розглядається з виходом на місце, за участю голови комітету та комісійним обстеженням. Значна кількість звернень громадян надходить під час особистого прийому депутатами міської ради по мажоритарним округам: кожну першу та третю середу місяця.

Результатом плідної співпраці з депутатським корпусом, органами виконавчої влади є проведення конкурсів «Зразкова садиба» та «Зразкова вулиця», який формує у вінничан повагу та любов до свого міста, підтримання чистоти, охайності, затишку і комфорту у домівках, дворах, присадибних

Міський голова поздоровляє переможців конкурсу "Зразкова садиба"

ділянках, залученням населення до активної участі у вирішенні соціально-побутових проблем. Результатом останнього конкурсу «Зразкова вулиця» стало облаштування тротуарною плиткою 1-го провулку Громова, яку мешканцям презентував міський голова за зайняте перше місце.

Слід наголосити, що саме завдяки розумінню принципів діяльності ОСНів з боку міського голови, його заступників і директорів департаментів, завдяки щоденній співпраці та підтримці з боку міської влади, стало можливим оперативно та ефективно вирішувати болючі проблеми мешканців приватного сектору міста Вінниці.

м. Одеса

*Андрій КРУПНИК,
директор Одеського
суспільного інституту
соціальних технологій*

МІСЦЕВІ НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ УМОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

Серед великих європейських міст Одеса є однією з наймолодших – нещодавно їй виповнилося лише 217 років, але жодне місто Європи XIX століття не могло зрівнятися з нею по темпах зростання. Адже, до кінця XIX ст. Одеса стала найбільшим в Україні і четвертим за рівнем містом в Російській імперії – після Санкт-Петербурга, Москви і Варшави.

Протягом тих років, що минули, населення міста завжди проявляло підвищену активність, тягу до самовизначення та самостійного вирішення локальних проблем – чи то стосується благодійності і допомоги нужденним, чи розвитку системи органів самоорганізації. Новітня історія Одеси за часи незалежної України, а особливо після прийняття у 2001 році Закону України «Про органи самоорганізації населення» підтвердила цю історичну місію міста.

Зокрема, це стосується **створення нормативно-правової бази для формування і діяльності органів самоорганізації населення (ОСН) у місті**. Так, прийняте Одеською міською радою 14 січня 2002 року рішення № 3374-XXIII «Про органи самоорганізації населення в місті Одесі» стало своєрідним продовженням першого рішення з цього питання, яке було ухвалено в 1999 році (рішення від 14 вересня 1999 № 188-XXIII р.), ще до затвердження Закону України «Про органи самоорганізації населення».

З урахуванням прийнятих надалі трьох рішень, якими вносилися правки до рішення № 3374-XXIII, воно повною мірою деталізувало найбільш проблемні положення законодавства України в частині, що стосується створення, організації діяльності та ліквідації ОСН.

Зокрема, були врегульовані питання визначення системи органів самоорганізації населення на території міста, принципів їх створення і

діяльності. Окремо, слід звернути увагу на закріплення в рамках рішення «Про органи самоорганізації населення в місті Одесі» положень, що стосуються забезпечення гарантій діяльності і відповідальності ОСН. Враховуючи, що чинне законодавство фактично обходить ці питання своєю увагою, встановлення подібних норм слід визнати виправданим і вкрай необхідним.

Регламентація в рамках окремого додатку до рішення № 3374-XXIII порядку легалізації ОСН в місті Одесі, а також затвердження форми свідоцтва про реєстрацію ОСН доказали свою доцільність на практиці.

На жаль, вказані питання досі повністю або частково знаходяться поза сферою правового регулювання на державному рівні, що підтверджує особливу цінність відповідних положень, закріплених рішенням міської ради.

Прийняті надалі Одеською міською радою локальні нормативно-правові акти у сфері самоорганізації населення, у цілому, були спрямовані на створення умов для забезпечення ефективної діяльності ОСН. Серед них відзначимо встановлення пільгової орендної плати у розмірі одна гривня на рік за все займане ОСНом приміщення незалежно від його площі в будинках і спорудах, що знаходяться в комунальній власності міста (рішення Одеської міської ради від 21.12.2007 № 2135-V «Про пільги по орендній платі громадським і благодійним організаціям»);

Надалі міськрада визначила, що приміщення, займані органами самоорганізації населення, що діють на рівні мікрорайонів, житлових комплексів та селищ, передаються їм в постійне користування (рішення Одеської міськради від 21.12.2007 «Про внесення змін та доповнень до Положення про органи самоорганізації населення в місті Одесі, затверджене рішенням Одеської міськради від 14.01.2002 № 3374-III «Про органи самоорганізації населення в місті Одесі»).

Щорічно, починаючи з 2003 року, з міського бюджету виділяються кошти для реалізації ОСН власних повноважень (наприклад, рішення Одеської міської ради від 28.12.2004 № 3479-IV «Про бюджет міста Одеси на 2005 рік»).

Починаючи з 2004 року, в перелік пріоритетних проблем, що вирішуються у місті за допомогою механізму соціального замовлення,

включена спеціальна номінація, спрямована на розвиток системи ОСН. А починаючи з 2006 року, ОСН віднесені до категорії можливих учасників конкурсу соціальних проектів з використанням механізму соціального замовлення (рішення Одеської міської ради від 06.03.2006 № 5271-IV «Про внесення змін до рішення Одеської міської ради від 10.08.2000 № 1440-XXIII «Про соціальне замовлення в місті Одесі»).

У 2006 році у складі виконавчих органів Одеської міської ради створено перший і поки що єдиний в Україні самостійний виконавчий орган, покликаний забезпечувати співпрацю міської влади з ОСН – Управління з питань взаємодії з органами самоорганізації населення (рішення Одеської міськради від 27.06.2006 № 59-V «Про створення Управління з питань взаємодії з органами самоорганізації населення Одеської міської ради») тощо.

Серед досягнень особливе місце займає рішення Одеської міської ради від 18.11.2003 № 1938-XXIV «Про матеріально-технічне забезпечення органів самоорганізації населення». Завдяки цьому акту ОСН вперше по заявках, поданих до відповідної райадміністрації, змогли отримати за бюджетні кошти меблі, оргтехніку, канцприладдя і т. п.

У цей же період Одеська міська громадська організація «Лицем до лица» разом з Одеським суспільним інститутом соціальних технологій створили в місті **організаційно-методичний центр підтримки ОСН**. Стали систематично проводитися навчальні семінари-тренінги, розробка і видання методичних брошур щодо створення та діяльності цих органів, інформаційних матеріалів. За ініціативою цього центру та частково за рахунок підтримки системи соціального замовлення міської ради вже протягом восьми років видається щомісячна газета «Сусідський вісник», присвячена проблемам самоорганізації населення.

15 червня 2004 року Одеська міська рада ухвалила рішення №2683-IV «Про механізм наділення органів самоорганізації населення міста Одеси окремими повноваженнями Одеської міської ради, передачі фінансів та майна». Слід визнати, що дане рішення є до сих пір єдиним в Україні у своєму роді: воно закладає механізм делегування повноважень не по якомусь конкретному напрямку соціально-економічного або культурного розвитку міста, а по будь-якому з повноважень міської ради (за винятком віднесених до виключної

компетенції міської ради).

В рішенні передбачається можливість ініціювати даний процес як з боку органу місцевого самоврядування, так і з боку населення за умови обов'язкового взаємного узгодження волі кожної зі сторін. Проте, слід визнати, що вказане рішення досі залишається нереалізованим. Єдина спроба по впровадженню його положень була зроблена в грудні 2005 року, однак міська рада відклала на невизначений термін ухвалення рішення по проектах, підготовлених за ініціативою трьох органів самоорганізації населення про делегування ним окремих повноважень Одеської міської ради, фінансів та майна.

Звертає на себе також увагу і той факт, що протягом останніх чотирьох років (починаючи з 2004 року) виконавчий комітет Одеської міської ради з нагоди святкування Дня місцевого самоврядування в Україні регулярно відзначає внесок ОСНів у розвиток місцевого самоврядування, нагороджуючи керівників найбільш активних органів **почесними нагородами та подяками** міської ради.

У діяльності Одеської міськради не зафіксовано жодного випадку відмови в наданні згоди на створення ОСН на підставі ініціативи жителів міста або навмисного затягування реєстрації ОСН.

Починаючи з 2007 року, в Плані соціально-економічного і культурного розвитку міста Одеси, з'явився окремий розділ «Органи самоорганізації населення», який передбачив форми і механізми участі останніх у реалізації даного Плану.

У цілому ж слід позитивно оцінити спробу вироблення міською владою Одеси **системної політики щодо органів самоорганізації населення**. Показовим в цьому плані є рішення Одеської міської ради від 21 грудня 2007 р. № 2088-V «Про затвердження Програми розвитку органів самоорганізації населення в м. Одесі на 2008-2011 роки».

Але 9 квітня 2009 р. Одеська міськрада своїм рішенням внесла істотні зміни в саму Програму, виключивши з неї ОСН, ГО «Лицем до лица» та Одеський суспільний інститут соціальних технологій в якості виконавців, а виконання більшої частини завдань Програми поклав на Управління з питань взаємодії з органами самоорганізації населення.

В результаті, як показав громадський моніторинг виконання

Програми, її завдання були виконані менш ніж наполовину. При цьому внесок Управління та інших виконавців від міської влади виявився меншим, ніж виконавців від громадськості, які брали участь у її виконанні до внесення змін у Програму. Однією з основних причин такого стану справ, на думку експертів, стала недостатня робота Управління з виконання своїх завдань та координації діяльності інших виконавців.

У практику практичної діяльності райадміністрацій міста включено залучення представників ОСН до участі в обговоренні актуальних проблем розвитку територій відповідних районів.

Слід відмітити, що протягом усього періоду аналізу ОСНи діяли в умовах відсутності Статуту територіальної громади міста Одеси, який був прийнятий лише 25 серпня 2011 року. Адже саме в Статуті повинні розвиватися та деталізуватися правові основи для розвитку ОСН та інших форм локальної демократії.

За цих умов відсутність в правовій базі територіальної громади міста необхідних норм, що регламентують порядок проведення загальних зборів (конференцій), громадських слухань, місцевих ініціатив стало серйозною загрозою для ефективної реалізації цього права членами територіальної громади (крім питань створення, організації діяльності та ліквідації ОСН).

Рада Європи у квітні 2009 року визнала заслуги Одеси в активному розвитку європейських ідеалів, зокрема в розвитку безпосередньої демократії, нагородивши Одесу уперше в Україні Дошкою Пошани Ради Європи.

Останні інноваційні рішення Одеської міської ради стосовно розвитку ОСН були прийняті 8 липня 2011 року (№1069-VI і №1070-VI). Вони передбачають делегування у порядку експерименту двом ОСН додаткових повноважень в галузі житлово-комунального господарства.

Так, рішенням №1069-VI ОСН комітет мікрорайону «Марсельський» був наділений такими додатковими повноваженнями: управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового обслуговування, що перебувають у комунальній власності територіальної громади м. Одеси, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню.; організація

благоустрою території; залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; організація озеленення, охорони зелених насаджень, створення місць відпочинку громадян; затвердження схем санітарного очищення території та впровадження систем роздільного збирання побутових відходів.

Рішенням №1070-VI ОСН комітет мікрорайону «Юго-Западний масив» отримав такі додаткові повноваження: управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового обслуговування, що перебувають у комунальній власності територіальної громади м. Одеси, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню; організація благоустрою території; залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; організація озеленення, охорони зелених насаджень, створення місць відпочинку громадян; затвердження схем санітарного очищення території та впровадження систем роздільного збирання побутових відходів.

Прикладом ефективної співпраці органів місцевого самоврядування і ОСН у певних сферах суспільного життя може бути реалізація органом СОН «Південний В, Г, Д», який став у 2005 році переможцем конкурсу соціального замовлення, соціального проекту **«Проблему активного довголіття вирішуємо разом»**.

Виконання проекту, як і було передбачено соціальним контрактом, проводилося у **чотири етапи**.

На першому етапі було організовано поздоровлення 350 ветеранів Великої Вітчизняної війни з Днем Перемоги, які отримали від ОСН і ради ветеранів поздоровлення і медаль «60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні».

На другому етапі був організований збір художньої літератури для громадської бібліотеки ОСН – понад 150 примірників. У приміщенні органу СОН був обладнаний стенд з інформацією про найбільш важливі події в житті міста, а також відомості з приводу останніх змін у пенсійному законодавстві, тарифах на оплату комунальних послуг і тому подібне.

В рамках проекту проведено два суботники по висадці дерев та квітів, які перетворили місце відпочинку літніх людей на розкішну клумбу, прокладення пішохідних доріжок.

Обладнаний медпункт зі встановленням графіка прийому жителів. Активом медпункту на стенді поміщається інформація і даються професійні рекомендації про різні найбільш поширені серед людей літнього віку захворювання. За домовленістю з перукарнею організовані безкоштовні перукарські послуги літнім, у першу чергу малозабезпеченим жителям мікрорайону.

На третьому етапі розроблена і підготовлена до видання Пам'ятка для літніх людей з рекомендаціями щодо здорового способу життя та профілактиці хвороб, з путівником у світі захоплень, координатами доступних місць дозвілля, спілкування і ділової активності немолодих.

Організовано дві цікаві екскурсії. До дня літньої людини активістами ОСН проведена благодійних акція – надання вдома технічної допомоги самотнім немолодим громадянам, що потребували дрібного побутового ремонту та інших послуг такого характеру.

На четвертому етапі виконання проекту силами професійних соціологів було проведено дослідження демографічного, на основі результатів якого був розроблений соціодемографічний портрет немолодих громадян мікрорайону, визначені соціальні та матеріально-побутові умови їх життя першочергові потреби та інтереси. При цьому виявлені ті громадяни, хто найбільшою мірою потребує підтримки, а також ті, хто міг би на волонтерських засадах цю підтримку надати. В подальшому в ході двох семінарів були напрацьовані конкретні пропозиції щодо подальшого удосконалення роботи з людьми літнього віку в районі.

Завершальним заходом проекту була **міська конференція** з активного довголіття. У конференції взяло участь близько 200 активістів, волонтерів, членів ветеранських організацій, представників соціальних служб району і міста.

Виконання проекту дозволило створити умови для змістовного дозвілля літніх людей, їх спілкування з однодумцями і цікавими людьми. А це дозволяє літнім людям уникнути відчуття самотності, повніше самореалізуватися і наповнити життя на пенсії новим сенсом.

16 жовтня 2005 року учасники першої Всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення, яка відбулася в місті Одесі, дійшли висновку, що для подальшого розвитку в Україні руху самоорганізації треба створити єдину систему взаємної підтримки, обміну інформацією і досвідом. Для цього було вирішено заснувати Всеукраїнське громадське об'єднання – Асоціацію сприяння самоорганізації населення.

Всеукраїнська громадська організація «Асоціація сприяння самоорганізації населення» зареєстрована 14 червня 2006 року в Міністерстві юстиції України.

Головною метою діяльності організації є задоволення соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів своїх членів шляхом підтримки місцевої демократії та розвитку в Україні руху самоорганізації населення. Асоціація має свої осередки у 18 областях України.

За час свого існування Асоціацією разом з партнерськими організаціями були організовані низка круглих столів та шість всеукраїнських науково-практичних конференцій, на яких громадські лідери, провідні науковці і представники органів публічної влади розглядали найактуальніші питання самоорганізації населення. Це розробка та лобювання поправок до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення», законопроектів «Про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення», «Про загальні збори членів територіальної громади за місцем проживання», «Про внесення змін до деяких законів України щодо регламентації питань самоорганізації населення» та ін.

Крім того, Асоціація активно займається аналітичною діяльністю, проводить дослідження щодо створення умов для розвитку НУО та їхньої участі в процесах прийняття рішень, стану локальної демократії та громадського контролю на місцевому рівні.

Активно оновлюється і відвідується сайт Всеукраїнської асоціації: **<http://samoorg.com.ua>**. *(Більш детально про діяльність Асоціації - див. стор. 132-135).*

Підсумовуючи усе вищесказане і оцінюючи роль Одеси в

українському русі самоорганізації населення, варто підкреслити головне: наше місто залишається науково-методичним центром удосконалення нормативної бази самоорганізації, експериментальним майданчиком з відпрацювання нових технологій участі ОСНів у вирішенні соціальних проблем населення та навчальним центром для лідерів самоорганізації і представників влади, які працюють з ОСНами.

При цьому Одеса завжди відкрита для партнерів та готова поділитися своїми напрацюваннями – в ім'я ствердження реальної демократії і народовладдя.

г. Луганск

Татьяна КИРИЛЛОВА,
*председатель органа
самоорганизации населения –
комитета микрорайона
«Гагаринец»*

Светлана МАМОНТОВА,
*начальник отдела по работе
с органами самоорганизации
населения Артемовского
районного в г. Луганске совета*

ОРГАНЫ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ ЛУГАНСКА: ПРАКТИКА РАЗВИТИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ В РЕАЛИЗАЦИИ ПОЛИТИКИ НА МЕСТНОМ УРОВНЕ

В городе Луганске существуют 43 официально зарегистрированных как юридические лица жизнеспособных органа самоорганизации населения. Кроме них, существует около 700 уличных комитетов, легализованных в порядке уведомления.

Деятельность комитетов условно можно разделить на две категории: ОСНы, имеющие практику работы в частном секторе, и ОСНы, объединяющие многоквартирные дома. Соответственно специфика их работы носит различный характер. ОСНы, действующие в частном секторе, в большей степени, уделяют внимание решению социальных вопросов и вопросов, связанных с благоустройством территории. Вторая категория ОСНов, в основном, занимается решением жилищно-коммунальных проблем.

Показательным моментом эффективности работы комитетов является, например, то, что в Общественной палате при Луганском городском совете представлены 12 ОСНов города, что значительно больше, чем других форм объединений граждан. Кроме того, существует ряд успешных практик, когда ОСНы города могли активно участвовать в процессе подготовки и принятия решений в местных советах. Например, в 2009 году 4 ОСНа вошли в состав Координацион-

ного совета по вопросам общественного управления жилищно-коммунального хозяйства при Луганском городском голове. В результате деятельности Координационного совета была разработана Концепция усовершенствования менеджмента ЖКХ и реформирования системы качества предоставления жилищно-коммунальных услуг, которая была утверждена решением исполнительного комитета Луганского городского совета. Сейчас многие председатели комитетов принимают активное участие в обсуждении проекта нового Генерального плана города. ОСНы имеют опыт привлечения финансирования и на реализацию своих собственных программ.

Современные ОСНы отличаются от своих предшественников, которые создавались лет десять назад. Люди, их создающие, или продолжающие работать в этой сфере, взрослеют. Повышается образовательный уровень и информационные требования тех, кто работает с ОСНами. Возникает необходимость в повышении уровня профессиональности актива комитетов.

Начиная с августа 2009 года по июнь 2010 года в г. Луганске органом самоорганизации населения комитетом микрорайона «Гагаринец» был реализован проект «Обеспечение участия органов самоорганизации населения Луганска в процессах планирования политики и реформ на местном уровне». Он состоял из двух основных компонентов.

Первый компонент – обучающий, с целью создания сети подготовленных председателей ОСНов для эффективной работы как в своем комитете, так и на уровне взаимодействия между комитетами всех районов города. В течение полугода было проведено 3 тренинга на темы взаимодействия ОСНов с органами местной власти, участия ОСНов в решении проблем ЖКХ на местном уровне, эффективной реализации собственных и делегированных полномочий. Темы были инициированы самими председателями комитетов, и практически 90% председателей приняли участие во всех мероприятиях. На тренинги были приглашены эксперты-специалисты по деятельности ОСНов из Одессы и Киева: представители Всеукраинской ассоциации содействия самоорганизации населения, Одесского общественного института социальных технологий, Благотворительного фонда «Местная инициатива».

Второй компонент – работа в направлении улучшения условий для

развития системы комитетов в городе. Для этого была создана инициативная группа из 9 председателей комитетов, проведен анализ порядка создания и регистрации, типовых Положений, ведения финансово-хозяйственной деятельности ОСНов в районах города.

В результате председатели пришли к единому мнению о необходимости разработки общей стратегии Луганского городского совета по отношению к ОСНам всех районов, разработки критериев оценки деятельности комитетов. Кроме усовершенствования регламента деятельности комитетов, были разработаны предложения по стимулированию их работы. Например, о возможности дифференциации выделения финансовых средств из местных бюджетов на содержание комитетов, проведение городских конкурсов для ОСНов под патронатом городского совета, утверждении Премии мэра лучшему комитету, заключение социальных договоров между комитетом и городским советом и т.д.

Как это ни банально звучит, эффективность сотрудничества находится в прямой зависимости от финансирования из местного бюджета. ОСНЫ обязаны иметь средства на выполнение собственных и делегированных полномочий. На сегодня без оплаты работы практически невозможно привлечь к такой работе грамотных, инициативных людей, способных эффективно решать текущие проблемы. Финансирование Луганских ОСНов крайне мало, поэтому существует постоянный риск возникновения неких «спонсоров», которые фактически оплачивают ту или иную точку зрения, используя общественные объединения граждан в собственных интересах. Особенно это заметно в период предвыборных кампаний.

Необходимы средства и для организации постоянной работы с объединениями граждан. Но, к сожалению, в бюджете не предусмотрены средства для обучения руководителей ОСНов, проведения постоянной работы по повышению образовательного, юридического, организаторского уровня, проведения конференций, изучения и обмена опытом, издания литературы.

Органы самоорганизации населения – совершенно уникальны в своем желании принести пользу. Неиссякаемая инициатива и желание ее реализовывать, причем не стандартными путями, а изобретательно, надежно и эффективно.

ОСНы играют большую роль в защите прав потребителей жилищно-коммунальных услуг. Согласно п. 1 ст. 14 Закона Украины «Об органах самоорганизации населения» они имеют право осуществлять контроль за качеством предоставляемых гражданам жилищно-коммунальных услуг и за качеством проведенных в жилых домах ремонтных работ. ОСНы, которые созданы на территории многоквартирных домов, активно пользуются этим полномочием.

На территории ОСНа – комитета микрорайона «Гагаринец» был проведен эксперимент по решению проблем поставки жилищно-коммунальных услуг. Суть эксперимента заключалась в том, что между комитетом «Гагаринец» и обслуживающим его жилой фонд коммунальным городским предприятием «Благоустройство» был заключен договор о совместной деятельности, где оговаривались основные моменты совместной деятельности. Благодаря ему сумма квартирной платы, которая собиралась с жильцов, проживающих на территории квартала, шла на ремонт (текущий и капитальный) именно домов квартала, а не уходила в неизвестном направлении.

Таким образом, жильцы могли реально ощутить улучшения в своих домах и от этого, соответственно повышался уровень оплаты за жилищно-коммунальные услуги, т.е. прослеживалась прямая зависимость «сколько заплатил – столько получил». Очередность ремонта жилого фонда ГКП «Благоустройство» формировало совместно с комитетом, так как именно комитет совместно с жильцами лучше всех знал проблемные места квартала.

Перед проведением эксперимента был проведен экономический анализ возможности его проведения, на основании чего было выявлено, что квартал как отдельная единица со своей суммой квартирной платы вполне способен себя содержать – такой необычный пример хозрасчета. Эффективность такого взаимодействия была ощутима сразу, так как за первые месяцы эксперимента удалось отремонтировать кровли пяти домов (жильцы боролись за это в течение многих лет), системы отопления четырех домов, а также подготовить дома к следующему отопительному сезону. К сожалению, очередная реформа системы городского жилищно-коммунального хозяйства, которую проводил Луганский городской совет, поменяла субъектов реализации полномочий по предоставлению жилищно-

коммунальных услуг и остановила действие договора.

Из опыта работы ОСНов в Артемовском районе

В Артемовском районе г. Луганска создано и достаточно активно работают 185 ОСНов. С той или иной степенью активности они справляются с собственными полномочиями и делегированным – составлением актов об административных нарушениях. 12 из них являются юридическими лицами, имеют собственную печать, штамп, счета в казначействе и банке. Председатели и секретари зарегистрированных ОСНов работают на постоянной основе за счет средств, переданных из местного бюджета.

Финансирование ОСНов в Артемовском районе практикуется с 2006 года. Использовался вариант оплаты всем комитетам определенной суммы, эквивалентной 1 минимальной заработной платы (2005-2006 годы), 1,5 минимальной заработной платы (2007 год).

Все Комитеты в течении года работают на основании планов работ, утвержденных на заседании комитетов и предоставленных в Артемовский райисполком. Но, анализируя предоставленные отчеты о работе за квартал, год можно сделать выводы; во-первых – о различных результатах деятельности, и, во-вторых, о разной степени активности, заинтересованности, успешности. Т.е. оплата работы руководителей ОСНов не может, не должна быть одинаковой, усредненной.

Именно поэтому в 2008 год отдел по работе с органами самоорганизации райисполкома обратился с инициативой об изменении системы финансирования. Согласно предложениям в бюджет, ОСНам на выполнение собственных и делегированных полномочий была выделена сумма в размере 188 тыс. 338 гр., что равно 2-м ставкам минимальной заработной платы на каждый Комитет.

Согласно подведенных итогов работы за 2007 г. были определены ОСНЫ, которые являются лидерами в организации работы Комитета, где не формально, а активно и энергично работает не только председатель Комитета, но и секретарь, актив. При распределении средств было предложено распределить средства на заработную плату дифференцировано.

Освободившиеся средства было решено использовать на финансирование программ, предоставленных ОСНами для реализации в микрорайонах в рамках собственных полномочий.

Разговор о подготовке проектов для реализации их в 2008 году велся на протяжении нескольких месяцев. С руководителями ОСНов утвердили форму проекта, предложив всем обсудить в комитетах идею, которую можно будет воплотить с помощью средств, выделяемых райсоветом.

Проекты подали 9 ОСНов. Были выдвинуты идеи, причем не просто с требованием денег, но и желанием обеспечить их частично своими средствами. Согласно решения исполнительного комитета все проекты были обеспечены той или иной суммой финансирования.

Что удалось сделать в процессе реализации проектов?

- **ОСН «Комитет поселка Тельмана»** – отремонтированы три комнаты в помещении почтового отделения для организации общественной приемной ОСНа. На ремонт помещения Артемовским РИК выделено 5 500 грн., привлечено за счет предпринимателей, которые работают в поселке, депутата Луганского городского совета Шкура В.Н. около 40 тыс. грн.;

- **ОСН «Комитет квартала Героев Сталинграда»** – силами жителей квартала произведен ремонт агитационной площадки на кв. Героев Сталинграда, оформлены конструкции площадки. Артемовским РИК была выделена сума в размере 1 000 грн., которая использована на приобретение стройматериалов, краски;

- **ОСН «Комитет «Эколог»** – взят под особенный контроль вывоз бытового мусора (ЧП Михайличенко, ЧП Галдаев). Часть улиц (Тарасовская, Совхозная) имеют стопроцентный показатель приобретения жителями талонов на вывоз бытового мусора;

- **«Комитет квартала Ольховский»** – за счет средств, выделенных Артемовским РИК (1 684 грн.) отремонтирована спортивная площадка в районе дома 15, возобновлены детские игровые площадки около домов 14а, 13, 12, 4, установлена детская площадка на пришкольной территории;

- **ОСН «Совет общественного самоуправления квартала Южный»** –

приобретел детско-юношеской библиотеке художественную, историческую литературу в количестве 60 книг. Дополнительно за счет средств, выделенных Артемовским РИК (1 750 грн.), приобретены качели (2 шт.) для установки на детской площадке домов 4б, 5б;

- **ОСН «Комитет квартала Заречный»** – за счет средств, выделенных Артемовским РИК (1 684 грн.) приобретены краска и лесоматериалы для изготовления песочниц на детских площадках. Окрашены и приведены в порядок детские площадки около домов 14, 13, 6, 17, 10, отремонтированы скамьи и установлены песочницы на площадках около домов 14, 13. На детской площадке дома 14 силами жителей установленных дополнительные элементы;

- **ОСН «Комитет квартала Ленинского Комсомола»** – были отремонтированы, окрашены детские игровые площадки домов 10, 9, 8, 8б, 4а, установлена песочницы, 3 скамейки. Также установлены 3 скамьи на спортивной площадке около СОШ №41 за счет средств, выделенных Артемовским РИК (5 000 грн.);

- **ОСН «Комитет «Возрождение»** – за счет средств, выделенных Артемовским РИК (4 996 грн.) установлены скамьи, качалки на детских площадках около домов 6-7-8, 13-13а-13б, 17-19, сквера в районе детского сада №50.

Из опыта работы ОСНов в Жовтневом районе

Орган самоорганизации населения – комитет микрорайона «Новый городок» (председатель - Иванова Л.А.) работает почти 3 года. По просьбе комитета проведена полная замена теплотрасс на Новом городке. Ведется работа по благоустройству и устранению раскопок и восстановлению нарушенного покрытия тротуаров. Подготовлены разрешающие документы на спил сухих деревьев и веток в количестве 39 штук.

По просьбе комитета, депутатом Луганского горсовета на сессию горсовета был вынесен вопрос о включении в генеральный план застройки города Луганска данного микрорайона. Поскольку домам уже более 80 лет, а материал, из которого они построены, отработал свой ресурс, сессия приняла решение о включении Нового городка в генеральный план города как подлежащего реконструкции. Согласно этому плану уже начато строительство первого жилого дома.

На Новом городке жители уже привыкли чувствовать заботу о себе со стороны комитета. Так, за время его работы, более 65-ти человек получили материальную помощь на лечение. Участнику ВОВ инвалиду 2-й группы комитет добился инвалидной коляски и ходунков. Многодетной маме Хлебниковой Л.В. были выделены две бесплатные путевки в лагерь. Многодетной семье Комаровых, в которой появился на свет 4-й ребенок, комитет помог добиться прописки и оформления 4-х видов пособия, а также помог оформить материальную помощь.

Очень большую работу взял на себя комитет по обследованию жилищных и социальных вопросов инвалидов ВОВ и участников боевых действий. А их более 130 человек. Всем им членами комитета были вручены памятные медали и продуктовые наборы. Жителям «Нового городка», участникам ВОВ тыла к 65-й годовщине освобождения от фашистов комитетом, совместно с депутатом Луганского горсовета были вручены 54 денежных подарка по 100 гривен, поздравления и благодарность за их героизм и нелегкий труд во время войны.

Комитетом ведется плановая работа с нерадивыми жителями, систематически нарушающими порядок и осложняющими жизнь окружающих людей, составляются протоколы и накладываются штрафы. Зато для всех остальных жителей комитет устраивает празднования Дня города в сквере «Победа», которые проходят очень дружно и весело.

Регулярными стали выездные встречи работников Жовтневого Пенсионного Фонда с жителями Нового городка. На этих встречах жители пенсионного возраста имеют возможность задать интересующий их вопрос и получить необходимые им справки.

Орган самоорганизации населения – комитет микрорайона «Гусиновский» (председатель - Нежиховская Н.И.) совместно с КП «ЛСОШ I-Ш ступеней № 10» провел подготовку к празднованию 9 мая. Несколько раз школьники выходили на уборку в сквер имени Розы Люксембург, к памятнику Неизвестному солдату. Совместно с активистами массива ребята привели в порядок и придомовые территории у домов ветеранов.

153-м участникам войны были вручены юбилейные медали «65 лет Великой Победы 1941-1945 гг.», сладкие подарки, продуктовые

***Концерт школьников для
ветеранов в честь Дня Победы***

наборы. А актовом зале школы состоялись традиционная встреча учащихся с ветеранами, детьми войны, проживающими в массиве «Гусиновский», а также праздничный концерт.

Органы самоорганизации населения квартала Солнечный (Ромашенко В.Р., председатель ОСН «Солнечный», Кравченко Л.Г., председатель ОСН «Проминь») активно работают с

жителями квартала. В общественной приемной по адресу кв. Солнечный, 16а ведется еженедельный прием жителей. Комитеты совместно с депутатом Луганского городского совета пишут запросы в разные инстанции, письма в органы исполнительной власти, коммунальные предприятия по проблемам, с которыми к ним обращаются жители.

Кроме этого, комитеты принимают активное участие в жизни своей территориальной громады. Например, весной 2010 г. все вместе благоустраивали свой квартал. Удалось привлечь средства на приобретение строительного инвентаря, а сами жители каждого дома, вооружившись известью, краской и кисточками, сами привели придомовые территории в порядок. По договоренности с ГКП «Зеленстрой» всем миром посадили во дворах саженцы. Завезли песок на детские площадки.

Комитеты помогают не только трудиться, но и отдыхать. Уже стали доброй традицией совместные празднования Дня города, новогодние праздники, торжественные празднования Дня Победы: поздравления инвалидов войны, организация и вручение подарков, праздничные концерты.

г. Димитров Донецкой обл.

Вячеслав СИРОТА,
*председатель
Координационного
комитета самоорганизации
населения г. Димитрова*

РЕАЛИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ОРГАНАМИ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ

Прежде всего, несколько слов о нашем городе. Город Димитров расположен в центральной части Донбасса, а его население составляет около 50 000 человек. Почётным гражданином нашего города является Президент Украины В.Ф. Янукович, который дважды избирался димитровчанами депутатом Донецкого областного совета. На территории города расположены три шахты, а угольная отрасль является градообразующей.

Органы самоорганизации населения г. Димитрова имеют более чем 40-летнюю историю. В 2005 году они были зарегистрированы в Димитровском городском совете в соответствии с требованиями Закона Украины «Об органах самоорганизации населения». Сегодня это 13 комитетов самоорганизации (7 квартальных комитетов и 6 комитетов микрорайонов), на 100% покрывающие своей деятельностью территорию города.

Особенность системы ОСНов состоит в том, что все руководители комитетов входят в координационный комитет самоорганизации населения г. Димитров (ККСН). При этом ККСН является представительским органом вышеуказанных ОСНов и юридическим лицом, имеет избранного председателя и секретаря, ведущих работу по развитию организации, обеспечению профессионального документооборота, бухгалтерской деятельности. Председатель представляет ККСН во взаимодействии с органами власти.

В результате создана система ОСНов, которая позволяет сегодня говорить об успешной реализации в отдельно взятом городе механизма общественного контроля в местном самоуправлении и за

ведением городского хозяйства. С 2007 г. в Димитрове работают программы развития самоорганизации, дающие возможность финансирования за счет средств местного бюджета. Сейчас идет выполнение программы развития ККСН г. Димитрова на 2011-2015 годы.

ККСН был создан на базе Димитровского областного отделения ВОО «Громадський контроль», которая была создана в 2002 году. Главным достижением организации можно считать наработку действенной структуры активистов, которые на общественных началах помогают местным органам власти и коммунальным предприятиям в улучшении дел в разных сферах жизнедеятельности города, прежде всего – в коммунальной. Благодаря этому в течение 2002-2005 годов на ремонт жилищно-коммунального фонда Димитрова дополнительно было привлечено около 2 млн. грн. Это не только способствовало улучшению состояния коммунальных сетей, но и пробудило у многих жителей Димитрова веру в силу общественной инициативы.

Возглавляет обе структуры Вячеслав Анатольевич Сирота, который также является председателем постоянно действующей комиссии «По развитию органов самоорганизации населения, местного самоуправления и гражданского общества» в Общественном Совете при Донецкой областной госадминистрации.

Каковы же основные направления деятельности организации?

Контроль в системе коммунального хозяйства. В результате многолетней работы налажена совместная работа между управлением коммунальной собственности города и ККСН по осуществлению ежедневного контроля активом старших домов и квартальных за качеством и количеством выполненных работ коммунальными предприятиями города (РЭС, управляющие компании, тепло- и водопоставщики). Проводится от 70 до 120 проверок в неделю. Активисты обучены и владеют информацией по платежам и выполненным работам на домах, сами при этом планируют эти работы и проверяют качество их выполнения.

Контроль над работой перевозчиков пассажирского транспорта. Ежедневно, на протяжении 4 лет, представители ККСН проверяют движение автобусов: графики движения маршрутов, наличие докумен-

Активисты ОШ проверяют перевозчиков пассажиров

тов на перевозку, чистоту в автобусах, перевозки льготных категорий населения и т.д. Результаты выполненных проверок еженедельно рассматриваются заместителем городского головы, курирующим транспортную сферу. По выявленным нарушениям оперативно принимаются соответствующие меры. Действия контролёров регламентированы соот-

ветствующим положением о проверках, принятым Димитровским горисполкомом.

Ежедневные проверки, рейды по благоустройству территории, работа по ст.149-154 КУоАП. Выписываются предписания на устранение нарушений правил благоустройства территории города и правил правопорядка (около 200 в неделю). На злостных нарушителей, на которых поступают жалобы, составляются протоколы об административных правонарушениях. В результате такой работы повышается сознательность населения, а ККСН имеет дополнительный доход от сумм штрафов.

Прочая деятельность, отраженная в ежемесячных отчётах перед исполкомом о проделанной работе. Представители организации «закрывают» все вопросы местного значения, на решение которых обычно у местной власти не доходят руки. «Прочей деятельностью» является так же: постоянная работа по проведению еженедельных субботников; рассмотрению обращений граждан по месту проживания; выдача различного рода справок, бытовых характеристик (до 500 в месяц); организация встреч с руководителями городских органов власти; общих собраний жителей, работа с депутатами и прочее.

Организация работы основана на нарядной системе. Ежедневный утренний наряд определяет работу каждого представителя ККСН,

исходя из месячных планов работы организации. При этом проводится постоянная учёба представителей ККСН компетентными представителями прокуратуры, милиции, системы ЖКХ, прочих служб по определенным направлениям работы и взаимодействия.

По субъективным оценкам, в результате контроля деятельности в сфере ЖКХ, организация ежегодно приносит городу миллионы гривень, сбереженных от бесхозяйственного отношения и хищений.

Шестилетняя деятельность организации, в условиях взаимодействия с властью, позволила в условиях «депрессивного» бюджета реформировать ЖКХ города, восстановить его жилищный фонд в соответствии с нормами проживания, который в 2005 году был по своей аварийности одним из лидеров в Донецкой области. Димитров был восстановлен не за счёт государственного бюджета, а во многом благодаря своевременно самоорганизованному населению.

ОСНы г. Димитрова взяли на себя функции ряда контролирующих служб города (в дальнейшем реорганизованных), что позволило организации выйти на уровень самоокупаемости по основным видам деятельности. На сегодня город получил актуальных профессионалов — социальных менеджеров, пользующихся полной поддержкой населения. Система автономна от необходимости постоянной «опеки» и ручного управления властью и устойчива от выборов процессов.

***Городской субботник в рамках
акции «Чистый город»***

В 2008 и 2009 годах на осуществление уставной деятельности ККСН из бюджета Димитровской городского совета было направлено по 62 тыс. грн., а в 2010 - 136 тыс. грн. Такая же сумма предусмотрена в бюджете города и на 2011 год. Эти средства направляются на заработную плату 9,5 штатных единиц, закупку необходимого имущества, другие расходы. Члены ККСН также имеют право бесплатного проезда в транспорте и определенные преференции при

оплате коммунальных услуг. ККСН не запрещается вести собственную финансовую деятельность, получая получать дополнительные средства на поощрение активистов органов самоорганизации населения, реализацию социально значимых для города проектов.

Об уровне общественного доверия к членам ККСН свидетельствует тот факт, что по итогам местных выборов 2010 года двое из активистов ККСН стали депутатами Димитровского городского совета, а председатель организации В.А. Сирота в борьбе за кресло Димитровского городского головы занял 3-е место.

Поддержка руководства города, полная интеграция в систему местного самоуправления и опыт позволяют констатировать «завершенность» структуры ККСН, несмотря даже на несовершенное законодательство. Данный опыт может стать основой для развития ОСН в других городах нашей страны.

Людмила ПАСЕНКО,
заступник Бориспільського
міського голови

**РОЛЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА КОНКУРСУ
«СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ» У ФОРМУВАННІ АКТИВНОЇ
І ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

В умовах трансформації українського суспільства, які супроводжуються демократизацією управлінських процесів у всіх сферах суспільного життя, виконавчий комітет Бориспільської міської ради розглядає ОСНи як дієвих партнерів у вирішенні місцевих проблем. А тому міською владою взято курс на формування ініціативної громади, готової брати активну участь на всіх етапах прийняття управлінських рішень, через створення органів самоорганізації населення: вуличних, будинкових та квартальних комітетів.

Протягом двох років завдяки тісній співпраці представників виконавчого комітету міської ради з депутатським корпусом міська рада надала 140 дозволів на створення органів самоорганізації населення, з яких 28 легалізовано згідно із чинним законодавством. Затвердження рішенням міської ради від 08.11.2007 № 2578-24-V Програми співпраці виконавчого комітету міської ради, місцевих громадських організацій, структурних утворень політичних партій, органів самоорганізації населення та сприяння розвитку демократизації суспільства у місті Борисполі на 2008-2010 роки відкрило нові можливості для зміцнення партнерських стосунків між різними секторами. Ця програма знайшла своє продовження і на наступні п'ять років.

З метою підтримки громадських ініціатив, спрямованих на вирішення існуючих соціально-економічних проблем у м. Борисполі, а також сприяння сталому розвитку міста через залучення коштів та мобілізацію місцевих громад у рамках Програми міським головою було видано розпорядження «Про організацію та проведення щорічного конкурсу місцевих ініціатив «Спільними зусиллями», який передбачає написання міні-проектів будинковими та вуличними комітетами, оцінку

їх на конкурсній основі експертною комісією та фінансування переможців за кошти місцевого бюджету.

Пріоритети надаються проектам, які:

- акцентують увагу громадськості на актуальній проблемі, на яку спрямований проект, сприяють підвищенню соціальної активності і відповідальності населення;

- створюють умови та сприяють спільному вирішенню жителями та міською радою найважливіших проблем територіальної громади;

- формують план вирішення визначеної проблеми і передбачають залучення новаторських методів для її вирішення;

- залучають до вирішення місцевих проблем максимальну кількість жителів визначеної територіальної громади.

Головною умовою щодо обрання переможців конкурсу є залучення ОСНом додаткових коштів задля вирішення визначеної проблеми і наявність реалістичного плану подальшої діяльності. Мінімальний рівень власної участі у загальній вартості ініціативи / проекту повинен становити 20%.

З метою здійснення організаційних заходів з проведення щорічного Конкурсу розпорядженням міського голови утворюється організаційний комітет та конкурсна комісія.

У результаті проведення відповідної роз'яснювальної роботи та ряду навчальних семінарів для ОСНів, на Конкурс було подано шість проектів у 2008 році, два проекти у 2009 році, три – у 2010 році. Майже всі вони стосувалися сфери благоустрою прибудинкових та вуличних територій. У 2008 році переможцями щорічного конкурсу стали проекти: «Зелений затишок» будинкового комітету по вул. Ленінградська, 1 (голова - Лисовець Алла Миколаївна, I місце), «Створення дитячого майданчика і місця для відпочинку» квартального комітету «Нестерівка» (голова - Пешая Юлія Анатоліївна, II місце), «Краса і затишок біля будинків – то перший крок його мешканців задля блага міста» будинкового комітету по вул. Гоголя, буд. № 4 та № 6-А (голова - Мар'яно Тетяна Григорівна, III місце). У 2009 році дипломи I та II ступеня отримали проекти «Здоров'я для всіх і кожного» будинкового комітету по вул. Новопрорізна, 2 з № 1 по № 49 (голова - Роздобудько

Олександр Володимирович), «У здоровому тілі – здоровий дух» будинкового комітету по вул. Ленінградська, 1 (голова - Лисовець Алла Миколаївна). У 2010 році і місце вибороли проекти «Дозвілля дітей – спільна турбота» будинкового комітету по вул. Київський Шлях, 24 (голова – Дубровська Тетяна Вікторівна) та «Даруймо радість дітям» ініціативної групи по вул. Київський Шлях, 87 (голова – Позняк Любов Федорівна).

Нагородження переможців Конкурсу відбувається в урочистій обстановці під час проведення Європейського тижня місцевої демократії.

Проекти-переможці Конкурсу реалізуються за кошти місцевого бюджету в наступному році, і обов'язковою умовою є залучення фінансових ресурсів даного ОСНУ. А головне, що вкладання власних ресурсів мешканцями міста сприяє забезпеченню ними контролю за збереженням новостворених матеріальних об'єктів.

Проведення такого конкурсу сприяє створенню інформаційного банку інноваційних ідей, їх впровадження у практику за рахунок коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування; пробудженню та загальній підтримці місцевої ініціативи щодо вирішення проблем місцевого розвитку; формуванню ефективного та відповідального співвласника; підвищенню громадянської соціальної активності органів самоорганізації населення шляхом залучення їх до розробки, реалізації, аналізування стратегічних планів.

Міська влада постійно проводить політику залучення територіальної громади до управління містом, стимулювання громадської активності і один із напрямків – це створення вуличних та будинкових комітетів. Джон Кеннеді свого часу сказав дуже мудру річ: «Зусиль тільки одного уряду завжди замало – зрештою люди самі повинні допомогти собі».

ОСНівський рух у Борисполі відбувся завдяки ініціативі міського голови та сприянні працівників виконкому та депутатського корпусу. Проведено ряд навчальних семінарів для керівників ініціативних груп та уповноважених представників для легалізації вуличних, квартальних та будинкових комітетів; оскільки вони потребують теоретичної і практичної допомоги з боку виконавчого комітету міської ради через

недосконалість правових засад щодо їх створення та функціонування.

Сьогодні ОСНи вийшли з ініціативою щодо підготовки типового договору про співпрацю між конкретним ОСНом та надавачем комунальних послуг про взаємний контроль за наданням, якістю та оплатою комунальних послуг. ОСНи в місті стають центрами культурного розвитку, і вже традиційними є проведення свят та фестивалів вулиць, мікрорайонів, колективних толок з прибирання територій, проведення акцій «Посади своє дерево» тощо.

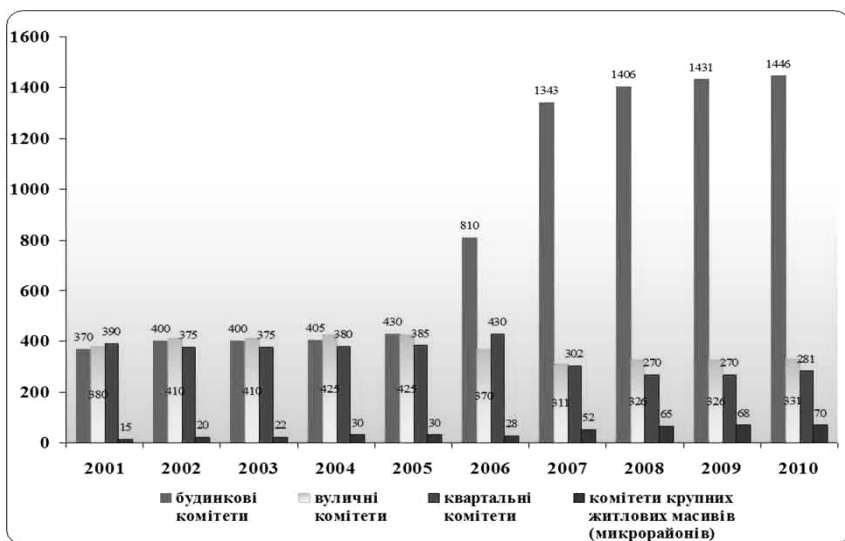
Усе це сприяє формуванню соціального партнерства влади та громади, утвердженню демократичних процесів та підвищенню активності бориспільської громади та місцевих інституцій у вирішенні проблем життєдіяльності міста. Адже, усіх нас єднає спільна доля, справи, проблеми, а також віра в щасливий успішний завтрашній день.

м. Макіївка Донецької обл.

ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ¹

ОСНи займають важливу ланку в системі місцевого самоврядування міста Макіївка. Ці представницькі органи є однією з форм участі членів територіальної громади міста у вирішенні питань місцевого значення. Своєю діяльністю вони допомагають населенню вирішувати життєво важливі питання побутового та комунального характеру, питання з організації робіт з благоустрою дворів, вулиць, утримання в належному стані житла, ремонту доріг, тротуарів тощо.

Всього на сьогоднішній день в місті створено і працює 2128 квартальних, вуличних, будинкових комітетів, комітетів мікрорайонів та житлових масивів, з яких 70 мають статус юридичної особи.

Динаміка створення органів самоорганізації населення у м. Макіївка

¹ «З досвіду роботи щодо взаємодії органів місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення міста Макіївка», Макіївська міська рада, 2009; також використані матеріали публікації: http://www.makeyevka.dn.ua/ua/self_organization.

Така розвинена система ОСНів дозволяє вирішувати у місті завдання, пов'язані із залученням якомога більшої кількості мешканців у процес управління, встановлення зворотного зв'язку між громадою і владою в місті, враховувати пропозиції громадян при ухваленні і реалізації рішень за різними напрямками діяльності Макіївської міської ради.

Для сприяння ОСНам у практичному вирішенні питань самоорганізації, міською радою створені відділи реформування міського житлово-комунального господарства і з роботи з ОСББ та комітетами самоорганізації населення (КСОН) у районних адміністраціях та управлінні міського житлово-комунального господарства.

Розпорядженням міського голови від 25.06.2002 № 204-р «Про вдосконалення роботи з органами самоорганізації населення» організовано ведення бухгалтерського обліку та звітності комітетів через районні адміністрації, а розпорядженням від 06.07.2007 № 353-р встановлено єдині вимоги з оформлення документів з нарахування заробітної плати працівникам комітетів самоорганізації населення, які мають статус юридичної особи.

За ініціативою міського голови, виконкомом міської ради прийнято рішення від 23.01.2008 № 63, яким регламентовано конкретні форми і обсяги участі КСОНів у комплексному економічному та соціальному розвитку міста у вигляді складання соціальних контрактів між керівниками комітетів самоорганізації населення і головами районних адміністрацій. Адресність, конкретика зобов'язань є їх невід'ємною частиною.

У місті встановлена схема зворотного зв'язку і взаємодії всіх складових частин системи місцевого самоврядування, основною сумісною ланкою в якій виступають районні адміністрації міської ради.

Взаємодія з органами місцевого самоврядування.

Комітети самоорганізації населення постійно співпрацюють з відділами та управліннями райадміністрацій і міської ради, з депутатами міської ради, житлово-комунальними підприємствами міста.

У районних адміністраціях регулярно проводяться семінари-наради з керівниками комітетів самоорганізації населення, а також вони беруть участь в апаратних нарадах, засіданнях районного штабу з підготовки житлового фонду до роботи в зимовий період тощо.

Щорічно, починаючи з 2001 року, проводиться загальноміський семінар-нарада за участю міського голови, керівників комунальних підприємств, правоохоронних органів, депутатів міської ради, громадськості. До міського семінару проводиться робота з узагальнення досвіду з виконання соцконтрактів з випуском матеріалів «Наше місто – наш дім, ми – господарі в ньому!». Узяті на себе зобов'язання виконано сторонами в повному обсязі.

Благоустрій території.

Проведення робіт з благоустрою територій – одне з головних повноважень органів самоорганізації населення. Тут можна виділити основні напрямки роботи:

- організація і проведення суботників;
- організація централізованого вивозу твердих побутових відходів;
- благоустрій території, відновлення та встановлення дитячих та спортивних майданчиків.

Щорічно навесні та восени в місті проводяться Дні навколишнього природного середовища, загальноміські суботники. У них беруть участь працівники підприємств, організацій, установ різних форм власності.

Розпочату естафету завжди підхоплюють і комітети самоорганізації населення. Завдяки їх агітаційній роботі підвищується активність населення міста стосовно участі в суботниках. Крім того, вони і самі є ініціаторами їхнього проведення. Так, у 2009 році КСОНами міста проведено понад 1550 суботників. Під час їх проведення організовано прибирання прибудинкових територій, спилування сухих дерев, фарбування

бордюрів, збір опалого листя, покіс карантинних трав, а також озеленення територій, на які поширюється діяльність КСОНів.

Районними адміністраціями щомісячно проводиться моніторинг виконання власних і делегованих повноважень комітетами самоорганізації населення і вартості робіт з благоустрою. За наслідками моніторингу в цілому в місті за 2009 рік:

- ліквідовано 14 473,2 м куб. стихійних звалищ твердих побутових відходів;

- висаджено: 1 300 дерев; 939 кущів; 1 035 квітників;

- ліквідовано 747 одиниць сухих дерев.

Постійно проводиться робота з підтримки в належному стані пам'ятників історії та культури. Активісти КСОНів, спільно з мешканцями, проводять роботу з благоустрою територій, прилеглих до пам'ятників, а також охоронних зон братських могил загиблих воїнів.

Комітетами постійно ведеться роз'яснювальна робота з власниками будинків приватного сектора про необхідність укладення договорів на вивіз ТПВ і недопущення несанкціонованих накопичень сміття. В цілому, за 2009 рік комітетами самоорганізації населення міста було укладено 113 411 договорів на вивіз ТПВ. Також ними здійснюється контроль за періодичністю та дотриманням графіків вивозу твердих побутових відходів.

З метою створення умов для відпочинку дітей і занять спортом у 2009 році в місті було побудовано 10 спортивних та 11 дитячих. Комітети самоорганізації населення міста активно брали участь у створенні нових, відновлюванню та благоустрою діючих дитячих та спортивних майданчиків.

До того ж, у 2009 році 10 комітетів самоорганізації населення Макіївки за підтримки районних адміністрацій взяли участь в обласному конкурсі міні-проектів, які направлені на вирішення соціальних проблем територіальних громад Донецької області, 5 з яких стали переможцями і отримали грант на їх реалізацію сумою по 8 000 грн. У напрямку «Збереження місцевих культурних традицій» переможцем визнаний КСОН житлового масиву Свердлова Червоногвардійського району. В напрямку «Благоустрій та озеленення території» (обладнання

дитячих майданчиків) переможцями визнані КСОН «Бажановський» Центрально-Міського району та КСОНи «2-го мікрорайону», мікрорайону «Магістральний», смт Кринична Советського району.

Соціальний захист населення.

Комітети самоорганізації населення активно працюють у цьому напрямку. Особливу увагу вони приділяють громадянам похилого віку, малозабезпеченим і багатодітним сім'ям, дітям-сиротам, інвалідам, надають їм необхідну допомогу у вирішенні життєво важливих питань – допомога в оформленні документів на житлові субсидії, придбання пільгового твердого побутового палива, а також в оформленні документів на інші соціальні пільги. У цій роботі комітети самоорганізації взаємодіють з підприємствами, організаціями і установами різних форм власності.

Так, наприклад, КСОН смт «Вугляр» активно співпрацює з притулком «Добрий пастир». У притулок передаються теплі речі, іграшки і продуктові набори для дітей, які знаходяться там на вихованні. У 2009 році ними в притулок оформлено три неповнолітні дитини з неблагополучних сімей.

КСОни беруть участь у рейдах із запобігання бродяжництва серед неповнолітніх, відвідують дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах для вирішення питання оформлення їх до різних установ, для надання соціальної допомоги.

На базі комітетів вже не один рік працюють банки одягу для малозабезпечених громадян, які регулярно поповнюються населенням і релігійними організаціями. Комітетами мікрорайонів Горького та "Червоний Партизан" організовано передачу допомоги у вигляді одягу і взуття малозабезпеченим сім'ям. За звітний період 25 малозабезпечених сімей отримали 360 кг одягу.

Головою КСОН житлового масиву «Червоний Партизан» організована робота з залучення спонсорських коштів на придбання продуктових наборів для малозабезпечених громадян селища.

Для самотніх і малозабезпечених громадян кожну третю п'ятницю місяця в приміщенні КСОН кварталу «Хімік» організовано безкоштовні послуги перукаря.

При комітеті житлового масиву "Ханженково-Північне" функціонує жіночий клуб «Подруги». Лейтмотивом засідань клубу є зв'язок між поколіннями. Відвідують клуб різні за віком жінки, обговорюють життєві питання – виховання дітей, медичну тематику, кулінарію тощо.

Комітетами самоорганізації населення Центрально-Міського району проведено ряд заходів з нагоди святкування Міжнародного дня людей похилого віку. У восьми кафе району відбулися святкові добродіні обіди, в яких взяли участь близько 300 громадян похилого віку.

Комітетами самоорганізації населення встановлений тісний зв'язок з ветеранськими організаціями, здійснюється контроль за пільговою підпискою на міські видання. А, наприклад, у мікрорайоні «Калінінський» заступником голови КСОНу Волковим О.І. організовано роботу з відновлення списку ветеранів ВВВ, які знаходяться на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення і проживають у мікрорайоні. За підтримки школярів ЗОШ № 37 було зібрано дані про всіх ветеранів мікрорайону, занотовано їхні спогади про військові та післявоєнні роки, а також про проблеми на даний час.

Не залишаються ветерани війни і праці без уваги комітетів і у святкові дні. Протягом травневих і вересневих свят, за підтримки приватних підприємців організовуються святкові концерти, добродіні обіди за місцем проживання, надаються продовольчі набори.

Виконуючи власні повноваження, КСОНи надають посильну допомогу учбовим закладам, закладам та організаціям культури і спорту, в культурно-освітній, спортивно-оздоровчій та виховній роботі серед населення, ними проводяться різні свята.

Прийом громадян, ведення роз'яснювальної роботи серед населення.

Відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення» головою і членами комітетів ведеться прийом громадян за місцем проживання. Введена до практики участь голів КСОНів у проведенні прийомів депутатами міської ради і головами районних адміністрацій. Представники комітетів самоорганізації населення беруть участь у щоквартальних виїзних прийомах громадян, які проводяться головами районних адміністрацій на територіях всіх районів міста.

За даними моніторингу роботи комітетів за 2009 рік проведено 6 504 прийоми, розглянуто 11 713 питань, вирішено 10 316 питань.

Про свою діяльність КСОНи інформують населення на сходах громадян, в яких беруть участь представники комунальних служб і керівники районних адміністрацій. За 2009 рік було проведено більш ніж 1 450 сходів.

КСОНи приділяють велику увагу проведенню роз'яснювальної роботи серед населення з питань своєчасної оплати за комунальні послуги. Попереджають жителів, що мають велику заборгованість про необхідність оплати, оповіщають населення про роботу виїзних кас, самі надають допомогу самотнім малорухливим громадянам в оплаті платежів.

На підставі ст. 15 Закону України «Про органи самоорганізації населення», рішенням Макіївської міської ради від 19.11.2003 № 11/30 комітети самоорганізації населення з правом юридичної особи наділені делегованим повноваженням зі складання протоколів про адміністративні правопорушення.

Роз'яснювальна робота комітетів з жителями проводиться також і з питань наведення санітарного порядку біля будинків, попереджається про недопущення порушень правил благоустрою, складаються протоколи про адміністративні правопорушення.

Світлана ШАПОВАЛОВА,
голова Об'єднаного комітету
органів самоорганізації
населення м. Алчевська

ДОСЯГНЕННЯ ОБ'ЄДНАНОГО КОМІТЕТУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

Об'єднаний комітет органів самоорганізації населення (ОКОСН), як форма координації і кооперування діяльності ОСНів міста, був створений рішенням конференції представників будинкових, вуличних і квартальних комітетів, рад мікрорайонів 22 жовтня 1993 року і зареєстрований рішенням виконкому Алчевської міської ради від 02 листопада 1993 року.

В місті створено 10 комітетів мікрорайонів: 6 комітетів мікрорайонів в багатоповерхових будинках, 4 комітета мікрорайонів у приватному секторі. Голови комітетів мікрорайонів входять до складу об'єднаного комітету.

ОКОСН здійснює діяльність на підставі Конституції, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення», інших законодавчих актів, що регламентують діяльність юридичної особи, і Положення про Об'єднаний комітет органів самоорганізації населення. До числа основних завдань організації належать:

- поліпшення фінансових і матеріальних умов для забезпечення діяльності ОСНів на належному рівні;
- удосконалення діяльності ОСНів і форм їхньої взаємодії з органами державної влади і місцевого самоврядування;
- розвиток ініціативи комітетів мікрорайонів, будинкових, вуличних і квартальних комітетів.

Основними функціями ОКОСН є інформаційна, методична, правова, планово-економічна, аналітична. Організація співпрацює

окрім органів самоорганізації населення із органами державної влади і місцевого самоврядування, громадськими організаціями, ЗМІ.

Керівник організації – Шаповалова Світлана Іванівна стояла біля витоків створення діючої системи органів самоорганізації населення міста, брала участь, як член дорадчого комітету в проекті «Створення механізму громадського контролю за якістю ремонтних робіт проведених в житлових будинках м. Алчевська» в рамках проекту «Голос громадськості» за сприяння Канадської Агенції Міжнародного Розвитку, а в 2006 році була обрана депутатом Алчевської міської ради.

ОКОСН сприяв вирішенню проблеми відсутності водопостачання в мікрорайонах «ім. Горького» та «Південно-східний». Результатом цієї роботи стало виконання міськводоканалом ряду заходів з упорядкування водопостачання жителів. Керівник ОКОСН увійшла до координаційної ради «Підвищення ефективного водопостачання і тепlopостачання міста Алчевськ».

У 2003 р. ОКОСН розробив Програму заходів по благоустрою територій мікрорайонів м. Алчевська, виконуваних ОСНами за рахунок бюджетного фінансування. Таким чином, для благоустрою територій міста Алчевськ, ОКОСНу було виділено 240 тис. грн. Ці кошти було витрачено на:

- ремонт доріг в асфальтовому та шлаковому покритті;
- фарбування дитячих та спортивних майданчиків;
- благоустрій кладовища (мікрорайон «ім. Горького»);
- внутрішньодворове освітлення;
- ремонт під'їздів і козирків над входом у будинки;
- будівництво водовода по вулиці приватного сектора.

У 2007 році ОКОСН став ініціатором з питань передачі полігона твердих побутових відходів у комунальну власність міста, так як колишні власники полігону несвоєчасно реагували на ліквідацію пожеж на полігоні.

Об'єднаний комітет органів самоорганізації населення у 2007 р. розробив проект «Створення механізму громадського контролю за якістю ремонтних робіт проведених в житлових будинках м.

Алчевська», що отримав грант 5 000 грн. в рамках проекту «Голос громадськості» за сприяння Канадської Агенції Міжнародного Розвитку. Результатами проекту стали:

- вивчення чинників законодавства України щодо діяльності житлово-комунального господарства та надання комунальних послуг. Навчально-методичні матеріали з цих питань отримало 50 осіб;

- проведення інформування громадян щодо можливостей впливу на стан ЖКГ міста;

- формування розуміння населенням своїх прав як споживачів і замовників комунальних послуг, що підтверджується зверненнями громадян до комітетів мікрорайонів та ОКОСН про надання їм методичної допомоги щодо захисту їх прав як споживачів комунальних послуг;

- напрацювання механізму нагляду за якістю комунальних послуг шляхом створення територіальних комітетів громадського нагляду за якістю житлово-комунальних послуг та ремонтних робіт, проведених в житлових будинках м. Алчевська. Так, в 10-ти мікрорайонах міста було створено по одному такому громадському комітету у складі трьох осіб, які здобули необхідні знання щодо виконання робіт з громадського контролю.

У 2009 р. ОКОСН взяв участь у Другому міському конкурсі соціальних проектів та став переможцем в номінації «Організація екологічної освіти та виховання» з проектом «Що ти знаєш про Правила благоустрою?». Метою цього проекту був розвиток відповідального ставлення жителів міста до благоустрою за місце свого проживання, навчання жителів культурі поведінки. Було виготовлено та розповсюджено біля 8 тис. шт. інформаційних листівок.

З 2009 року за ініціативою ОКОСН в місті була розпочата робота по встановленню дитячих та спортивних майданчиків у дворах. Робота в цьому напрямку продовжується.

В серпні 2009 року було розпочато проект «Співробітництво – шлях до успіху», який переміг у конкурсі міні-грантів, що проводила громадська організація «Асоціація підтримки розвитку місцевого самоврядування». Мета проекту полягала у сприянні збільшенню

кількості ОСББ в місті. За результатами проекту було організовано 4 ОСББ. А на теперішній час в місті існує вже 25 ОСББ.

ОКОСН за підтримки Управління освіти міської ради та підприємців міста організовує та проводить щорічні «Свята мікрорайонів».

За зверненням жителів, ОКОСН ініціював організацію виїзних прийомів співробітників Управління праці та соціального захисту населення з оформлення субсидій в мікрорайонах приватного сектору.

Наша організація постійно ініціює розгляд в міській раді питань щодо вирішення екологічних проблем та відселення жителів міста з санітарної зони металургійного та коксохімічного комбінатів.

ОКОСН також бере активну участь в щорічних громадських слуханнях з питань формування міського бюджету і в проведенні громадських слухань з питань формування тарифів на утримання будинків, споруд та прибудинкових територій. Ми також беремо участь в днях інформування населення та виїзних прийомах мешканців міста міським головою. Комітети мікрорайонів регулярно готують інформаційні довідки про проблеми жителів, які подаються на розгляд міському голові.

м. Маріуполь Донецької обл.

*Петро ДЗЮБА,
Керуючий справами
виконавчого комітету
Маріупольської міської ради*

З ДОСВІДУ РОБОТИ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ МІСТА

Сьогодні без перебільшення можна сказати, що в місті Маріуполі склалася і набула розвитку унікальна система місцевого самоврядування. Міська влада знайшла «золоту середину» у реалізації основного принципу управління – його демократизації. Це поєднання єдиної вертикалі влади, представницької і безпосередньої демократії. З одного боку – це міська рада та її виконавчі органи, з іншого – органи самоорганізації населення. Така система і підхід до неї доводять свою життєвість, дозволяють досягати позитивних результатів ось вже 13 років, з 1998 р.

На думку міського голови Юрія Юрійовича Хотлубея, міській раді важко одночасно вирішувати і контролювати виконання багатьох завдань і проблем в півмільйонному місті, тому і постала необхідність вдосконалення структури місцевого самоврядування. Традиційні, невеликі за розмірами ОСНи, які ведуть роботу на місцях з конкретним будинком, вулицею або групою вулиць, у такому великому й розвиненому місті як Маріуполь, не могли відповідати рівню сучасних завдань, що стоять перед містом. І такими органами могли стати мікроради в мікрорайонах, які обиралися б жителями в місцях їх проживання (комітети самоорганізації населення – КСН) і за допомогою яких до вирішення міських проблем залучалися би більш широкі верстви населення, що зрештою впливало на виваженість і якість прийнятих рішень.

Наразі на території міста Маріуполя діє 61 територіальний комітет самоорганізації населення з правом юридичної особи, які об'єднують 2012 будинкових, вуличних, квартальних комітети. ОСНами охоплено 100% території міста Маріуполя.

У місті склалася і діє певна система роботи з ними, яка постійно

розвивається та вдосконалюється. Міський голова, депутати міської ради регулярно проводять зустрічі з головами КСНів із запрошенням керівників виконавчих органів міської ради, спеціалістів ЖКГ та інших сфер діяльності. На цих зустрічах голови комітетів обмінюються досвідом роботи, вносять постановочні питання, спрямовані на забезпечення життєдіяльності території, надаються конкретні доручення і встановлюються терміни їх виконання.

Безпосередньо роботу КСНів координують райадміністрації міської ради, які є головними розпорядниками бюджетних коштів і здійснюють фінансові операції щодо витрат комітетів. Щомісяця в райадміністраціях проводяться наради з головами комітетів самоорганізації населення, на яких вирішуються проблемні питання. Організуються «круглі столи», проводиться навчання з головами комітетів самоорганізації населення по різних напрямках їх діяльності.

Для підвищення авторитету комітетів самоорганізації населення та вирішення проблем мешканців міський голова ініціював підписання соціальних контрактів з КСНами. За пропозиціями комітетів (а їм на місцях видніше, що потрібно зробити) міська влада брала на себе в односторонньому порядку додаткові зобов'язання щодо проведення конкретних заходів з вирішення питань за безпосередньої участі жителів у їх виконанні. Адресність, конкретика зобов'язань – ось що є їх невід'ємною частиною. Узагальнюючи отриману від жителів інформацію, комітети спільно з райадміністраціями визначають найбільш пріоритетні заходи: від соціального захисту окремого громадянина до впорядкування місць масового відпочинку, а саме: освітлення вулиць, ремонт доріг та тротуарів, будинків та фасадів, благоустрій та озеленення територій КСНів. При цьому враховується специфіка мікрорайонів.

Перші контракти були підписані 2002 року. А в 2006 році вперше в соціальних контрактах були відображені зобов'язання двох сторін. Голови КСНів зобов'язуються організовувати жителів на проведення робіт з благоустрою, озеленення, санітарного утримання своїх територій, постійно проводити профілактичну роботу серед населення щодо запобігання правопорушень, тісно співпрацювати з дільничними інспекторами міліції і т.д.

Соціальні контракти, підписані міським головою з комітетами

самоорганізації населення в 2010 році, передбачали 402 взаємних зобов'язання, з яких 208 заходів – з фінансуванням робіт. Необхідно відзначити, що невиконані з об'єктивних причин заходи переносяться в нові контракти на наступний рік.

Так, у 2010 році відремонтовано покрівлі будинків № 27 по вул.Купріна і № 150 по пр. Будівельників. Завершено роботи з ремонту під'їздів в пяти будинках. Виконано ремонт міжпанельних швів будинку № 171 по пр. Будівельників. Повністю замінено водогони на чорирьох ділянках. Виконано роботи з ремонту інженерних мереж у будинку № 149 по пр. Металургів. Відновлено асфальтове покриття пішохідних доріжок на пяти ділянках.

З боку комітетів самоорганізації населення в соціальні контракти включено 194 заходи. За 2010 рік за ініціативою комітетів проведено 870 суботників, в ході яких за участю жителів відремонтовано 441 під'їзд, благоустроєні 538 дворів, 227 дитячих майданчиків, висаджено більш 2600 дерев та кущів.

За участю комітетів самоорганізації населення у 2010 році ліквідовано 772 стихійних звалища та проводилася роз'яснювальна робота серед населення щодо недопущення їх утворення, встановлено контроль за періодичністю та дотриманням графіків вивозу ТПВ. Активісти КСНів брали участь у 1590 рейдах щодо перевірки санітарного стану та благоустрою територій комітетів, складено 651 протокол, видано 2006 попереджень.

Так, завдяки спільній роботі КСН «Троїцький» та житлово-комунальних підприємств району на території комітету ліквідовано 8 стихійних звалищ, виконано роботи з водопостачання, зроблена заміна старих труб, наразі мікрорайон цілком забезпечено питною водою, виконано якісний ремонт вул. Крилова. А саме головне, завдяки щоденній роботі голови та активу КСНу виконана газифікація більшої частини вулиць мікрорайону «Троїцький», і ця робота продовжується в цьому році.

Чималу роль у поліпшенні благоустрою міста відіграє щорічний міський огляд-конкурс «Наш двір», у якому комітети беруть найактивнішу участь, широко залучаючи мешканців до виконання конкретних робіт для забезпечення чистоти і порядку в своєму дворі, на свій

вулиці, мікрорайони. Так, якщо в 1998 році конкурс проводився за 4 номінаціями, то 2010 року їх кількість склала вже 13, з яких у п'яти взяли безпосередню участь органи самоорганізації населення: «Кращий комітет самоорганізації населення», «Кращий двір, благоустрій якого виконано при активній участі мешканців», «Краща вулиця приватного сектору», «Кращий дім», «Кращий під'їзд».

Також вже майже традиційним став конкурс міні-проектів місцевого розвитку, який проводить Донецька обласна рада. Конкурс дозволяє виділити найбільш активні категорії жителів, які готові жертвувати своїм часом та енергією для того, щоб усім жилося в комфортних умовах.

Вперше у місті Маріуполі 2010 року ініціатором розробки міні-проекту виступив комітет самоорганізації населення мікрорайону «232 квартал». Міні-проект став переможцем обласного конкурсу. Будівництво дитячого містечка починалося з викосу бур'яну, очищення території. Для того, щоб перетворити рядову місцевість у прекрасне містечко необхідно було пройти безліч етапів. І як результат, по вул. Маміна-Сібіряка, 39а для мешканців і дітей мікрорайону було створено дитячий ігровий майданчик «Острівець» з освітленням та благоустроєм прилеглої території.

А в 2011 році в Маріуполі стартував міський конкурс міні-проектів місцевого розвитку і, мабуть, зовсім скоро поряд із дитячим майданчиком з'явиться сучасний спортивний комплекс, що стане наступним перспективним проектом КСН «232 квартал». Підтримка міської ради та одного з градоутворюючих підприємств міста, а також величезний ентузіазм комітету дасть можливість дітям мікрорайону займатися спортом на спортивному майданчику «Олімпійські резерви» з вуличними тренажерами біля свого будинку.

Одним із напрямків роботи комітетів самоорганізації населення є проведення роз'яснювальної роботи серед громадян щодо зменшення заборгованості та своєчасної сплати за надані житлово-комунальні послуги. При цьому комітети постійно відстежують відповідність оплати за житлово-комунальні послуги фактично наданим послугам та здійснюють контроль за якістю наданих громадянам послуг та проведених у житлових будинках ремонтних робіт. Акти про виконання роботи підприємствами, які обслуговують житловий фонд, підписувалися

головами будинкових комітетів. І як результат, за 2010 рік мешканцям багатоквартирних будинків зроблено перерахунок за ненадані зовсім або надані не в повному обсязі послуги на суму більш як 3 млн. грн. Зокрема, на території КСН «Західний» стан утримання приладів обліку теплової енергії контролюється відповідальними особами, яких обрано на загальних зборах мешканців будинків.

Повсякденною турботою комітетів самоорганізації населення була і залишається соціальна підтримка малозабезпечених і самотніх громадян, ветеранів війни і праці, інвалідів. Стала доброю традицією організація і проведення благодійних заходів.

Так, щорік до Дня Перемоги та Міжнародного дня захисту дітей силами активу та жителів КСН «Селище Південне» (голова – Мельниченко Ніна Григорівна) весною приводиться до ладу «агітмайданчик», організовується «польова кухня», лунають привітання від комітету, вручаються подарунки, і обов'язково – концерт, адже протягом багатьох років КСН «Селище Південне» співпрацює з Палацом культури «Чайка». І це лише мала частина повсякденної роботи голови комітету «Селище Південне». В 2010 році Ніна Григорівна стала переможцем міського конкурсу «Мариуполець года».

А голова комітету «Макрохім» Демяненко Лариса Вікторівна за активну діяльність в органах самоорганізації населення, організацію допомоги громадянам похилого віку, малозабезпеченим мешканцям мікрорайону стала лауреатом цього конкурсу. Актив комітету працює в тісному контакті з Територіальним центром соціального обслуговування пенсіонерів та самотніх непрацездатних громадян: щорік проводиться до 100 обстежень матеріально-побутових умов громадян та надається допомога 25-30 жителям, за рахунок спонсорських коштів проводяться благодійні обіди (6-7) для малозабезпечених громадян до Дня перемоги, Дня визволення Донбасу, організовується допомога громадянам похилого віку (30) в обрізці дерев, прибиранні прибудинкової території.

КСНи беруть участь у проведенні спільних заходів, спрямованих на відродження національних свят та обрядів, зміцнення української родини, пропаганду кращих духовних надбань українського народу. Наприклад, КСН «Надія» активно взаємодіє з дитячо-юнацьким клубом «Олімпієць», загальноосвітньою школою №18 та реабілітаційним центром «Пілігрим». Крім традиційних заходів – спортивних змагань,

лекцій, виставок – у 2010 році проведено фестиваль байкерів, направлений на пропаганду здорового способу життя серед молоді, профілактику правопорушень та безпеку на дорогах. Спільно з молодіжним організаційним комітетом проведено «Свято вогню» з метою організації благодійного збору коштів для дитячого будинку. Всього комітетом «Надія» у 2010 році було проведено 23 культурно-масових заходи.

Для реалізації власних повноважень та сприяння правоохоронним органам, проведення профілактичної роботи серед населення за рішенням КСНів в їхній структурі введено Ради профілактики, до складу яких входить дільничний інспектор міліції. Головне в роботі Ради – виховання людей шляхом переконання і громадського впливу, створення обстановки нетерпимості до будь-яких антигромадських вчинків, проведення профілактичної роботи щодо попередження правопорушень. У 2010 році проведено 728 засідань Рад профілактики, на яких розглянуто 627 проблемних питань. Проведена індивідуальна профілактична робота у 560 сім'ях, з 468 особами, які схильні до правопорушень.

З метою спільного контролю і підтримки громадян, які повернулися з місць позбавлення волі, комітети самоорганізації населення проводили консультаційну, інформаційну, роз'яснювальну роботу щодо їх соціальної адаптації та надання практичної допомоги в отриманні паспорту, реєстрації, працевлаштуванні. У 2010 році надано допомогу 412 особам цієї категорії.

КСНи працюють в тісному зв'язку з районними службами у справах неповнолітніх з метою координації роботи щодо протидії наркоманії і алкоголізму серед молоді і підлітків та втягуванню їх у протиправну діяльність.

Для подальшого розвитку системи ОСНів, вирішення проблемних питань діяльності, вивчення та розповсюдження позитивного досвіду роботи органів самоорганізації населення при Маріупольській міській раді створена Координаційна Рада ОСНів.

Робота комітетів підкріплена і матеріально. За час існування системи органів самоорганізації населення міською радою було направлено на її становлення і розвиток (реалізація повноважень,

благоустрій територій) близько 30 млн. грн.

І свідченням тому - добрі слова мешканців на адресу комітету самоорганізації населення «Надія» (голова – Безбатько Надія Миколаївна): «До комітету жителі мікрорайону приходять не тільки з надією, що будуть почуті їхні проблеми, а й з твердою впевненістю, що отримають необхідну допомогу і підтримку. І це підтверджується справою... Нас дуже радує, що наш комітет «Надія» знаходиться в руках надійних і діловитих. Це додає нам впевненості, що будь-яка, велика чи мала, проблема в житті нашого мікрорайону буде успішно вирішуватися і надалі» (ветерани війни Є.І.Фурманов, Є.К. Гарагуля, Т.І. Піндякова, Р.К. Єгорушкін).

ВОЗМОЖНОСТИ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ В ЗАЩИТЕ ПРАВ И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ ЖИТЕЛЕЙ

Бурная жизнь украинских городов в последние годы богата историями о конфликтах, вспыхивающих из-за строительства бизнес-объектов, жилых домов и прочих объектов городской инфраструктуры между застройщиками, инвесторами с одной стороны, и жителями окрестных домов – с другой. Известно немало случаев, в том числе и в Николаеве, когда бизнесу приходилось идти на очень дорогостоящие уступки после вступления в конфликт организованных групп населения в любых формах – от стихийно сформировавшихся инициативных групп до органов самоорганизации населения, зарегистрированных в соответствии с законодательством. Реалии сегодняшней жизни попросту не оставляют жителям локальных территорий другого выбора, нежели идти по пути самоорганизации, объединяться вокруг местных лидеров, локальных активистов.

В Николаеве самым громким стал конфликт, связанный с **застройкой микрорайона «Сухой Фонтан»**. В результате инвестор все же получил возможность работать, но ему пришлось пойти на уступки, существенно увеличившие затраты на реализацию масштабного бизнес-проекта.

Согласие жителей соседних домов на начало строительства – вполне гуманное требование, но оно приобретает неприятную для застройщиков конкретику, когда на территории, представляющей для них интерес, существует ОСН. На отдельных территориях, где ОСН пользуется массовой поддержкой населения, получением разового разрешения контакты с бизнесом могут не ограничиться. Неоднократно доводилось сталкиваться с ситуацией, когда локальные лидеры интересуются возможностью введения обязательных пожертвований или самообложения – решением конференции микрорайона, обязательного для всех субъектов предпринимательской деятельности,

действующих на территории данного ОСНа.

Сегодня развитие органов самоорганизации тормозится нехваткой кадров, ресурсов и элементарных знаний. Для решения этой проблемы в нашем городе Фонд развития города Николаева (ФРГН) ведёт активную работу по обеспечению лидеров самоорганизации населения информационными и методическими ресурсами. По мнению экспертов Фонда, у ОСНов в последнее время открываются прекрасные возможности для привлечения средств из самых разных источников на решение локальных проблем.

ФРГН самостоятельно при финансовой поддержке различных зарубежных доноров проводит конкурсы мини- и микрогрантов, получателями которых могут стать как общественные организации, так и органы самоорганизации населения. Одновременно Фонд проводит тренинги по управлению проектами, оказывает

информационно-методическую помощь в **Объявление конкурса мини-грантов для ОСН** написании проектов и получении грантов.

Нетрудно предположить, что в ближайшие годы ОСНЫ будут расти количественно и качественно под воздействием целого ряда сопутствующих факторов. Малому и среднему бизнесу придется контактировать с ОСНами гораздо теснее. Сейчас же примеры конструктивного сотрудничества бизнеса и ОСНов пока достаточно редки, но имеются. Известен даже случай, когда лидер одного из николаевских ОСНов с успехом лоббировал интересы коммерческой структуры, реализующей социальные программы на его территории.

Важным этапом налаживания партнерских отношений между социально ответственным бизнесом и городской общиной в Николаеве стало заключение договоров о социальном инвестировании в рамках реализации инвестиционных проектов в отдельных микрорайонах. Это

– следствие поиска компромисса между бизнес-структурами и местными гражданскими группами, выражавшими интересы жителей микрорайонов.

Жители микрорайонов, где реализовывались инвестпроекты, «приучали» бизнес к социальной ответственности, как путем стихийных действий, так и с помощью последовательной политики органов самоорганизации. В итоге потенциальные инвесторы осознали простую истину: если ты хочешь реализовать значительный проект на территории города, нельзя сбрасывать со счетов интересы городской общины и, разумеется, социальную составляющую. Иными словами, при планировании, необходимо предусмотреть средства не только на реализацию самого инвестпроекта, но и на социальные инвестиции. Последние вряд ли окупятся напрямую, но, наверняка, будут способствовать улучшению социального климата, доверия и взаимопонимания между инвестором и местными жителями.

Деятельность ОСНов в области решения проблем горожан.

В Николаеве ведется активная целенаправленная работа по созданию и совершенствованию системы органов самоорганизации населения. На каждой территории есть свои проблемные ситуации и ОСНы призваны их решать самостоятельно, но могут делать это и при поддержке органов местного самоуправления, органов публичной власти, донорских фондов. Во многих вопросах коммунальные хозяйственные структуры могут быть разгружены и все эти вопросы смогут решать ОСНы.

Это можно продемонстрировать на примере действующего уже долгие годы ОСН «Победа». Прежде всего, комитет самоорганизации населения «Победа» четко рассматривает все вопросы выделения земли. Это не противостояние с городской властью, а попытка жителей отстаивать свои интересы, защитить зеленую зону. С помощью ОСН жильцы и представители бизнеса пытаются найти компромисс между свободой предпринимательской деятельности и законными интересами жителей микрорайона. Позиция ОСНа принципиальна: никаких летних площадок кафе возле домов и на зеленых зонах.

ОСН, в целом, работает по разным направлениям и за каждым из них закреплен ответственный. Например, работа с детьми. Летом на

спортплощадках микрорайона проводятся детские мероприятия, позволяющие развивать у детей чувство патриотизма и любви к Украине. Проводится работа со спонсорами, которые помогают организовать в микрорайоне новогодние праздники, способствуют организованному проведению досуга граждан. В микрорайоне есть даже свой самостоятельный вокальный ансамбль.

В бюджете города выделяются средства на помощь инвалидам войны. ОСН добился их выделения, а также взял использование этих средств под свой контроль.

Вопросы, касающиеся финансирования, выносятся на заседание органа самоорганизации, на котором принимается коллегиальное решение. За счет привлеченных средств, прежде всего, собранной жилищно-коммунальными предприятиями квартирной платы, устанавливаются приборы учета тепла, проводятся текущие ремонты.

Комитет самоорганизации участвует в принятии решений в части эксплуатации жилого фонда, определяя, на какой именно дом потратить средства, выделяемые из бюджета города. ОСН занимается контролем вывоза мусора, вынашиваются планы заняться сортировкой мусора, выделить небольшую площадку для этих целей. Это даст возможность улучшить состояние экологии и заработать дополнительные средства на содержание жилья.

Регулярно ОСН «Победа» проводит конкурс на лучший подъезд, на лучшую клумбу возле дома. Еще одно важное направление: юридическая помощь и бесплатные консультации. Этим на территории микрорайона занимается общественная организация «Правозащитник».

Участие ОСН в социально-экономическом планировании.

Развитие города в современных условиях становится невозможным без квалифицированного социально-экономического планирования. Насущной необходимостью современности стала разработка социально-экономических планов развития территорий.

Помимо влияния через депутатский корпус, общественность имеет возможность формировать предложения в эти планы на общественных слушаниях, собраниях граждан по месту жительства. Органы самоорганизации населения могут вносить эти предложения в городской совет,

оформив их надлежащим образом. Это право определено статьей 14 Закона Украины «Об органах самоорганизации населения» как собственное полномочие ОСНов.

Это полномочие – одно из важнейших. Микрорайоны, улицы, кварталы, дворы и отдельные дома должны содержаться и развиваться на основе единой системы с учетом пожеланий и требований «снизу», видения перспектив развития самими жителями.

Органы самоорганизации, накопившие опыт работы и имеющие в своем составе подготовленных специалистов, могут попробовать свои силы не только в подготовке отдельных предложений по развитию территорий или отраслей городского хозяйства, но и в формировании самой программы социально-экономического развития. Структура Программы, ежегодно утверждаемой городским советом, стабильна. По замыслам разработчиков она должна способствовать притоку конкретных предложений общественности по ее формированию и корректировке, и в первую очередь со стороны ОСНов.

В городе Николаеве пока отсутствует практический опыт участия органов самоорганизации в формировании всей программы социально-экономического развития города, однако имеется достаточно опыта участия ОСНов в разработке и осуществлении целевых программ развития локальных территорий. Так, городским советом была принята Программа социально-экономического микрорайона «Ялты», подготовленная ОСНом. Соответствующими райадминистрациями при участии ОСН «ЖДП» и «Площадь Победы» разработаны программы для этих территорий. Данные программы ориентировались большей частью на мероприятия, финансируемые из бюджетов всех уровней, главным образом из городского. Но скудость бюджета предполагает использовать для осуществления планов развития другие источники – средства населения и бизнес-инвестиции.

В этой связи особый интерес вызывает Программа социально-экономического развития микрорайона «Сухой Фонтан», осуществление которой предполагается за счет инвестиционных средств. Ведь развитие города в принципе невозможно без реконструкции или строительства объектов городской инфраструктуры: жилых домов, магазинов и рынков, кафе, ресторанов, развлекательных и оздоровительных центров, стадионов, АЗС, автомоек, станций техобслуживания,

дорог, транспортных развязок и многого другого.

Программа социально-экономического развития Сухого Фонтана, разработанная комитетом самоорганизации и утвержденная решением сессии городского совета, предусматривала инвестиционный источник для своего осуществления. Этот расположенный в центре города, на берегу лимана микрорайон находится в запущенном состоянии. Жилые дома, построенные, в основном, в середине прошлого столетия, здесь нуждаются в капитальном ремонте, канализационная насосная станция и электроподстанция находятся в аварийном состоянии, налицо нехватка мощностей газо- и теплоснабжения, разрушено твердое покрытие внутриквартальных проездов и тротуаров. Вместе с тем, имеются свободные площади для новой жилой застройки, сулящие застройщику значительные прибыли ввиду выгодности месторасположения микрорайона.

Поскольку Программа была разработана комитетом самоорганизации, согласие с ней населения микрорайона подразумевалось само собой. Но на деле неожиданно начались бурные протесты жителей, блокирование строительной техники, митинги и пикеты. Потребовалась смена руководства комитета, вступившего в переговоры с инвестором, большая разъяснительная работа. В настоящее время дальнейшая судьба проекта будет зависеть от соблюдения сторонами взаимных обязательств, зафиксированных договором.

По иному сценарию развивался конфликт более скромных масштабов между ОЧН «Центральный», созданным в жилом дворе рядом с Центральным рынком, и предпринимателем, пожелавшим построить на территории здешнего двора магазин. Земля была отведена предпринимателю городским советом под проектирование, однако приступить к строительству он так и не смог. Городская власть приняла компромиссное решение – продлила на год резервирование земельного участка и порекомендовала сторонам конфликта найти общий язык. Консенсус так и не был найден, предприниматель лишился возможности разместить торговый объект на коммерчески выгодной территории, а жители двора не смогли привлечь необходимые ресурсы для благоустройства придомовой территории и ремонта жилых домов. Характерно, что через два года на этом месте появился другой застройщик, но на этот раз он решил возвести свой

коммерческий объект вообще без согласования с ОСНом и учета интересов жильцов соседних домов.

Иные обстоятельства характеризуют ситуацию, сложившуюся вокруг проекта развития поселков Широкая Балка и Богоявленский, где был создан ОСН «Широкая Балка». На территории деятельности органа самоорганизации, где коммунальные проблемы носили вопиющий характер, планировалось строительство нескольких крупных торгово-развлекательных комплексов компаниями, занимающимися оптово-розничной торговлей. Фирмы, планирующие построить торгово-развлекательный центр, взяли на себя обязательства вложить средства в совершенствование инфраструктуры микрорайона: прокладку инженерных сетей, реконструкцию дорог, возведение объектов энергетики. Здесь ОСН с самого начала выступил сторонником реализации проекта, что показывают регулярно проводимые общественные обсуждения.

Неприятности, связанные со стройкой, тревога по поводу дальнейшего вторжения в жизнь неблагоприятных факторов, неизбежный снос зеленых насаждений, шум во многих случаях вызывают объяснимый протест. Но главный источник конфликтов – отсутствие понимания инвесторами своей социальной ответственности, необходимости диалога с населением, широкого информирования об инвестиционных планах и о выгодах, которые они несут общине в целом и жителям микрорайона в частности.

ОСН – ЭТО ВЫГОДНО!¹

Принятый курс реформирования ЖКХ нацелен, прежде всего, на получение большей независимости жильцов от ЖЭКов. На всеукраинском уровне агитируют за создание ОСМД и ОСНов. Но, откровенно говоря, в нынешних реалиях создавать ОСН более выгодно, чем ОСМД. Ведь ОСМД – это сугубо хозяйственный орган, а ОСН – это орган, скорее, политический, объединяющий граждан по территориальному признаку, для работы с органами власти.

Однако и ОСНам под силу решать хозяйственные вопросы, для чего вот уже второй год подряд в Николаеве проводится конкурс проектов органов самоорганизации населения. О результатах конкурса нынешнего года на состоявшейся пресс-конференции рассказали заместитель главы конкурсной комиссии, депутат горсовета Вячеслав Пиляк, секретарь конкурсной комиссии, начальник отдела по работе с общественными организациями и органами самоорганизации населения Дмитрий Щербак и администратор конкурса, руководитель ЦСЭПИИТ «Перспектива» Михаил Антоненко.

Конкурс проектов ОСНов, который проходит в рамках реализации Программы развития органов самоорганизации населения в городе Николаеве на 2010-2011 гг., в прошлом году был очень успешным: было подано 10 проектов, и все 10 проектов были реализованы. В 2010 году организаторы конкурса (департамент ЖКХ и управление общественных связей исполкома горсовета) рассчитывали на большее количество участников: все-таки ОСНов в городе уже 23, из них 19 – действующие, а в предваряющем конкурс семинаре-тренинге участие приняли представители 12 ОСНов. Однако на конкурс поступило только 9 проектов, а рассматривалось конкурсной комиссией только 8 (один проект был слишком масштабным и «выпадал» из условий конкурса).

¹ <http://www.vn.mk.ua/stories.php?id=10306>

Вполне возможно, что сокращение количества участников произошло в результате изменения условий конкурса: в 2010 году комитетам необходимо было иметь денежный резерв в размере 10% от общей суммы проекта, иначе говоря – городская власть готова была профинансировать только 90% сметной стоимости проекта комитета ОСНа. Впрочем, такое условие вполне объяснимо. Д. Щербак уверен, что готовность комитета ОСН участвовать в софинансировании проекта говорит о его «боеготовности», о том, что жители, создавшие ОСН и собравшие нужную сумму средств, лично заинтересованы в реализации проекта.

Был расширен и спектр проектов, которые могли принять участие в конкурсе. Так, на конкурс мог быть подан проект, который соответствует одному из пунктов Программы социально-экономического развития определенного района города. Или же проект, направленный на внедрение энергосберегающих технологий. Также приветствовались проекты, имеющие цель внедрить систему раздельного сбора ТБО, отремонтировать крыши и подъезды, заменить канализационные и водопроводные сети, отремонтировать электропроводку. Был и еще один, новый, приоритет – проекты, направленные на изготовление проектно-технической документации на реконструкцию общежитий.

Первое место занял уличный комитет самоорганизации населения «Геолог» (Большая Корениха), предложивший проект по замене старых железных труб верхнего водопровода на полиэтиленовые, установке каждому потребителю одинакового размера отвода на дом, а также строительство распределительного колодца. Этот комитет не только собрал собственные средства на реализацию проекта, но и нашел спонсоров (добавим, что и в прошлогоднем конкурсе «Геолог» занял первое место, и их проект – ремонт водонапорной башни – был полностью реализован).

На втором месте – домовый комитет самоорганизации населения «Надежда» (ул.Айвазовского, 6) с проектом ремонта крыши. На третьем месте – домовый комитет самоорганизации населения «Легенда» по ул. Космонавтов, 128 с проектом оборудования детской площадки.

Все три победителя конкурса в полном объеме получают средства, которые им необходимы (90% общей сметной стоимости проекта).

Те проекты ОСНов, которые не стали победителями, все равно будут поощрены – они получают по 15 тыс. грн. из городского бюджета, но только при том условии, что их проекты будут уточнены по суммам и видам работ.

Уже в ноябре состоится презентация результатов конкурса для общественности, а также о результатах конкурса отчитаются перед депутатским корпусом, который выделил из городского бюджета на проведение конкурса проектов ОСНов 191 770 грн.

ЧАСТИНА 2.

ІСТОРІЇ УСПІХУ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ У СЕЛАХ ТА СЕЛИЩАХ

**с. Стрепетово Нижнегорского района, с. Пруды
Советского района, Автономная Республика Крым**

ВОДА В ДОМЕ, СВЕТ В ОКОШКЕ, ЧИСТЫЕ УЛИЦЫ И УРОЖАЙ С ОГОРОДА¹

Слово «кооперация» в переводе с латинского означает – сотрудничество. По словарю, это форма организации труда, при которой определенное количество людей совместно участвует в одном или разных, но связанных между собой процессах.

Действующая в АРК Программа развития и интеграции Крыма (ПРИК) ПР ООН пошла по пути организации сельских кооперативов в селах республики, так сказать, по интересам. Путем разъяснительной работы вначале и создания органов самоорганизации населения с какой-либо конкретной целью – в конце. Например, в селе создается сервисный кооператив по обеспечению жителей питьевой водой. Категории сельскохозяйственных кооперативов могут быть самые разные: перерабатывающие, сбытовые, заготовительно-сбытовые, снабженческие и многофункциональные. Работа по организации на первый взгляд таких простых структур кропотливая, многотрудная и, увы, зачастую неблагодарная. Не секрет, что наши люди очень тяжелы на подъем.

Перед поездкой в села Стрепетово Нижнегорского и в Пруды — Советского района нам выдали пресс-релизы. Там отмечалось, что создание многоуровневых схем управления водоснабжением — ключевой вопрос при разработке долгосрочной стратегии развития сельских районов Крыма. Именно поэтому на протяжении нескольких лет ПРИК ПР ООН работает над внедрением децентрализованного

¹ Николай СИРЯК. Крымские известия, № 150 (4353), 18.08.2009 г.

подхода к управлению и обслуживанию систем водоснабжения в сельской местности на базе территориальных громад. Он хорошо себя зарекомендовал, потому и лег в основу работы других международных проектов, действующих в автономии.

«Схема децентрализованного подхода» – более прозрачная и понятная сельчанам система, которая обеспечивает участие каждого пользователя во всем процессе управления: от установки тарифов до оплаты потребленной воды. За счет участия громады такая система устойчива и надежна. При этом предприниматели, нанятые громадой, или потребительские кооперативы отчитываются перед общественными контролирующими органами за качество воды, финансовую правомерность своей работы, получают все необходимые разрешительные документы и лицензии. Ну и, конечно же, ставят в известность, какие средства и на что израсходованы.

Партнерство власти, территориальной громады и бизнеса в процессе децентрализации коммунальных услуг позволяет вовлечь население, уменьшить расходы на сооружение и поддержание в рабочем состоянии объектов инфраструктуры, сделать формирование тарифов более прозрачным, а предоставление услуг – более эффективным. При этом государственные органы следят за обеспечением качества услуг и соблюдением стандартов, а жители не только оплачивают потребленную воду строго по счетчикам (устанавливаемым на подворьях в обязательном порядке) своевременно, но и контролируют деятельность предпринимателя или предприятия, которые эксплуатируют систему.

В ходе поездки мы спросили одного из руководителей международной программы по водоснабжению наших сел, как они взаимодействуют с Государственной программой «Питьевая вода Крыма»? «А никак», — был ответ. Госпрограмма уже долгое время не финансируется, и когда что-то изменится к лучшему — неизвестно.

Вкратце о проекте «Система водоснабжения села Стрепетово Нижнегорского района». Он — один из первых в этом районе. До его реализации вода подавалась жителям местным ЖКХ в определенные дни недели по графику. Общая стоимость работ в рамках проекта по реконструкции — 446 тыс. грн. Финансовый вклад правительства Канады — 226 тыс. грн, вклад органов самоорганизации населения, то

есть жителей села, — 151 тыс. грн, Дрофинского сельского совета, на территории которого находится Стрепетово, — 69 тыс. грн.

Реконструированные сети водоснабжения переданы в эксплуатацию частному предпринимателю на базе сообщества ЧП «Бекташ». Теперь вода в селе подается круглосуточно, соответствует «питьевому» ГОСТу. Тариф, рассчитанный ЧП и членами ОСН, составляет 80 коп. за 1 куб. м. В него входят себестоимость эксплуатации системы водоснабжения и зарплата персонала предприятия.

Не стоит обольщаться по поводу 151 тысячи гривен, внесенных сельчанами в общее дело. «Живых» денег здесь — лишь малая толика, а львиная доля этой суммы — стоимость выполненных ими же работ.

На территории сельсовета находится три населенных пункта — Дрофино, Стрепетово и Ястребки. По программе по водоснабжению сельсовет работает с июля 2005 года. В ходе ее реализации в каждом из сел были организованы уличные комитеты. В Стрепетово таких четыре — «Мечта», «Дружба», «Вера» и «Гагаринцы». В двух селах, самых крупных, нормальное водоснабжение полностью восстановлено.

— Не было бы международной программы, не было бы, наверное, и той жизни, которая упорядочилась в этих населенных пунктах, — сказала сельский голова Любовь Мельник.

Замечание не беспорное, но верное в том смысле, что «международники» дали толчок этой самой «самоорганизации населения», которое годами сидело без воды и ждало, когда государство на его беды внимание обратит. Да и ощутимая финансовая помощь сыграла не последнюю роль.

— За это время изменилось многое, и кардинально, — продолжила сельский голова. — Во-первых, люди снова активно стали заниматься огородничеством. А это принесло в каждый дом не только определенный достаток, но и доход. Известно, на селе с трудоустройством очень тяжело. По большому счету, работать людям просто негде, кроме как на своих приусадебных участках. Ранее приходилось покупать даже овощи, потому как на своих подворьях не имели возможности выращивать — воды не было. Ее в Стрепетово подавали три раза в неделю по два часа. Или ежедневно по одному часу. А на 60% подворий подачи воды и не было. А сегодня вода подается

круглосуточно, бесперебойно.

Далее зашел разговор о том, кому выгоднее, с точки зрения селян, передать в эксплуатацию систему водообеспечения. В таком небольшом селе, как Стрепетово, – частному предпринимателю. Он и налоги платит несравненно меньше, чем коммунальщики, и мобильнее, и для людей доступнее. У него больше возможностей откладывать средства на ремонт, на материалы и прочие нужды. К тому же местный частник всегда на виду, его сподручнее контролировать. И самоуправление легче организовать и осуществлять. Например, сельчане решили на своем собрании оборудовать вторую, резервную скважину и собрать на это деньги. Но не ходить по дворам, а заложить определенную долю на это доброе дело в тариф. И собрали. Сейчас, несмотря на то, что с начала эксплуатации реконструированной системы не было ни одной аварии, вторую скважину возвели «на всякий пожарный случай».

И еще одна существенная деталь. Международная программа завершена, а созданные в ходе ее реализации уличные комитеты, продолжают действовать. В любое время можно теперь организовать другое доброе дело, так сказать, на общее благо. В селе Пруды Советского района события развивались почти по такому же сценарию. И проблемы там у жителей были точь-в-точь, как и в Стрепетово. Но Пруды – село гораздо большее, есть даже многоэтажки. Потому сходный проект здесь реализовали на несколько иных началах. Хотя основу составили все те же ОСНы, которых здесь уже 19. Общая стоимость работ «потянула» за полтора миллиона гривен. В общем деле принял участие и Совет министров Крыма, финансовый вклад которого составил около 158 тыс. грн.

Здесь используется система «одного подъема воды с применением частотного регулирования насоса скважины». По этой технологии вода подается прямо потребителю, что позволяет заменить громадную и дорогую водонапорную башню автоматическим регулированием расхода воды и давления в гидросистеме.

Обслуживает ее потребительский кооператив «Аквавита», который был создан по решению общего схода ОСНов. Членами кооператива являются все абоненты. Текущую эксплуатацию осуществляют председатель (административные, снабженческие и прочие вопросы) и слесарь-ремонтник. Каждый месяц проходит собрание 19 ОСНов, на

котором утверждается тариф на воду, решаются вопросы эксплуатации, рассматриваются возникающие проблемы, в том числе нарушения. К примеру, несмотря на установленные счетчики, некоторые граждане, случается, пользуются водой в обход приборов учета.

Потребительский кооператив решает сегодня другую задачу. На сей раз уже без привлечения государственных и донорских финансовых ресурсов. Так, в многоэтажках в связи с регулярной подачей воды появились проблемы с отводом стоков. Когда-то канализация работала исправно, но теперь ее тоже приходится восстанавливать. А еще кооператив занялся вывозом мусора и обустройством свалки. Начали жить по-людски, так зачем же на полпути останавливаться?

Для наших политиков понятие «интеграция» – это всенепременное присутствие среди богатых стран Евросоюза. А ПРИК убеждает нас в другом: интеграция — это вода в доме в любое время суток, это свет в окошке, чистые улицы и урожай с огорода. Это просто человеческая жизнь. Только странное дело, что это понимают за рубежом и дают на это деньги, а у нас средства без проблем выделяются разве что на очередные выборы...

**с. Черново Первомайского района,
Автономная Республика Крым**

Айдер СЕЙТОСМАНОВ,
*координатор Программы развития
и интеграции Крыма ПРООН*

САМООРГАНИЗАЦИЯ ГРОМАДЫ ДЛЯ СПАСЕНИЯ СЕЛ УКРАИНЫ

В силу известных экономических проблем 90-х годов, село Черново Первомайского района, оказалось среди наиболее бедных и социально незащищенных сельских населенных пунктов Украины.

Большинство жителей, ранее работающие на больших сельхозпредприятиях и в колхозах, оказались безработными. Работоспособные жители села перестали получать зарплату, закрылись детский сад и клуб. Кроме того, в тяжелой ситуации оказались возвратившиеся в село с мест депортации крымские татары. Безысходность и отсутствие веры в какие-либо улучшения охватили сознание многих жителей села. Молодежь стала мигрировать в города, продавая за бесценок свои дома.

В тот же период, в 2002 году Программа развития и интеграции Крыма Программы Развития ООН (ПРИК ПРООН) начала свою деятельность по активизации сельских громад крымского полуострова. Предполагалось, что будут поддержаны социальные проекты, инициированные местными общественными лидерам и поддержанные

многонациональной громадой и местной властью. В соответствии с подходом ПРООН, условием софинансирования социального проекта были следующие составляющие:

1. Проблема, на решение которой направлен проект, должна быть обсуждена и утверждена громадой. Решение собрания считается

легитимным при условии участия в нем не менее 80% членов громады. На этом же собрании избирается актив громады, члены которого впоследствии регистрируют общественное объединение (орган самоорганизации населения или общественную организацию).

2. Последующая деятельность общественного актива села должна быть признана и организационно поддержана местным самоуправлением и райгосадминистрацией. Кроме того, из местного бюджета должны быть выделены средства на частичное софинансирование проекта, который полностью управляется созданным в селе общественным объединением.

3. Нарботанные результаты проекта (например, восстановленные сети водоснабжения в селе) должны быть приняты на баланс сельского совета, но, главное, в последствии должна сохраниться практика обязательного участия громады в управлении коммунальной собственностью.

Для достижения поставленных задач со стороны ПРИК ПРООН в каждом районе был закреплен местный консультант, в задачи которого входило налаживание взаимодействия по реализации проекта с местной властью, а также регулярное обучение актива громады по планированию, разработке проекта, подготовке общих собраний и т.д.

Возвращаясь в село Черново, необходимо отметить, что одним из серьезных барьеров на пути активизации громады села была пассивность и неверие в собственные силы большинства его жителей. Поэтому первые общие собрания были скорее похожи на базар. Избранному активу пришлось провести большую разъяснительную работу среди громады, прежде чем жители стали помощниками общественных лидеров.

Самым приоритетным делом в селе посчитали восстановление системы водоснабжения. Шаг за шагом был разработан проект, определены основные участники, местные власти подтвердили готовность финансово поддерживать проект громады. ПРИК ПРООН также выделил свой первый транш (кстати, общая сумма вклада ПРИК не могла превышать 50% от стоимости проекта и средства выделялись только на приобретение части строительных материалов)

Когда была закуплена большая часть материалов для

восстановления системы водоснабжения в селе, сами жители, объединившись в небольшие бригады, стали на общественных началах восстанавливать трубы.

С момента первого собрания в 2003г. до начала реализации проекта в 2005г. активом села проводилась непрерывная работа по вовлечению и активизации громады. Она показала, насколько сложно преодолеть менталитет «винтика», безучастности и иждивенчества среди людей.

После выполнения всех работ состоялось торжественное открытие системы водоснабжения. Героями этого праздника были не местные власти или бизнесмены-благотворители. Громада благодарилась общественных лидеров села.

В 2005г. после реконструкции жители Черново общим решением (отметим, что активные общие собрания жителей стали местным инструментом управления селом) отдали восстановленные сети водоснабжения в эксплуатацию местному коммунальному предприятию при условии регулярного и прозрачного согласования с громадой тарифов на воду.

С тех пор село Черново - одно из немногих сел степного Крыма, где вода подается 24 часа в сутки, жители дисциплинированно платят за воду, а коммунальное предприятие выносит все вопросы по тарифам на обсуждение с громадой.

Появление воды в селе способствовало значительному экономическому росту в домохозяйствах. Жители смогли выращивать больше овощной продукции, получать больше дохода и даже помогать своим детям.

Благодаря инициативе громады в 2005 году молодые люди из села Черново, получив дипломы в агроуниверситете, вернулись обратно в село и создали в 2010 году кооператив по выращиванию овощей. Они уже

создали свои семьи, имеют свой бизнес и уезжать не собираются.

Село Черново вошло в те 400 сел Крыма, которые при поддержке ПРИК ПРООН смогли до сих пор сохраниться и развиваются благодаря активности и самоорганизации своей громады.

Села Білогірського району, Автономна Республіка Крим

Віталій ХОМУТОВ,
*голова Інформаційно-
просвітницького центру
«Боразан»*

ОБ'ЄДНАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ МІСЦЕВИХ ГРОМАД У БІЛОГІРСЬКОМУ РАЙОНІ

Білогірський район Автономної Республіки Крим, незважаючи на чималий потенціал, довгі роки залишався у числі депресивних регіонів. Однією з головних причин була низька активність самого населення. Однак з поширенням роботи Програми розвитку та інтеграції Криму ООН (ПРІК ООН) на територію Білогірського району процеси децентралізації та самоорганізації на рівні місцевих громад почали стрімко розвиватися. Завдяки фінансовому стимулу з боку ПРІК ООН у районі почали відкриватися громадські організації (що отримували гранти від ПРІК ООН), у селах району почали створюватися органи самоорганізації населення, які також отримували великі суми коштів на реалізації місцевих проектів. Активісти організацій громадянського суспільства району регулярно запрошувалися на семінари та тренінги за фінансової підтримки ПРІК ООН. Це було на початку 2000-х років. І це було “бумом” розвитку громадянського суспільства в районі. Але...

Практика показала, що ті ОСНи району, що створювалися за ініціативи виконавчої влади, Програми розвитку та інтеграції Криму ООН, органів місцевого самоврядування, мали на меті не довгострокові перспективи, а короткотривалі результати від реалізації конкретного проекту. Тобто в районі ще не відбувся еволюційний період розвитку громадянського менталітету серед соціально-активних мешканців громад. Тому після закінчення фази активного фінансування з боку ПРІК ООН в районі почали закриватися багато з тих створених громадських організацій та ОСНів. У той час ОСНи зазвичай створювалися на кошти грантів (або інших асигнувань) для вирішення конкретної задачі, наприклад, налагодження водопостачання, а потім вони розпадалися.

Лідери органів самоорганізації населення не мали доступу до актуальної інформації, не мали необхідних знань з мобілізації внутрішніх ресурсів. Найбільша проблема у тому, що вони не змогли налагодити комунікації з організаціями громадянського суспільства та іншими органами самоорганізації, тому не мали можливості обмінюватися досвідом та підтримувати один одного. Вони не усвідомлювали, що орган самоорганізації населення може бути довгостроковою ефективною структурою для вирішення багатьох проблем громад.

Тому в останні роки назріла реальна потреба у наданні кваліфікованої підтримки ініціативам «знизу», об'єднанні потенціалу організацій громадянського суспільства та розвитку ОСНів, особливо на селі, створенні умов для їх подальшого стійкого розвитку.

Таким чином лідери та активісти організацій громадянського суспільства району вирішили насамперед об'єднати власний потенціал, щоб допомогти тим організаціям, які після закінчення цільового фінансування з боку ПРИК ООН, залишалися сам на сам зі своїми проблемами, щоб допомогти також новим активістам, охочим зробити свій внесок у розвиток громадянського суспільства на місцевому рівні.

Відправною точкою стала реалізація у 2010 році командою Інформаційно-просвітницького центру «Боразан» проекту «Підвищення потенціалу ОСН Криму на прикладі Білогірського району» (за підтримки Програми UNITER). Аналіз ситуації виявив дуже багато проблем з процесами самоорганізації громад. І хоча лідери органів самоорганізації населення активні люди, але вони загубилися у цих проблемах (мотивація членів ОСНів, фандрайзинг та ін.). Члени ІПЦ «Боразан» зрозуміли, що одна організація не в змозі ефективно вирішити усі ті болючі питання та значно підвищити потенціал ОСНів. Але рішення було знайдено.

На першому етапі у практику було введено регулярні зустрічі представників місцевих громадських організацій. Це дало свій результат і незабаром у районі вже почали проводитися спільні громадські заходи, сплановані кількома організаціями.

На другому етапі до зустрічей та заходів почали залучати активістів органів самоорганізації населення та представників місцевого самоврядування. Досвідчені лідери організацій громадянського суспільства

району забезпечили проведення тренінгів та семінарів для менш досвідчених колег. Це поширило вплив спільної команди організацій громадянського суспільства на весь район.

Віталій Хомутов поздравляє соавторів книги «Построение народовласти и эффективной самоорганизации населения на примере Белогорского района Автономной Республики Крым»

ленців Криму, ОСН «Маліновка». Поступово до Народного активу Білогір'я стали приєднуватися інші організації громадянського суспільства та їх члени й просто активні мешканці району.

Для залучення більшої аудиторії у соціальній мережі «vkontakte.ru» було створено групу «Народний актив Білогір'я», до якої вже приєдналося більш 800 активних молодих мешканців Білогірського району.

На четвертому етапі громадською командою Білогір'я створено громадську організацію «Фонд громад». Ця організація почала працювати у напрямку розвитку міжсекторальної співпраці органів місцевого самоврядування, громадських та благодійних організацій, органів самоорганізації населення на місцевому рівні. Пріоритетом є також залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій у розвиток місцевих громад у регіоні.

На п'ятому етапі ми плануємо проведення масштабної роботи по підвищенню громадянської активності та відповідальності мешканців місцевих громад. Останні вибори у Криму виявили громадянську

На третьому етапі було ініційовано створення неформального спільного руху громадських активістів Білогірського району. Так у районі з'явилася нова потужна команда з назвою «Народний актив Білогір'я». Стрижнем цього неформального руху стали такі організації: Інформаційно-просвітницький центр «Боразан», Кримсько-татарський «ПЕН-клуб», Білогірський фонд інвалідів Чорнобилю, ТРК «ТАВ-ДАІР», Інститут духовної культури «Універсум», Рух екопосе-

пасивність кримчан, бо у виборах взяло участь та проголосувало лише 47% виборців. І це тільки один приклад. Тому потрібна масштабна послідовна робота по зацікавленості місцевого населення в особистому залученні до процесів прийняття рішень на місцевому рівні. Коли люди повірять, що можуть впливати на процеси місцевого розвитку, тоді і їх громадянська позиція стане більш активною та відповідальною.

Завдяки реалізації таких ініціатив у Білогірському районі учасники процесів самоорганізації отримали ту допомогу, яку вони більш всього потребують, а саме: мотивацію, підвищення кваліфікації, інформацію про можливості та джерела фінансування, допомогу по підготовці проектів та програм розвитку, методологію з підвищення свого потенціалу. «Народний актив Білогір'я» планує подальший розвиток самоорганізації місцевих громад.

Підводячи підсумки реалізованого проекту «Підвищення потенціалу ОСН у Криму на прикладі Білогірського району», вважаємо за доцільне поділитися деяким досвідом з колегами з інших регіонів України, хто займається розвитком самоорганізації населення у своїх громадах.

По-перше, для більшої ефективності подібної діяльності роботу по самоорганізації треба проводити у співпраці з іншими громадськими організаціями.

По-друге, розробити стратегію розвитку самоорганізації населення громади, гнучку для ефективної адаптації під внутрішні та зовнішні фактори та ризики.

По-третє, не треба брати на себе увесь вантаж діяльності з розвитку самоорганізації, а підштовхувати лідерів ОСНів та ініціативних груп до активізації зусиль у цьому напрямку.

По-четверте, використовувати соціальні мережі для залучення молоді до процесів самоорганізації.

По-п'яте, намагатися проводити більше спільних заходів (наради, круглі столи та ін.) за участі лідерів громадських організацій, ОСНів та ініціативних груп задля розвитку внутрішніх комунікацій між організаціями громадянського суспільства на місцевому рівні.

По-шосте, цю роботу треба проводити послідовно, не роблячи пауз.

с. Денежниково Луганской обл.

Сергей АРТЁМОВ,
Денежниковский
сельский голова

ОПЫТ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ ГРОМАДЫ СЕЛА ДЕНЕЖНИКОВО

*Существуют риски и расходы на программу действий,
но они намного меньше, чем долгосрочные риски
и расходы на тихую бездеятельность.*

Джон Фитцджеральд Кеннеди

«Спасение утопающих – дело рук самих утопающих» – ироничная фраза, которую всё чаще и чаще используют, чтобы дополнительно аргументировать утверждение, что властям (местным и государственным) не под силу решать многочисленные проблемы местных громад.

Чтобы ярче поиллюстрировать возможности органов самоорганизации населения в нашей громаде, начну свой рассказ с такого примера. 1995 год. Колхоз «Заря», который обеспечивал работой 80% трудоспособного населения нашего села Денежниково Луганской области, влачил последние годы своего существования. Работой это предприятие обеспечивало, но не обеспечивало своих работников заработной платой. Была почти двухгодичная задолженность по заработной плате. В сельском совете – аналогичная ситуация. Откуда взяться доходам, если бюджетообразующее предприятие на последнем издыхании?

И в это смутное время инициатива местного священника отца Василия (в миру – Попова Василия Андреевича), казалась фантастической. Он обратился к местной громаде собрать средства на постройку церкви на месте разрушенной в конце 70-х годов. С воодушевлением восприняли это предложение несколько старушек-«божьих одуванчиков». Инициативная группа этих энергичных женщин преклонного возраста, возглавляемая Марией Васильевной Воронкиной, пошла по селу, зажигая огоньки соучастия в добром деле, а иногда

и выслушивая упрёки и возмущения со стороны односельчан.

И вот 12 июля 2005 года фантастика стала реальностью. Прихожане села Денежниково и гости из близлежащих сёл в новом, построенном силами громады храме Первоверховных апостолов Петра и Павла участвовали в торжественной литургии в честь 150-летия закладки той церкви, разрушенной воинствующим атеизмом, и 10-летний юбилей от начала строительства этой.

Новый храм в селе Денежниково

Ещё один яркий пример решения местных проблем. Примерно в то же время, когда началось строительство церкви, за бюджетные средства к селу был подведен газопровод среднего давления. Средств, как всегда в этих случаях бывает, хватило на то, чтобы подвести газопровод к усадьбам председателей колхоза и сельского совета. Повозмущавшись этому факту, жители села в результате бурного обсуждения пришли к выводу, что необходимо самим браться за решение проблемы обеспечения газом (тогда цены на газ и материалы ещё были терпимы) путём создания кооперативов. Были создано 9 кооперативов, членами которых стали около 300 жителей села – всё трудоспособное население и часть пенсионеров. Это позволило буквально за 5 лет газифицировать 95% домовладений села Денежниково за собственные средства жителей, включая обязательное трудовое участие всех членов кооперативов в строительстве. Если бы надеялись на государство и местную власть – до сих пор были бы без газа.

В 2007 году на территории громады села Денежниково благодаря инициативной группе, возглавляемой Воронкиным А.Н., успешно реализован проект Украинского фонда социальных инвестиций (УФСИ) «Улучшение условий для предоставления услуг в области культуры в с. Денежниково». В рамках проекта был проведен ремонт сельского дома культуры, обеспечен безбарьерный доступ к обучению. Бюджет проекта – 400 тыс. грн, в т.ч. взнос общины составил 40 тыс. грн. В результате реализации этого проекта, активная часть громады села

получила дополнительный аргумент относительно реализации своих инициатив.

Так, при проведении тренингов «Инновационные подходы к развитию сельских территорий» и «Комплексное развитие сельских территориальных громад» в рамках реализации проекта УФСИ, был выдвинут ряд предложений жителями села по дальнейшему социальному и экономическому развитию громады. Инициативными группами (2 группы общей численностью 19 человек), которые были представлены депутатами сельского совета, местными предпринимателями, фермерами, представителями политических партий и аппарата сельсовета и его исполнительного комитета были разработаны «Программа развития охотничьего, рыболовного и зеленого туризма» и «Программа защиты территории от вредного воздействия грунтовой воды», которые приняты на сессии сельского совета и на сей час реализуются.

При реализации мероприятий «Программы развития охотничьего, рыболовного и зеленого туризма» громада в 2007 и 2008 годах принимала участие в пятой и шестой Всеукраинских выставках-ярмарках сельского зеленого туризма в г. Киеве, с. Пирогово.

При обсуждении проблем экономического развития громады во время тренингов поступило предложение по созданию сельскохозяйственного обслуживающего кооператива, которое также нашло свое реальное воплощение. Так, по инициативе казаков «Казацкой заставы хутора Денежниково», структурного подразделения общественной организации «Луганского областного общества Донских казаков», 21 января 2008 была проведена государственная регистрация кооператива «Ай-Дар», который сейчас насчитывает 81 член (председатель кооператива – Воронкин В. Ф.). По результатам 2010 года силами кооператива было заготовлено более 250 тонн грубых кормов для крупного рогатого скота членов кооператива, закуплено на территории села и реализовано на рынках г. Луганска почти 220 тонн молока.

В 2009 году сельскохозяйственный обслуживающий кооператив «Ай-Дар» стал лучшим обслуживающим кооперативом в Луганской области и согласно постановлению Кабинета Министров Украины от 9 сентября 2009 года №1039 вошёл в число 20 показательных кооперативов Украины, которым была предоставлена государственная

поддержка в части приобретения молоковозов. Кроме того, кооперативом в конце 2009 года за бюджетные средства было приобретено сельскохозяйственной техники на сумму более, чем 70 тыс грн.

Денежниковская сельская громада на протяжении пяти последних лет тесно сотрудничает с такими общественными организациями как «Слободское крестьянское развитие», «Луганская областная дорадчая

служба», «Агентство устойчивого развития восточного региона». Результатом такого сотрудничества стало получение 2-х мини-грантов от ОО «Слободское крестьянское развитие» по программе «Старт для активизации громад» при поддержке Фонда Стефана Батория для реализации

На тренинге по развитию громад

проекта «Простор бисерных чудес» (инициативная группа «Жаворонок» – 8 человек, руководитель – Руденко В.М.) в 2007 году, а также проекта «Как на том рушнике» (инициативная группа «Дивосвит» – 9 человек, руководитель также Руденко В.Н.) в 2008 году, общин бюджетом в 5 тыс. грн. Кроме того, в рамках софинансирования на эти проекты сельским советом выделено 2 тыс. грн. При реализации этих проектов в кружки бисероплетения и вышивания привлечено почти 70 человек, из них 53 – это дети и подростки.

Современный опыт успешного развития сельских общин свидетельствует о том, что в громадах, где процессы преобразования громад происходят при участии местной власти, изменения проходят наиболее эффективно. Поэтому должностные лица сельского совета принимают активное участие в тренингах и семинарах, которые организуют вышеупомянутые общественные организации.

Так, в 2008 и 2009 годах я проходил стажировки в Старом Поле, Поморское воеводство, Польша по программам: «Укрепление роли и профессионализация деятельности дорадчих служб и других институтов, работающих в сфере развития сельского хозяйства и

сельских территорий Украины» и «Поддержка институтов, работающих в селе и сельском хозяйстве в сфере решения актуальных наиболее важных общественно-экономических проблем Украины». Результатом стала разработка с помощью и участием польских экспертов и рецензентов «Комплексного плана управляемого, ориентированного на человека развития громады села Денежниково на период до 2020 года «Каскад-2020». Впоследствии, в результате широкого обсуждения в громаде он был принят к реализации сессией сельского совета. На сегодня «Каскад-2020» состоит из 26 целевых проектов по четырём стратегическим направлениям развития громады.

В начале 2007 года по инициативе прихожан храма Петра и Павла и местного священника отца Владимира (Пузанова В.В.) были проведены учредительные собрания по основанию подразделения общественной организации «Луганского областного общества Донских казаков имени Матвея Платова», которое впоследствии было зарегистрировано под названием «Казацкая застава хутора Денежниково». Сейчас эта организация действует как Общественное формирование содействия милиции по охране общественного порядка и государственной границы, согласно действующему законодательству.

В декабре 2010 года благодаря деятельности инициативной группы (руководитель – Евдокимова Е. В.) в селе была открыта группа кратковременного пребывания детей дошкольного возраста. Затрачено было много сил и времени на оформление документов на здание детского сада, проведение ремонта помещения и его оснащение.

Кроме бюджетных средств, привлекли трудовые и материальные ресурсы жителей. Несколько месяцев назад костяк инициативной группы по открытию садика решил оформить свою деятельность в общественную организацию «Общество сельских женщин

Группа кратковременного пребывания детей

«Акация».

Сделаю небольшое отступление. Из всех заинтересованных партнёров взаимовыгодного (казалось бы) сотрудничества: государство, местная власть в лице органов местного самоуправления, представителей местного бизнеса и органов самоорганизации населения, самым ненадёжным партнёром на сегодня является именно государство, в лице министерств, ведомств, областных или районных государственных администраций.

Приведу характерный пример. Я уже упоминал, что сельскохозяйственный обслуживающий кооператив «Ай-Дар» стал победителем конкурса обслуживающих кооперативов Луганской области в 2009 году и по условиям конкурса мог претендовать на государственную поддержку до 750 тыс. грн при условии 10% софинансирования. Члены кооператива внесли на софинансирование более 30 тыс. грн., рассчитывая получить на закупку кормодобывающей техники 300 тыс. грн. Но тут выясняется, что чиновники министерства аграрной политики не учли, кто будет выплачивать 20% налога на добавленную стоимость. В итоге закупили техники только на 70 тыс. грн.

Нехватка финансовых ресурсов для реализации местных инициатив заставляет обращаться за финансовой помощью к всевозможным украинским и зарубежным фондам, оформляя эти инициативы в проектные предложения для получения грантов. Проект «Повышение уровня благосостояния членов СОК «Ай-Дар» путем улучшения качества скота, обучение и обогащение громады в с. Денежниково, Луганская обл.», который направлен в Международную Благотворительную Фундацию «Хайфер Прожект Интернэшнл» (сейчас она называется Международная Благотворительная Организация «Добробут громад»), получил положительное решение по внедрению. Бюджет этого проекта составляет 149 906 дол. США, срок реализации – 5 лет. В 2010 году в рамках реализации этого проекта 17 членов кооператива получили племенных нетелей симментальской породы.

Уже в этом, 2011 году за средства этой организации закуплено и распределено среди членов кооператива более 2-х тонн семенного картофеля и планируется закупить молодняк птицы. В 2009 году община участвовала во всеукраинском конкурсе успешных громад, где стала победителем и получила в качестве приза комплект

компьютерного оборудования на сумму более 28 тыс. грн. Конкурс финансировался правительством Японии.

Экономическое развитие общества определяется не властью, а развитием частного бизнеса. Поэтому если за период с 2008 по 2010 год местные фермеры построили 4 зернохранилища, где хранят до 1 тыс. тонн зерна и столько же подсолнечника, вложив в эти здания почти 2,5 млн. грн., – значит есть надежда на экономическое возрождение нашей громады.

Финансовые вливания в развитие территории сами по себе не дают существенного эффекта без применения инновационных, творческих подходов к решению местных проблем. А инновации требуют подготовленную «почву» для их культивирования, требуют подготовленных инициативных лидеров, способных повести за собой людей. Поэтому в последние годы уделяется большое внимание выявлению и воспитанию потенциальных лидеров громады, их соответствующему обучению. За последние пять лет на территории громады проведено более двух десятков семинаров и тренингов.

Я безмерно рад тому, что в процессах решения местных проблем активно участвует молодёжь, которая уже имеет достаточно серьёзную теоретическую и практическую подготовку.

Из всего вышеизложенного следует, что наша громада имеет достаточно мотиваций для своего развития. Кроме того, в этом году планируется создание фонда развития громады, который создаст дополнительные предпосылки этому процессу.

Надеемся, что в будущем ОСНы и общественные организации станут «локомотивами» перспективного развития территорий в стране.

Волинська обл. (загальний огляд)

Олег САВЧУК,
заступник голови Ради
Інституту аналізу державної
та регіональної політики,
кандидат історичних наук

ЛІДЕР СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ – СІЛЬСЬКИЙ СТАРОСТА

Місцеве самоврядування є одним із визначальних елементів демократичного розвитку держави. Проте, на жаль, ані керівники, ані депутати усіх рівнів, ані громадяни психологічно не готові до автономності від державного втручання і самостійності у вирішенні питань місцевого життя. Але, без надання більших повноважень низовим ланкам органам місцевого самоврядування – реформування структури влади неможливе. Особливої уваги потребує реформування самоврядування на селі, яке і до сьогодні носить відбиток радянської системи управління, та яке не обійдеться без створення органів самоорганізації населення, котрі отримали б частину повноважень сільської ради. Особливо це стосується малих сіл, які не мають достатнього впливу на рішення сільських рад, на вибори сільського голови тощо.

Створення сільських органів самоорганізації населення закріплено у Законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст.ст. 6, 14) та «Про органи самоорганізації населення». Вищезазначеними законами визначено поняття органу самоорганізації населення, принципи організації та діяльності, закріплено порядок створення таких органів та їх повноваження, тощо. Ця найменша, частина представницької влади має завершити формування органів самоврядування.

Хоча законодавча база існує, реальний процес створення сільських комітетів йде досить повільно. Головною проблемою у створенні органів самоорганізації у селах – є низька інформованість населення сіл про можливості органів самоорганізації, традиційна низька активність місцевого населення.

Серед регіонів України реальний досвід створення сільських

комітетів має Волинська область. Відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення» у Волинській області деякі територіальні громади обрали сільські комітети та їх голів (сільських старост). Значну допомогу сільським громадам у цьому було надано Інститутом аналізу державної та регіональної політики в рамках проекту «Сільський староста – лідер сільської громади». Реалізація Інститутом даного проекту за підтримки Посольства Королівства Нідерландів та Волинської обласної ради сприяла значній активізації сільських комітетів у Волинській області, вирішенні проблем територіальних громад. Протягом двох років в регіоні було створено понад 120 сільських комітетів. Серед них близько тридцяти засвідчили свою високу активність і результативність.

***На навчанні сільських старост по
зеленому туризму***

Найбільш активними у створенні сільських комітетів були Локачинський, Рожищенський, Луцький, Маневицький, Камінь-Каширський, Ківерцівський райони Волинської області. Основними проблемами сільських громад, що покликали лідерів до

виконання своїх обов'язків були: відсутність газифікації у селах, критичний стан

місцевих доріг, відсутність автобусного сполучення тощо. Крім того, цілі, котрі ставили перед собою громади були: будівництво церков, впорядкування цвинтарів, ремонти соціальних об'єктів, облаштування магазинів, проведення заходів для людей з особливими потребами та ін. Більшість цілей поставлених комітетами вдалось досягнути.

Завжди відчувається потреба у підвищенні ролі сільських лідерів, надання їм відповідних знань в галузі управління громадою, роботи у громадському середовищі, оволодінню основами знань з економіки, права, вміння економічного обґрунтування рішень рад, здобуття навичок складання проектів розвитку громад, стратегічного планування

тощо. Саме для вирішення освітніх проблем лідерів громад, за підтримки Посольства Королівства Нідерландів було створено «Народний університет лідерів громад». Завдяки даному проекту, лідери самоорганізації сільського населення отримавши необхідні знання та навички з основ муніципального менеджменту, основ адвокатури, змогли побудувати систему взаємодії, впливати на рішення органів влади, виборювати економічні права громадян.

Так, Волинські сільські лідери для захисту інтересів територіальних громад та громадян організували регіональний страйк, що ставив за мету підвищення закупівельних цін на молоко. Протягом декількох місяців місцеві лідери вели перемовини з керівниками молокопереробних підприємств про занадто низькі закупівельні ціни на молоко у населення. Перемовини проходили за участю органів влади, були направлені листи до Прем'єр-міністра України. Коли ж усі засоби впливу не увінчалися успіхом, голови сільських комітетів Волині організували страйковий комітет та закликали населення регіону вдатись до проведення економічного страйку.

Страйк сільських комітетів підтримала більшість населення області. У цей день селяни утримались від здачі молока переробним підприємствам. Селянами Волині було штучно, в рамках законів, ускладнено рух транспорту на основних ділянках міжнародних автомобільних доріг. Ефект спільної участі у відстоюванні економічних прав населення області дав свої позитивні результати – мінімальна ціна на молоко була зафіксована – переробники молока пішли на поступки селянам.

Процедурам захисту прав сільського населення було присвячено проект «Покращення доступу сільського населення до правосуддя». Завдяки даному проекту лідери громад отримали основи необхідних у роботі юридичних знань.

Сільські комітети реалізовували мікропроекти розвитку сільських громад. Так, сільський комітет села Губин реалізував декілька проектів. Проектом «Інформаційна підтримка сільськогосподарських ініціатив громади» вдалось забезпечити громаду новими технологіями вирощування картоплі, створити сільський інформаційний Інтернет-центр, видавати сільську газету-порадник. Також у рамках підтримки Проекту розвитку ООН сільських ініціатив було відремонтовано сільський клуб. Громада активно спрацювала над проведенням газу у

село.

У селі Великий Окорськ громада поставила дві основні цілі: газифікація села та реалізація проекту зеленого туризму. Обидві ініціативи громад успішно виконано. Громада включилась у справу водозабезпечення селянських садиб.

Сільська громада вчиться новим технологіям вирощування картоплі

Села Тростянка, Башова, Вишеньки, Носачевичі, Крижівка, Підліски Рожищенського району, Маньків, Затурці, Локачинського, Голишів Луцького районів відомі своєю ефективною діяльністю щодо газифікації сіл та комплексного вирішення проблем територіальних громад.

Чимало лідерів активних громад, завдяки успішній діяльності, було в подальшому обрано сільськими головами. Крім того, низку голів сільських комітетів було обрано депутатами рад усіх рівнів, призначено керівниками органів виконавчої влади. Це приклади Рожищенського, Камінь-Каширського, Локачинського та іншого районів.

Останнім часом органи самоорганізації населення у сільській місцевості на Волині переживають критичний період. Це пояснюється вирішенням низки проблем територіальних громад, відсутність нових визначених цілей розвитку. Нові перспективи розвитку громад можна буде очікувати після прийняття у новій редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення», розробленого Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація сприяння самоорганізації населення».

села Зоря, Ворчин, Селиськи Волинської обл.

«ЗОРЯНИЙ ШЛЯХ»¹

Територія Зорянської сільської ради знаходиться в західній частині Володимир-Волинського району Волинської області за сім кілометрів від міста Володимир-Волинський, 25 - від Нововолинська. Відстань до міжнародного автопереходу «Устилуг – Зосін» – 12 кілометрів. В юрисдикції Зорянської сільської ради перебувають три населених пункти: с. Зоря, с. Ворчин та с. Селиські. На території ради проживає 500 жителів, з яких 210 пенсійного віку, дітей шкільного віку, дошкільнят – 38, а працездатного населення – 200 чоловік.

Що може зорганізована громада? Чи під силу нам впливати на вирішення питань, котрі нас турбують? Як стати до стерна впливу на владні рішення? Питання, на які шукало відповіді понад півтисячі волинських селян.

Незвичний подарунок – відновлену дорогу – отримали жителі сіл Зоря, Ворчин та Селиськи, що у Володимир-Волинському районі. Однак не була то халява чи передвиборча подачка згори, а радше – плід клопіткої та злагодженої праці багатьох людей.

А починалося усе, як і годиться, з початку. Голова Зорянської сільської ради, Олександр Мосорук, переймаючись проблемами громади, шукав вирішення нагальної проблеми – ремонту дороги. Він розумів, що, розв'язавши це питання, сприятиме й розв'язанню інших, серед яких, наприклад, створення інвестиційно привабливого іміджу для села. Знаючи про успішний досвід

¹ Ігор ЗАТУЛЬСЬКИЙ, <http://pogliad.livejournal.com/4021.html>

діяльності нововолинського управління економічної політики та інвестицій, Олександр Мосорук звернувся сюди. Оскільки на той час було оголошено Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, то вирішили діяти саме в цьому напрямі. Місяць тісного спілкування з жителями сіл, збір інформації та її обробка видали на гора проект, який згодом назвали «Зоряним шляхом». До його реалізації також залучили управлінців з Володимир-Волинського району та обласної ради.

Згуртована праця таки дала результат, адже проект конкурс витримав і виборів для села з державного бюджету сто тисяч гривень. Таку ж суму зобов'язалася внести і місцева районна рада. Навіть структура облавтодору внесла власну частку співфінансування до проекту. Тоді й почалися, власне, ремонтні роботи. Думали-гадали, як забезпечити піщану подушку траси, а вирішення прийшло саме – скористались запасами полоси відводу дороги. Щебінь взяли із старого аеродрому, що раніше розташовувався на території сільської ради. Словом, було бажання – була й реалізація.

Борис Карпус, начальник управління економічної політики та інвестицій Нововолинської міської ради, зазначає: «Для мене реалізація цього проекту принесла неоцінений досвід. Я, відверто кажучи, не дуже вірив в цілковитий успіх наших старань. Хоча при написанні проекту, вкладав у нього і частинку себе. Проте, коли побачив список проектів-переможців і наш у цім переліку, то в уяві одразу повстали люди, які клопотали за цю дорогу. Порівнюючи реалізацію цього проекту з іншими, можу сказати, що для мене він був одним із найлегших. Громаду не треба було ні в чому переконувати. Люди самі все зробили і навіть досягли більшого. У них є плани та задуми на майбутнє. А відомо, що дорогу осилить тільки той, хто йде вперед! Особисто я і у подальшому планую писати подібні проекти, тим паче, що це доречно і в рамках проведення ЄВРО 2012, і в рамках побудови міжнародного переходу Кречів-Крилув».

Окрім ремонту дороги проект «Зоряний шлях» також передбачав ряд заходів і з розвитку потенціалу самої громади. Був створений сільський комітет «Ворчин». Цей орган самоорганізації населення взяв на себе багато функцій: збір коштів для співфінансування робіт з побудови дороги, контроль за роботою підрядної організації, допомога

в розчистці лісу та чагарників. Саме тому, що працювали злагоджено і гуртом, усе було зроблено швидко та відповідально. За словами голови Володимир-Волинської районної ради – це взагалі перша нова дорога у районі за період Незалежної України.

Дорога стала засобом до відродження сіл Ворчин, Зоря та Селиськи. Олександр Мосорук активно продовжував працювати над максимальним

використанням ресурсу, котрий з'явився під час реалізації проекту. Обласною радою був оголошений маршрут, автобус якого буде тепер проходити через ці села. У планах – заключити договори із підприємством з сусіднього Володимира–

Волинського на вивіз сміття, що значно покращить екологічну ситуацію в регіоні. Вагомим результатом для громади стало створення органу самоорганізації населення – сільського комітету «Ворчин», який буде доглядати за кладовищем та його впорядкуванням, а також ініціювати та проводити весняні й осінні толоки, прибирати території сільських рад, відповідати за благоустрій. Планується відновлення роботи дитсадка, клубу, створення відпочинкової бази на озерах тощо. Словом, життя у Зорі засяяло світлом надії.

Про інвестиційно привабливий імідж села тепер можна говорити зі сміливістю, ба, навіть, й зухвалістю. Адже на території сільської ради знаходяться і поклади глини (у повоєнний період тут функціонувало три цегляних міні-заводи та один гончарний цех), і торфовища, і яблуневий сад чималої площі, і пасовища... Несподівано перед мешканцями сіл відкрилося стільки дверей. Звісно, проблем іще вдосталь. Одначе,

Олександр Мосорук, сільський голова с. Зоря: *"Багато долучились до цієї справи людей: і керівники району, і прості селяни. Зрештою, це перша побудована дорога за часів незалежності. Спільна справа й надалі об'єднує людей. У нас створений сільський комітет «Ворчин». Він уже визначив наступні завдання для своєї роботи. У нас є багато цікавих об'єктів, що будуть приваблювати для внутрішніх інвесторів. Ми довели, що село, яке вже знаходилося на межі вимирання, годиться для того, щоби розвиватися у цій країні навіть у часи кризи. Ми пишаємося цим. Пріїжджайте до нас новою дорогою!"*

пройшовши «Зоряний шлях», селяни таки отримали впевненість та заряд енергії до реалізації прагнень їхньої громади.

Зорганізувавшись на місцях, як у селі, так і у місті, ми можемо впливати на вирішення питань, що нас турбують. Гуртом і дороги можна відремонтувати, і лад навести, і батька бити легше. Зрештою, вимагайте й буде вам!

селище Перечин Закарпатської обл.

Андрій ВИШНЯК,
керівник Громадської
організації «Центр
громадських ініціатив»

КОМІТЕТИ САМООРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯН ЯК КАТАЛІЗАТОРИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ¹

Минуле громади.

Селище Перечин – районний центр, який знаходиться 20 км на північ від міста Ужгород. Перша згадка про поселення датована 1399 р.

Населення селища складають 7 512 осіб. Перечин перетинають залізниця та автомобільна дорога Ужгород – Львів. Найстаршим місцевим підприємством є лісохімічний завод, який був заснований у 1893 р. акціонерною компанією «Балінт». Тепер на ньому працює 250 осіб. Інше велике підприємство спеціалізується з виробництва продуктів харчування. У минулому військове підприємство «Стеатит» тепер спеціалізується з випуску кераміки, малих електричних приладів, обігрівачів. Декілька інших підприємств спеціалізується у сфері деревообробки, однак, вони постійно знаходяться під загрозою серйозних економічних проблем і працюють час від часу.

Проведення газопроводу.

Проблема проведення газових ліній турбує жителів села вже близько 20 років. Однак, як результат розпаду СРСР, проведення газу призупинилося. Група місцевих жителів вирішили організувати громаду на самостійне завершення робіт.

Як результат цієї діяльності, були сформовані вуличні комітети самоорганізації громадян, які відповідали за збір коштів, проведення екологічних акцій та вирішення організаційних питань. Лише упродовж 1998 р. було зібрано 15 тис. доларів США. Окрім того, упродовж однієї

¹ <http://194.44.218.103/uk/icma/icma2.html>

ночі були прокладена газова лінія через дорогу Ужгород – Львів.

Для того, щоб прискорити процес збору коштів та отримати їх від місцевої влади, громадська організація «Центр громадських ініціатив» організувала і координувала кампанію лобіювання обласних органів влади. Був розроблений стратегічний план кампанії, сотні листів були надіслані членам обласної ради та Верховної Ради України. Як результат цих зусиль, обласна адміністрація виділила кошти, яких не вистачало для завершення будівництва. Вже 1 січня 1999 р. 500 будинків у селищі Перечин були підключені до ліній природнього газу.

Історія селища також стала приводом для проявлення ініціативи громадян. У 1997 р. група жителів ініціювала процес визначення емблеми та прапору Перечина. Цей почин був підтриманий селищною радою. Було оголошено відкритий конкурс, в якому взяли участь близько 30 осіб. Спеціальна комісія, до складу якої увійшли представники НУО, релігійний груп, політичних партій і бізнесу схвалили проекти емблеми та прапору селища. Ця ініціатива стала першим кроком у підготовці до святкування 600-ї річниці з дня заснування Перечина.

Інша важлива ініціатива була започаткована місцевими жителями І. Ганичем та Ю. Шейком, а саме написання історії селища. Книга була опублікована 30 травня 1999 р., коли вже розпочалися урочистості з приводу ювілею селища. Спеціальний комітет громадян координував всю діяльність, пов'язану з 600-ю річницею з дня заснування Перечина.

Самоорганізація і самодопомога жителів Перечина є добрим прикладом громадських ініціатив, які підтримуються місцевим самоврядуванням. Важлива роль у встановленні відносин співробітництва між населенням і селищною радою належить громадській організації «Центр місцевих ініціатив». Двоє з її засновників були обрані депутатами селищної ради. Громадська організація тісно співпрацює з радою і є ініціатором багатьох акцій. «Центр громадських ініціатив» є єдиною неурядовою організацією в селищі, яка має штатних співробітників, власний офіс і обладнання, одночасно здійснює декілька програм.

Одним з найбільш цікавих заходів, здійснених організацією, є створення громадського центру для обдарованих дітей. Більше ніж 40

дітей віком від 5 до 9 років вивчають англійську мову, хореографію, образотворче і театральне мистецтво. Таким чином, завдяки проекту була вирішена проблема, яку не міг розв'язати районний відділ освіти. Центр також здійснює програму підготовки молодих лідерів. Завдяки проведенню молодіжних змагань і ігор та висвітленню цих подій у пресі Перечин став відомим в регіоні.

Майбутня діяльність громади.

«Центру громадських ініціатив» здійснює анкетування з метою визначення неформальних лідерів, навчання депутатів селищної ради, координує роботу вуличних комітетів. Центр співпрацює з учнями та молоддю, організовує «Школу майбутнього лідера», під час навчання у якій молодь має можливість зустрітися з головою та депутатами селищної ради, ознайомитися з системою муніципального менеджменту.

Центр став ініціатором самоорганізації громади. У випадках, коли селищній раді не вистачає коштів та співробітників, вуличні комітети здійснюють частину робіт самотужки.

с. Рогізно Львівської обл.

Наталя ТРИЦЬ,
заступник керівника
органу самоорганізації
населення «Рух громади»

ПЕРШІ КРОКИ ГРОМАДИ СЕЛА РОГІЗНО В САМООРГАНІЗАЦІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ

Село без сільради. Таких сіл в Україні дуже багато, і у них особливо відчувається «вакуум влади». Щоправда, цей «вакуум» можна заповнити так, як, скажімо, це організовано в селі Рогізні Бережницької сільської ради, Жидачівського району, що на Львівщині.

Перша згадка про Рогізно датується 1362 роком, коли польський король Владислав Ягелло подарував римо-католицькому костелу, що в м. Жидачеві, землі Рогізна. Село багате луками та водоймами.

Специфікою цього населеного пункту є його місцезнаходження. Воно лежить в боці від Жидачева на відстані 7 км. Саме це створює проблему транспортного сполучення. Мешканці не пам'ятають, щоб в їхнє село курсував будь-який громадський транспорт. Тому проблему сполучення з райцентром чи з Бережницею вони звикли вирішувати самостійно – хто пішки, хто велосипедом. І вже коли зовсім нагальна потреба – виручає таксі, ціни на послуги якого шалено зростають.

Довгий час громадський транспорт до села не їздив, що мотивувалося жакливим станом дороги на Рогізно. Однак це питання треба було зрушувати з мертвої точки. Серед громади з'явилися ініціативні люди, які зуміли об'єднати односельців і залучити їх до вирішення проблем села. Так поступово, крок за кроком приходили перші успіхи спільної праці.

А саме: організація та проведення дня довкілля, великодніх дійств на церковному подвір'ї, залучення молоді та дорослих до виступів художньої самодіяльності, насадження саджанців з метою укріплення берега озера тощо. Люди повірили у свої сили, побачили результат своїх старань. Вони зрозуміли, що ніяка влада не прийде в їхнє село

прибирати, ремонтувати, якщо вони самі не захочуть змін.

Яскравим поштовхом до змін на краще в Рогізні був приїзд гостей із села Доброгостова Дрогобицького району з концертною програмою та виступ їхнього сільського голови Любомира Клепача. Він закликав громаду села до єдності та підтримки ініціативи.

Після цього розпочалися організаційні роботи по ремонту дороги Рогізні – Жидачів. Проводячи сільські збори, зустрічі з громадою, представниками райавтодору, сільським головою та районною владою, ініціативній групі села вдалося зорганізувати громаду для залучення її коштів та фізичної праці на очищення та ремонт дороги. Не залишалася осторонь і Бережницька сільська рада – допомогла. Можливо, посприяли і вибори, що наближались. Спільними зусиллями жителі Рогізні домоглися маршруту громадського транспорту, якого ніколи не було в селі.

Влітку минулого року Західноукраїнським ресурсним центром було організовано конкурс для сіл без сільради у рамках проекту «Органи самоорганізації населення як органи місцевого самоврядування» за фінансової підтримки Національного фонду в підтримку демократії. Громада Рогізні взяла участь в цьому конкурсі. Серед 11 сіл-конкурсантів переможцями стали с. Бабичі Радехівського району, с. Бусовиська Старосамбірського району та с. Рогізні. Із представниками громад та місцевої влади проводились навчальні семінари та конференції. Керівником проекту був Петро Лазарчук, який неодноразово відвідував села-переможці, надавав консультації та забезпечував відповідною літературою.

18 листопада 2010 року в Рогізні було зареєстровано орган самоорганізації населення «Рух громади», який намагається налагодити співпрацю з місцевою владою. Бережницька сільська рада

виділила приміщення, а в рамках проекту придбано меблі, оргтехніку та канцтовари для реалізації ОСНОм власних та делегованих повноважень. Керівником ОСНУ обрано Галину Білінську, секретарем - Марію Чорну. До складу органу увійшли ще 10 ініціативних людей, між якими розподілено певні повноваження.

За сприяння ОСНУ в березні цього року було організовано громаду для запобігання розмиванню берегів меліоративного каналу, який очищався ще у 1972 році. Він стає причиною частих підтоплень та руйнуванням дороги в центрі села, біля школи. Зусиллями громади укріплено берег з допомогою вербових кілків та обгородженням плотів. Екскаватор поглиблював і прочищав озеро, яке прилягає до каналу. Пальне та роботу екскаватора оплачували частково громада села та сільська рада.

Триває клопотання перед районною владою щодо виділення коштів для професійного вирішення проблеми з меліоративним каналом.

Нещодавно розпочалися роботи й по встановленню дитячого майданчика в селі. Проблем у Рогізні чимало. Однак спільними зусиллями, коли існує бажання їх вирішити, є взаєморозуміння серед громади та співпраця з місцевою владою, проблем ставатиме дедалі менше.

ЧАСТИНА 3.

ДОСЯГНЕННЯ ОКРЕМИХ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

м. Київ

*Олександр ЧУНАЄВ,
заступник голови Комітету
мікрорайону «Русанівка»*

КОМІТЕТ МІКРОРАЙОНУ «РУСАНІВКА»: ДОСВІД З ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ МЕШКАНЦІВ

Орган самоорганізації населення «Комітет мікрорайону «Русанівка» м. Києва (далі – Комітет мікрорайону «Русанівка» або Комітет) діє вже четвертий рік і нами накопичено позитивний досвід у представництві та захисту інтересів русанівців.

В межах території Комітету розташовано **49 житлових будинків та приміщення ЖРЕО №420 Комунального підприємства з утримання житлового господарства Дніпровського району м. Києва**. Якщо подивитися на мапу міста, то Комітет повністю охоплює територію між бульваром Давидова та Русанівською набережною.

На території Комітету мешкає на законних підставах, тобто зареєстровано за місцем проживання, **понад 10 тис. мешканців**.

На відміну від багатьох органів самоорганізації населення Києва мешканцями було обрано Комітет у складі 13 осіб, що вимагало нових підходів в організації нашої роботи. Тому перед нами постало завдання сформувати такий колектив, який буде діяти за принципом команди і відповідати за певні напрями його роботи. І це нам вдалося, адже **колегіальний стиль роботи Комітету дозволяє його членам бути у курсі всіх справ його роботи і приймати виважені рішення з нашої**

діяльності. Завдяки такій роботі й стало можливим досягнення позитивних результатів та зростання авторитету Комітету серед русанівців.

У жовтні 2007 року вперше серед органів самоорганізації столиці створено спеціальний загін «Русанівка» Київського міського формування з охорони громадського порядку і державного кордону (далі – загін) відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», Закону України «Про органи самоорганізації населення» та нашого Положення. Комітетом ініціювалося його створення як окремої структури, підпорядкованої безпосередньо міському формуванню, але загін зараз передано у підпорядкування відповідного формування Дніпровського району. У зв'язку із скороченнями штату МВС та дільничних інспекторів загін працює по мірі необхідності для забезпечення контролю за підтримкою громадського порядку на Русанівці. Також він забезпечує належний порядок та безпеку при проведенні масових заходів Комітету (конференцій, зборів тощо).

Комітет активно відстоює конституційні права русанівців на гідне довкілля та середовище проживання від непроханих забудовників та власників плавзасобів. У рамках співпраці з громадськістю мікрорайону при Комітеті **у грудні 2010 року створено дві комісії – з питань екології та природоохоронної діяльності у складі 5 осіб та з питань протидії незаконним забудовам та парковкам автомашин у складі 4 осіб.** Поки що склад цих комісій не є чисельним, але ми завдяки цьому закладаємо нові основи участі громадськості у житті мікрорайону та міста. І тут ми намагатимемося залучати до роботи у них найбільш активних та підготовлених русанівців, адже власними зусиллями вже неможливо охопити всі аспекти розвитку мікрорайону та захисту прав мешканців.

Русанівку не оминула така проблема, як спроби незаконної забудови, зокрема на Русанівській набережній. Крім того, з 2000 року ще й додалася проблема незаконного пришвартування та стоянок плавзасобів у Русанівській протоці. Внаслідок цього наша набережна втратила привабливий вигляд. **Проведення Комітетом 16 квітня 2011 року масового мітингу русанівців проти подальшого руйнування Русанівської набережної** показало силу наших мешканців у її захисті. **Учасниками мітингу була підтримана Резолюція «Зупинити руйнування Русанівської набережної», яку протягом проведення заходу підписало 1 025 громадян.**

Русанівці вкотре показали себе як патріоти мікрорайону, які готові гідно відстоювати своє життєве та природне середовище. В результаті **головою Київської міської державної адміністрації 26 квітня було видано розпорядження № 621 «Про благоустрій прибережної та відновлення паркової територій непарного боку Русанівської набережної у Дніпровському районі».** Згідно з ним на набережній здійснено масштабні ремонтні роботи вперше з часу створення нашого масиву, що є нашим спільним досягненням. **У відкритті реконструйованої набережної взяли участь Президент України В.Ф. Янукович, а також Голова Київської міської державної адміністрації О.П. Попов.**

З метою захисту екологічних та містобудівних прав наших мешканців Комітету довелося застосувати таку форму роботи як **підготовка проектів рішень Київради відповідно до місцевих ініціатив.** Одна з них стосувалася збереження бульвару Давидова, а друга – захисту Русанівської набережної.

Комітет мікрорайону «Русанівка» з 2008 року постійно бере участь у конкурсах на отримання грантів від донорських організацій і виграв два з них. Комітетом за рахунок грантів від Міжнародного фонду «Відродження» (далі – МФВ) протягом 2009-2010 років **проведена громадська експертиза діяльності Дніпровської районної у м. Києві державної адміністрації щодо виконання нею у 2008 році комплексних загальноміських заходів «ТВІЙ ДІМ, ТВОЄ ПОДВІР'Я» на території мікрорайону.**

Здійснення цієї громадської експертизи було спрямовано на виконання передбачених Законом України «Про органи самоорганізації

населення» та нашим Положенням основних завдань і власних повноважень Комітету у житлово-комунальній сфері.

23 липня 2009 року Комітет мікрорайону «Русанівка» направив поштою запит на проведення зазначеної громадської експертизи і через 5 днів він був зареєстрований райдержадміністрацією за №3167/4, що було початком її проведення. На засіданні Колегії Дніпровської районної у місті Києві державної адміністрації 27 липня 2010 року за участі Комітету мікрорайону «Русанівка» розглядалося питання про результати проведення громадської експертизи. На її виконання було прийнято відповідне розпорядження голови Дніпровської райдержадміністрації, яке не було виконано з об'єктивної причини – у зв'язку з не включенням Київською міською радою таких заходів до міського бюджету на 2011 рік і відповідно їх неприйняттям. З майже тримісячним запізненням Дніпровською районною у місті Києві державною адміністрацією були затверджені відповідні заходи (розпорядження від 21 жовтня 2010 року № 537).

Управління житлово-комунального господарства адміністрації (далі – управління ЖКГ) та комунальне підприємство по утриманню житлового господарства Дніпровського району м. Києва постійно здійснюватимуть планування ремонтних робіт у житлових будинках, незалежно від форм їх власності, з врахуванням пропозицій Комітету мікрорайону «Русанівка» (п. 1 Заходів). Управління ЖКГ постійно інформуватиме Комітет про надходження від ЖБК та ОСББ кошторисної документації на виконання ремонтних робіт (п. 3 Заходів) і надаватиме на погодження Комітету зазначену документацію та акти виконаних робіт у житлових будинках в межах території нашої діяльності (п. 4 Заходів).

3 листопада 2010 року зазначена експертиза була включена до Реєстру громадських експертиз діяльності органів виконавчої влади, розміщеному на Урядовому порталі (інтерактивна інформаційно-аналітична система «ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ВЛАДА», рубрика «Взаємодія з громадськістю»). Таким чином, виконання Дніпровською районною у м. Києві державною адміністрацією цього Порядку зайняло понад 15 місяців (з 28.07.2009 по 03.11.2010).

Незважаючи на певні непорозуміння з боку районної влади щодо її спрямованості та довгу тривалість здійснення цієї експертизи у часі, **проведення громадської експертизи вважаємо успішною. Нам вдало-**

ся добитися взаєморозуміння з Дніпровською районною у місті Києві державною адміністрацією і реалізувати по суті наші експертні пропозиції.

У рамках зазначеного вище гранту нами **вперше серед органів самоорганізації столиці був відкритий власний веб-сайт** (<http://rusanivka.org.ua>), що дозволило висвітлювати на ньому наші дії з проведення громадської експертизи. В цілому інформаційна діяльність отримала новий поштовх, оскільки всі бажаючі, у тому числі русанівці, тепер можуть через Інтернет дізнаватися про діяльність Комітету.

В продовження співпраці, Комітетом мікрорайону «Русанівка» спільно з Дніпровською райдержадміністрацією у листопаді 2010 року було підготовлено проект «Ресурсний центр як шлях залучення киян до створення ОСББ». Незважаючи на те, що він не знайшов підтримки у донорів, Комітетом надається відповідна консультаційна допомога нашим мешканцям щодо створення вказаних об'єднань. Крім того, для інформування громадян є відповідна рубрика на нашому веб-сайті.

Комітетом мікрорайону «Русанівка» успішно реалізовано підготовлений у квітні 2009 року **проект «Через самоорганізацію до вирішення питань місцевого значення»** у рамках програми «Об'єднаймося за ради реформ» за рахунок гранту від Програми UNITER, Фонду «Східна Європа» та МФВ. За результатами його реалізації створено та зареєстровано протягом березня-червня 2010 року **Київський міський осередок** (далі – КМО або осередок) **в структурі Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення»** (далі – ВГО «АССОН»).

Головною метою КМО є задоволення соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів своїх членів шляхом підтримки місцевої демократії та сприяння розвитку у м. Києві руху самоорганізації населення. **Членами осередку зокрема можуть стати не лише існуючі органи самоорганізації населення столиці, а й ініціативні групи з їх створення, що діють на території міста Києва, підтримують мету та завдання КМО і беруть безпосередню участь у діяльності Асоціації.** Спільна робота в осередку дозволить об'єднати зусилля у розвитку місцевої демократії, отримати можливість обміну досвідом, якого нам не вистачає, і достойно представляти інтереси наших мешканців на владному київському олімпі.

КМО ВГО «АССОН» вдалося налагодити плідну співпрацю з іншими ОСНами Києва. Завдяки цьому до написання проекту «Сприяння доступу органів самоорганізації населення до підготовки містобудівної документації» у рамках програми «Верховенство права» Міжнародного фонду "Відродження" було залучено органи самоорганізації населення ще з 3 районів міста як співвиконавців зазначеного проекту.

Ми відкриті для спілкування і будемо раді новим контактам та співпраці.

ПЕРШИЙ У СТОЛИЦІ ОСН БУЛО СТВОРЕНО НА ТЕРЕМКАХ¹

Громада – велика сила. У цьому переконалися мешканці мікрорайону Теремки-1, що в Голосіївському районі столиці. Об'єднавшись і створивши орган самоорганізації населення «Комітет мікрорайону «Теремки-1», вони відстояли від зазіхань будівельників сквер, перемогли у Всеукраїнському конкурсі програм і проектів розвитку місцевого самоврядування у 2010 році, а нині борються із спробою встановлення на їхній території незаконних МАФів. Активно пропрацювавши майже десять років, «відбувшись» як найнижча ланка місцевого самоврядування, вони готові поділитися своїм досвідом і мають пропозиції, як зробити ОСНи ефективнішими.

Мікрорайон Теремки-1 звичайний спальний район на околиці міста. Проте люди там живуть небайдужі. Саме в цьому і головний секрет успіху ОСН «Комітету мікрорайону «Теремки-1», вважає керівник цього органу Ольга Бакун. А починалося все з однієї ініціативної і найголовніше – безкорисливої людини Володимира Панасенка. Пенсіонер і ветеринар за фахом створив раду голів будинкових комітетів на вулицях Заболотного та Глушкова. У 2003 році Київрада зареєструвала ОСН «Комітет мікрорайону «Теремки-1», під № 1 – фактично це був один із перших офіційно зареєстрованих ОСН у Києві.

У мікрорайоні Теремки-1 є 115 висотних будинків, які обслуговують два ЖЕКи. В районі діють чотири ОСББ і чотири будинки належать ЖБК. Діє 97 будинкових комітетів. Загалом ОСН «Комітет мікрорайону «Теремки-1» об'єднує 27072 мешканців.

На початку і в середині 2000 років у місті активно діяла програма «Твій дім. Твоє подвір'я». Комітет активно брав участь у формуванні цієї

¹ <http://kreschatic.kiev.ua/ua/3852/art/1297106764.html>

програми на районному рівні, узгоджуючи її з головами будинкових комітетів, керівництвом ЖЕКів, депутатами райради і депутатом Київради Людмилою Закревською. При цьому наполягали, аби в першу чергу в цю програму входили ремонт покрівель, міжбудинкових і міжпанельних стиків, а не «іміджеві» роботи із впорядкування сходових клітин. Уперше в мікрорайоні Теремки-1 (а може, і в Києві) акти виконаних ремонтних робіт не приймали без підпису голів будинкових комітетів і печатки керівника ОСНУ.

У 2009-му програму «Твій дім. Твоє подвір'я» згорнули, проте активні мешканці знайшли, де застосувати свою енергію та наполегливість. Вони спрямували свої зусилля на благоустрій мікрорайону.

У вересні 2009 року мешканці зібралися на збори і проголосили 2010 рік роком благоустрою мікрорайону. Розробили спеціальну тематичну програму, яку узгодили із керівництвом ЖЕКів, КП із утримання зелених насаджень Голосіївського району та депутатами.

Мешканці Теремків-1 – одні з небагатьох киян, які змогли успішно відстояти від забудовників свій сквер. Кілька років тому одна компанія правдами і неправдами домоглася виділення під забудову скверу на вулиці Теремківській, 2а-6. Люди виступили проти. І комітет як юридична особа виступив на судових засіданнях від громади мікрорайону і домогся позитивних рішень. Наразі це улюблене місце прогулянок багатьох мешканців мікрорайону. Громада також взяла під опіку сквер із плодоягідних дерев, який висадив професор Василь Остафійчук.

«Наш комітет чотири роки поспіль займається проблемою створення зони відпочинку в урочищі «Теремки», – розповідає Ольга Бакун. – Щороку на День довкілля наші мешканці виходять прибирати цей ліс, але цього замало, а щоб перетворити його на зону відпочинку, треба було вирішити чимало питань. Зокрема комітет ініціював укладення тристоронньої угоди між Інститутом зоології (землекористувач, який, на жаль, не мав коштів на утримання цієї місцини), Національним природним парком «Голосіївський» і Голосіївською райрадою про спільну рекреаційну діяльність на площі 18 гектарів».

У 2010 році Комітет через Голосіївську райраду взяв участь у Всеукраїнському конкурсі проектів і програм розвитку місцевого самоврядування, проведеного Державним фондом сприяння місцевому самоврядуванню України, і став переможцем із виділенням

500 тисяч гривень на втілення цього плану в життя. Загалом на реалізацію проекту «Зона відпочинку для жителів Голосіївського району в урочищі Теремки» потрібно мільйон вісімсот тисяч гривень. Решту коштів, за сприяння депутатів Київради Людмили Закревської та Олександра Незнала, пообіцяли виділити із бюджету міста на 2011 рік.

У столиці з травня 2010 року діє мораторій на встановлення нових МАФів, проте попри заборону часто з'являються нові кіоски в найнесподіваніших місцях. Торік до Комітету принесли звернення, яке підписали 328 мешканців району, які були проти «галереї» із МАФів на розі вулиць Заболотного та Глушкова.

«У мене часто запитують, чому Комітет виступив проти створення ще одного ринку, – каже Ольга Бакун, – декому важко повірити, що це не ініціатива кількох людей, а бажання громади. Було проведено величезну роботу щодо скасування дозволу на встановлення торговельних рядів. І ми таки домоглися свого. Головне управління містобудування скасувало дозвіл, а Головне управління з благоустрою не демонтувало незаконні споруди, хоча це було прописано в ухвалі засідання комісії з питань упорядкування МАФів 22 грудня 2010 року».

Комітет звернувся до голови КМДА Олександра Попова з проханням зупинити навалу встановлення МАФів у місті, і надати право ОСНам впливати на цей процес, бути найпершою ланкою, яка б узгоджувала місце встановлення тимчасових споруд у мікрорайонах. «Саме мешканці найкраще знають, де потрібно кіоск із хлібом-молоком, а де не можна розміщувати ще одну «наливайку»,— підсумовує Ольга Бакун.

Довідка:

У місті Києві на сьогодні легалізовано 87 органів самоорганізації населення, з яких 83 діючих. В цілому ж систему органів самоорганізації населення міста складають 49 мікрорайонних, 27 домових, 5 квартальних і 2 вуличних комітети. Фінансову підтримку з бюджету міста Києва отримують 56 ОСН.

Діяльність органів самоорганізації населення охоплює 30% території Києва, але розташовані вони нерівномірно. У Деснянському і Печерському районах міста майже вся територія охоплена діяльністю ОСН, а в Оболонському і Святошинському районах вони існують у незначній кількості.

м. Прилуки Чернігівської обл.

Валентина ПОШКУРЛАТ,
начальник відділу
інформаційно-аналітичного
забезпечення Прилуцької
міської ради

ДІЄВИЙ КОМІТЕТ — НАДІЙНА ОПОРА ТА ПІДТРИМКА ЙОГО ГОЛОВИ¹

У своїй діяльності **комітет самоорганізації населення (КСН) №6** мікрорайону військових містечок №№12 та 17, як і всі інші комітети міста, керується у своїй діяльності Законом України «Про органи самоорганізації населення», яким визначено правовий статус і порядок роботи органу самоорганізації.

Надія Дановська, котра очолює КСН №6, маючи порівняно невеликий досвід роботи в даній сфері, уже встигла завоювати авторитет серед мешканців військових містечок. Невгамовна, швидка, заводна, ерудована, така, що не дасть «тліти» нікому, а тим паче собі. Вона горить, як факел, вивергається, як вулкан. Поруч із нею цікаво й водночас непросто, бо й сама не згає і хвилинки, і не дозволить марнувати час іншим.

Найактивніше в місті працює саме комітет під керівництвом Надії Дановської, про що говорить кількість проведених ним засідань: у 2007 році – 11, у 2008 – 5, у 2009 – 11. До речі, Законом передбачено не менше 4-х засідань на рік.

Комітет самоорганізації проводить велику роботу, спрямовану на поліпшення санітарно-екологічного стану мікрорайону, його благоустрою, озеленення. Спільно з добровільними інспекторами по екології, які

¹ <http://gradpryluky.info/index.php?newsid=943>

з'явилися за ініціативою Надії Василівни, навесні й восени проходять огляди-конкурси прибудинкових територій. За добровільної участі мешканців на зеленій зоні закладено парк Слави, де висаджено декоративні та фруктові дерева.

Значна робота комітету спрямована на зміцнення родин і родинне виховання дітей, збереження добросусідських відносин. Тісна співпраця голови КСН з дільничними інспекторами міліції є запорукою спокою й благополуччя у мікрорайоні. Спільно з дільничними інспекторами проводяться рейди по дотриманню добросусідських відносин, систематично відвідуються проблемні сім'ї, організовуються рейди «Вечірнє містечко».

Не проходять повз увагу комітету й проблеми малозабезпечених та неповних сімей, дітей з обмеженими фізичними можливостями. Зокрема, КСН №6 брав активну участь у дворічній акції «Подаруй дитині радість». Обстежено умови проживання десяти сімей, за клопотанням комітету надавалася матеріальна допомога на операції, лікування, на вирішення складних матеріально-побутових проблем малозабезпечених родин. Комітет знайшов спонсора для видання збірки віршів Анни Ващенко, дипломанта премії імені Любові Забашти «Квіт папороті».

КСН №6 проводить рейди стосовно дотримання санітарних вимог біля торговельних закладів мікрорайону і підприємства «Укратекс»; під час епідемії грипу пройшли рейди по аптечних пунктах військового містечка.

Члени комітету спільно зі спеціалістом відділу санітарно-екологічного контролю міської ради, представниками міської СЕС розробили план розміщення контейнерів для побутового сміття на території мікрорайону з дотриманням санітарних норм і вимог.

На виконання розпорядження міського голови члени комітету вивчили умови мікрорайону та розробили схему стоянок автотранспорту біля багатоповерхівок, закликавши власників авто облаштувати стоянки за власні кошти.

Комітет не залишається осторонь і проблем, пов'язаних з пасажирськими перевезеннями на маршрутах загального користування. Саме завдяки наполяганням членів комітету було поновлено маршрут

№27, а з перевізником-порушником на маршруті №4-Б розірвано Договір.

Велику увагу комітет самоорганізації військових містечок приділяє розвитку фізичної культури і спорту, про що свідчать заходи «Козацькі розваги», «Дружна родина – щаслива дитина», «Здорова родина – здорова дитина», «Мама, тато і я – спортивна сім'я» та інші. З метою подальшого розвитку фізкультури та спорту в мікрорайоні члени комітету провели інвентаризацію всіх порожніх приміщень службової зони, які в майбутньому можна обладнати під спортивні.

Шаховий гурток, що діє при ЗОШ №12, отримав від комітету три шахівниці та набори шахів – і це, як запевнила Надія Дановська, лише перший крок. Також члени комітету завжди шукають спонсорів для проведення шахових турнірів та інших заходів.

Звичайно, це далеко не весь перелік добрих справ, зроблених комітетом самоорганізації населення №6. Як зазначила Надія Дановська, члени комітету – її надійні помічники, без яких навіть при її енергійності було б непросто нести тяжку, а часто й невдячну ношу голови комітету. Надія Василівна твердо переконана, що разом зі своїм комітетом та мешканцями мікрорайону вона здатна вирішувати найскладніші питання, які життя підкидає майже щоденно.

ТАК ВИРІШИЛИ ЛЮДИ¹

Валентина Степанівна Дьяковська сьогодні з усмішкою згадує ті дні, коли доводилося ходити дворами й вулицями та переконувати, пояснювати, розповідати людям, що може дати створення органу самоорганізації населення – комітету мікрорайону.

А тоді було не до сміху. Багато хто скрушно махав рукою: нічого, мовляв, не зміниться. Але деякі одразу стали Степанівні помічниками. Останніми днями грудня 2002 року ініціативна група одержала дозвіл Ленінської районної в місті Севастополі ради на створення органу самоорганізації населення. А вже в січні 2003-го комітет мікрорайону «Селище Дальнє», ставши юридичною особою, одержав посвідчення районної державної адміністрації про реєстрацію й відкрив свій рахунок у банку.

Помаленьку, але конкретними справами поповнювалася історія комітету мікрорайону «Селище Дальнє». За такий короткий час удалося вирішити головне завдання: люди зрозуміли переваги самоорганізації і переконалися, що разом вони – сила. Люди охоче відгукуються на суботники, інші заходи. Був смітник біля тролейбусної зупинки – зробили на його місці клумбу. Спорудили й облаштували п'ять майданчиків під контейнери для збирання твердих побутових відходів, зокрема чотири з них самотужки. Установили десять контейнерів. Два з них – за кошти, що їх виділила районна рада в рахунок фінансової підтримки органу самоорганізації населення.

А взяти благоустрій «свого» шматочка дороги. Адже в районній державної адміністрації традиційно бракує часу і сил, а головне – коштів, щоб довести до ладу дороги в приватному секторі. Валентина Степанівна знайшла помічників, які обійшли всі двори, взяли на облік усіх автолюбителів, які мають транспортні засоби, розмовляли з ними,

¹ <http://www.viche.info/journal/184>

доводили, що вигідніше вкласти гроші в облаштування доріг, аніж витрачати на ремонт автомобілів. На зібрані кошти самі купили бетон, гравій, готовий асфальт. Добре, що знайшлися і будівельники свої, й умільці. Методом народної будови облагородили всю вулицю Кримську, частковий ремонт дороги змогли зробити на Бахчисарайській, Харківській, Далекій, Феодосійській.

Недаремно у конкурсі з благоустрою території району, що другий рік поспіль із врученням грамот і грошових премій проводять районна рада та районна державна адміністрація, цілі вулиці і приватні домовласники комітету мікрорайону «Селище Дальнє» опиняються серед призерів.

Валентина Дьяковська почала тривалу процедуру з урегулювання земельних відносин у зв'язку з ідеєю організувати й облаштувати дитячий спортивний майданчик. «Мені навіть страшно робиться, коли подумаю, ЩО я знову затіваю. Але так вирішили люди. Отже, так має бути!» – ділиться своїми думками Валентина Степанівна. Принципове «добро» та перші візи вже отримано. Ленінська районна в місті Севастополі рада своїм рішенням додатково виділила комітетові мікрорайону тисячу гривень для облаштування дитячого спортивно-оздоровчого майданчика.

У 2005 році вперше районним бюджетом було передбачено виділити 54,7 тисячі гривень на надання фінансової підтримки органам самоорганізації населення. Це один із показників того, що роль останніх у суспільно-політичному житті та розв'язанні соціально-економічних проблем територіальної громади району зростає.

Відчувши підтримку, керівники органів самоорганізації вирішили об'єднатися, створити своєрідний неформальний клуб. Виходили з того, що не завжди на офіційних нарадах, семінарах, зустрічах із керівниками району або міста є можливість висловити наболіле, поділитися своїми думками. У затишній кав'ярні з чаєм і кавою відбулося перше засідання, потім друге, третє. Мети було досягнуто. Будь-яке засідання неформального клубу (а воно відбувається раз на два місяці) ретельно готують.

Заборонених тем немає, вимоги до промовця – повага до присутніх, стислість виступу й конкретність пропозицій. А пропозицій

якраз багато. Узяти, приміром, питання обрання органу самоорганізації населення. Адже за Законом України «Про органи самоорганізації населення», що застарів і потребує вдосконалення, це здійснюється лише таємним голосуванням. А чому не можна довірити самим зборам, що обирають конкретний орган самоорганізації населення, таємним або відкритим голосуванням обирати свій робочий орган?

Зацікавлена розмова відбулася й стосовно питання необхідності складання документа, що має назву «Громадський паспорт органу самоорганізації населення». Визначена його базова форма, адже всім зрозуміло, що громадський паспорт будинкового комітету, природно, відрізняється від паспорта комітету мікрорайону. Цей документ являтиме собою своєрідний синтез щоденника та архівних даних, каталога проведених заходів і питань санітарного стану території, списку людей, що потребують особливої уваги, і відомостей про технічний стан будинку. Коротше кажучи, візьмеш такий документ і довідаєшся про орган самоорганізації населення все в деталях. Досить зручно й ефективно.

Дуже важливо й те, що всі пропозиції, висловлені на засіданнях клубу, оформляють і передають до координаційної ради. Її рекомендації з проектом рішення або розпорядження лягають на робочий стіл голови районної в місті ради або голови районної державної адміністрації відповідно.

Горизонти діяльності органів самоорганізації населення неосяжні. Тож нехай маленький, але конкретний крок на шляху вдосконалення роботи кожного комітету неминуче наближає торжество справжньої демократії.

Довідка:

У Ленінському районі Севастополя дозвіл на своє створення одержали 23 органи самоорганізації населення, із них – 17 у статусі юридичної особи. Вони охоплюють понад 10 тисяч осіб.

Для виконання власних повноважень органами самоорганізації населення рада Ленінського району з 2002 року надає їм фінансову підтримку. На сесіях райради затверджено «Положення про порядок фінансування, організації обліку й звітності використання

бюджетних коштів, які виділяють для забезпечення діяльності органів самоорганізації населення Ленінського району м. Севастополя» і «Положення про заохочення органу самоорганізації населення Ленінського району м. Севастополя».

У районі активно діє координаційна рада з питань органів самоорганізації населення, створена рішенням Ленінської районної ради від 26 травня 2006 року. У її складі чисельністю 13 осіб представники районної державної адміністрації, депутати райради, а також голови територіальних органів самоорганізації населення (ОСН). Засідання координаційної ради відбуваються раз на два місяці.

Ще 2005 року в місті організували єдиний на той час неформальний клуб «РОСЛЕНА», що об'єднав керівників органів самоорганізації населення. Рішення членів неформального клубу мають рекомендаційний характер і розглядаються на засіданнях координаційної ради.

Практикується в раді і така форма роботи з представниками ОСН, як проведення семінарів. На одному з них було широко обговорено проект нового закону України «Про органи самоорганізації населення».

г. Бердянск Запорожской обл.

Валентина ГУБЕНКО,
*председатель комитета
микрорайона «Центр города»*

О РАБОТЕ КОМИТЕТА МИКРОРАЙОНА «ЦЕНТР ГОРОДА» ЗА 2006-2010 ГОДЫ¹

Подводя итоги работы за 5 лет, необходимо отметить, что комитет работал в условиях сложной как политической, так и экономической жизни города. Если первую половину этого периода можно назвать динамически развивающейся, то последние 2,5 года, особенно 2010 год, наш

комитет работал в большей мере по собственной инициативе.

В план стратегического развития микрорайона на 2006-2010 годы по инициативе комитета, совместно с депутатами, были внесены вопросы по ремонту дорог, внутридомовых территорий, освещению, ремонту жилого фонда, вопросы газификации и благоустройства. Были проведены обсуждения на «круглых столах» и общественных слушаниях.

За период с 2006 по 2010 год при поддержке депутатов Бердянского городского совета не только проводился ежегодный текущий ремонт дорог, но и были капитально отремонтированы дороги по ул. Мазина, участков по ул. Первомайская, ул. К. Маркса. Была проведена реконструкция участка по ул. Горького, где кроме нового покрытия и освещения появился прекрасный детский игровой комплекс.

¹ <http://gorod-online.net/nuwspoln.php?nuws=207&number=209>

За счет средств муниципального займа, кроме пр. Ленина от ул. Дюмина до ул. Свободы, были отремонтированы участок по ул. Красная, ул. Ля-Сейнская. Также за счет из того же источника было восстановлено внутридворовое освещение для 28 домов.

В 2006 году проведена газификация ряда жилых домов по ул. Свободы и ул. Красной.

Кроме этого, за период с 2006 по 2010 год в центре города был проведен ряд масштабных преобразований, изменивших и преобразивших центральную часть Бердянска, особенно пр. Ленина.

В декабре 2010 года комитет совместно с депутатами обсудил проблемные вопросы для рассмотрения при формировании бюджета 2011 года.

В планах мэрии – продолжить в 2011 году реконструкцию ЦКиД «Софит», участка пр. Ленина от ул. Победы до ул. Дюмина и площади перед исполкомом. Будет возобновлено строительство КНС №4 по ул. Дюмина. Ввод в эксплуатацию этой канализационной станции позволит снять вопрос о возможной экологической катастрофе: в случае аварии на старой станции все канализационные стоки могут оказаться в акватории Азовского моря.

Следующее направление в работе комитета – это контроль за качеством предоставляемых гражданам, проживающим на территории микрорайона, жилищно-коммунальных услуг.

2006-2008 годы характерны тем, что работал институт старших домов, контролировавших качество услуг. Комитет принимал в этом самое активное участие. Затем, с переводом жилых домов в общества совладельцев – на сегодня в центре 41 ОСМД – контроль за качеством услуг начали осуществлять сами жители этих домов.

Комитет микрорайона не стоит в стороне от вопроса качества предоставляемых услуг и их стоимости. В 2008 году по инициативе члена комитета К. Дадаева была создана рабочая группа из представителей комитетов города, приглашены специалисты из Днепропетровска, которые провели семинары по обучению практическому применению Закона по регуляторной политике. Власть учла наше мнение, в СМИ были опубликованы объявления о намерении повысить цены на тепло и воду, проведены общественные слушания. Тогда

удалось добиться, чтобы цену на тепло повысили незначительно, а на воду оставили на том же уровне.

В 2006-2008 годах комитет имел право согласовывать вопросы размещения малых архитектурных форм и предприятий торговли и услуг. Это как-то сдерживало хаотичное их размещение. С 2009 года этот вопрос был снят с контроля комитета. А жаль. Ведь когда к нам обратились жильцы дома №142 по пр. Пролетарскому с просьбой не согласовывать вопрос пристройки дополнительного помещения к магазину «Мир мебели» за счет прилегающей территории, мы стали на сторону жителей и помогли отстоять их интересы.

Наш центр заметно хорошеет, преобразается, особенно готовясь к курортному сезону. Вопросы благоустройства волнуют всех жителей. Комитет ликвидировал стихийные свалки по ул. Лиепайская, 60 и ул. Красная, где сейчас построены гостиница и частный дом.

Сегодня практически во дворе каждого многоэтажного дома в нашем микрорайоне имеются детские площадки. В 2009 году комитету завод «Азмол» подарил 80 литров краски для их обновления.

В этом году комитет объявляет конкурс на лучший двор, подъезд, клумбу. Такие конкурсы у нас проходили и раньше, а лучшим вручались продуктовые наборы и посадочный материал – наборы луковиц голландских тюльпанов.

А теперь коротко об участии комитета микрорайона в культурной жизни города. В 2008-2010 годах комитет микрорайона совместно с музеем «Подвиг» и директором краеведческого музея Л. Ноздриной проводил в начале мая встречи ветеранов Великой Отечественной войны с молодежью города, которые проходили в теплой дружеской обстановке. Заканчивались эти встречи традиционной фронтовой кашей.

Хочется высказать благодарность преподавателю художественной школы Е. Стрельчук и ее ученикам: на протяжении последних лет они организовывали в фойе ЦКиД «Софит» выставки рисунков, посвященных празднику Масленицы, Голодомору, годовщине трагедии на Чернобыльской АС. Комитет микрорайона со своей стороны радовал детей сладкими подарками, а авторов лучших рисунков – наборами художественных принадлежностей и другими сувенирами.

Особо хочется отметить, что именно комитет микрорайона в лице С. Скорохода стал инициатором проведения в городе конкурса «Супербабушка», участницами которого становятся жительницы всего города.

Не оставляет вниманием комитет и спортивное направление жизни города. Мы ежегодно оказываем помощь спортсменам для участия в открытом Всеукраинском турнире «Богатыри Запорожского края» по тяжелой атлетики на призы двукратного Олимпийского чемпиона Леонида Жаботинского.

Принимали участие в городском турнире по футболу среди ребят до 17 лет, среди учащихся учебных заведений нижней части «Центр города» ко дню Победы. По возможности мы выставляем команду на ежегодный общегородской турнир по футболу.

В 2008-2009 годах мы проводили спортивные соревнования возле ЦКиД «Софит» по поднятию тяжестей (гантели 5 кг, грифа штанги 7, 12 кг) среди детей 10-12 лет после концерта ко Дню защиты детей 1 июня.

Комитет микрорайона уделяет большое внимание помощи малообеспеченным жителям. Ежегодно мы приобретаем от 30 до 60 продуктовых наборов для инвалидов, людей преклонного возраста. А детей-инвалидов мы приглашаем на праздник Дня святого Николая.

Не забываем мы и заслуженных учителей нашего микрорайона. Каждую осень ко Дню учителя мы вручаем им подарки со словами благодарности за их почетный труд.

На поддержку ОСНов выделяются средства на сессии городского совета. Так комитету микрорайона «Центр города» было выделено в 2006 году 15 704 грн, в 2007 году – 15 657 грн, в 2008 году – 17 868 грн, в 2009 году – 17 820 грн, в 2010 году – 17 771 грн. Бюджетных средств на все явно не хватает, а ведь мы центр города, и к нам часто приходят на мероприятия и жители других микрорайонов.

Заботу о детях комитет проявляет постоянно. В 2010 году по инициативе члена комитета О. Шелеста была создана общественная организация многодетных матерей и их семей «Родина». Для оказания помощи в диагностике братьев Дениса и Максима Макеевых были собраны средства, что позволило им проходить лечение в детской специализированной больнице «Охматдит».

Комитет микрорайона – коллектив известных, интеллигентных, умных людей, которые грамотно подходят к решению проблем бердянцев.

Хочу поблагодарить исполком за помощь, членов комитета – за работу, спонсоров – за поддержку, жителей – за участие в общественной жизни микрорайона. Это наш Бердянск! Это наш центр! Это наш микрорайон!

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКУ ГРОМАДСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ «АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»

16 жовтня 2005 року учасники першої Всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення, яка відбулася в місті Одесі, дійшли висновку, що для подальшого розвитку в Україні руху самоорганізації треба створити єдину систему взаємної підтримки, обміну інформацією і досвідом. Для цього було вирішено заснувати Всеукраїнську громадську організацію «Асоціацію сприяння самоорганізації населення».

Всеукраїнська громадська організація «Асоціація сприяння самоорганізації населення» **zareєстрована 14 червня 2006 року** в Міністерстві юстиції України (реєстр. № 2473).

Головною метою діяльності організації є задоволення соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів своїх членів шляхом підтримки місцевої демократії та розвитку в Україні руху самоорганізації населення.

Основними завданнями Асоціації є:

- сприяння розвитку локальної демократії, поширення ідей самоврядування і становлення громадянського суспільства;
- сприяння реалізації у суспільстві принципів соціальної справедливості і соціального партнерства;
- сприяння створенню ефективної законодавчої і нормативної бази місцевого самоврядування, локальної демократії в усіх її проявах;
- сприяння розвитку міжнародної співпраці, спрямованої на прискорення інтеграції України у світову спільноту і формуванню в Україні громадянського суспільства;
- надання правової, інформаційної та інших видів допомоги членам Асоціації;
- сприяння створенню умов, необхідних для самореалізації молоді і активізації участі молодіжних об'єднань громадян у розвитку локальної

демократії;

- сприяння активному довголіттю людей похилого віку, стимулювання їх активної участі у суспільно-корисній діяльності;
- сприяння підвищенню професійного та інтелектуального рівня громадян у питаннях самоорганізації населення, участі в управлінні місцевими справами та в інших аспектах локальної демократії;
- сприяння підвищенню рівня професійної підготовки штатних працівників і волонтерів, що працюють у сфері безпосередньої і представницької демократії на локальному рівні;
- співпраця з організаціями та іншими юридичними особами України і зарубіжних країн для реалізації мети Асоціації.

Основні напрямки діяльності Асоціації:

- розробка проектів загальнодержавних та місцевих нормативно-правових актів;
- аналітична робота, зокрема, проведення досліджень стану розвитку локальної демократії в містах України (зокрема, в містах Запоріжжі, Житомирі, Кіровограді, Луганську, Миколаєві, Одесі, Полтаві, Прилуках, Рівному, Сумах);
- проведення освітніх заходів (семінарів, тренінгів, конференцій тощо);
- розробка та видання методичних, освітніх матеріалів щодо висвітлення аспектів участі членів громади в управлінні місцевими справами та вирішенні місцевих проблем;
- інформаційні кампанії в ЗМІ та серед населення для популяризації демократичних механізмів та освіти членів місцевих громад;
- консультативна, координаційна, методична, правова допомога громадянам, органам самоорганізації населення, громадським організаціям, розповсюдження досвіду серед інших населених пунктів України.

Організація **має свої осередки** в 14 областях України (зокрема, в Вінницькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Херсонській тощо областях). Загалом, організація надавала допомогу з основних напрямків власної діяльності представникам органів місцевого самоврядування, органам

самоорганізації населення та громадськими організаціями із більш ніж 60 міст України.

Одним з найважливіших чинників ефективності і постійного розвитку руху самоорганізації в нашій країні є регулярне проведення всеукраїнських науково-практичних конференцій, на яких лідери цього руху, провідні науковці і представники органів публічної влади розглядають найактуальніші проблеми у сфері самоорганізації.

Так, **15-16 жовтня 2005 року** в Одесі відбулася перша Всеукраїнська науково-практична конференція «Перспективи розширення повноважень і сфери діяльності органів самоорганізації населення».

На конференції були обговорені і намічені перспективи посилення участі органів самоорганізації населення у житті співтовариств і самоврядуванні, визначена роль органів місцевої влади у підтримці самоорганізації, механізми делегування органам самоорганізації населення місцевими радами частини власних повноважень, фінансів і майна, форми ресурсного забезпечення діяльності органів самоорганізації населення.

3-4 березня 2007 р. в Одесі провели другу Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Розвиток органів самоорганізації населення в Україні: проблеми теорії і практики».

Мета конференції – надати всебічну наукову і організаційно-методичну підтримку розвитку в Україні руху самоорганізації населення для підвищення його дієздатності і ефективності участі органів самоорганізації населення у вирішенні місцевих проблем в тісній співпраці з органами місцевого самоврядування.

Було схвалено розроблені ученими і фахівцями-практиками під керівництвом голови Всеукраїнської Асоціації О. Орловського проекти поправок до Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» і «Про органи самоорганізації населення», а також ряд нормативно-методичних документів локального рівня. Ці проекти передано в профільний комітет Верховної Ради України.

17-18 вересня 2007 р. в Одесі відбулася третя Всеукраїнська науково-практична конференція на тему «Якісні житлово-комунальні послуги – спільна справа влади і громадськості», організована у співпраці із Громадською радою при Міністерстві з питань житлово-

комунального господарства України.

Основна мета Конференції - розробити пропозиції з поліпшення забезпечення населення якісними і фінансово доступними житлово-комунальними послугами і утворити в Україні дієві механізми співпраці органів публічної влади з громадськістю з впровадження цих пропозицій у життя.

20-21 грудня 2008 р. в Одесі пройшла четверта Всеукраїнська науково-практична конференція з питань самоорганізації населення на тему «Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів самоорганізації населення», організована у співпраці із Комітетом з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування Верховної Ради України, а також Міністерством з питань регіонального розвитку та будівництва України.

На конференції було розглянуто актуальні проблеми регламентації правового статусу органів самоорганізації населення на загальнодержавному та місцевому рівнях. Зокрема, представлено та обговорено оновлену редакцію Закону України «Про органи самоорганізації населення», підготовлену фахівцями ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» на заміну законопроекту № 2108, зареєстрованому у Верховній Раді України 21 лютого 2008 р.

15-16 травня 2010 р. у Вінниці провели п'яту Всеукраїнську науково-практичну конференцію з питань самоорганізації населення на тему «Удосконалення законодавства України щодо проведення загальних зборів за місцем проживання», організована у співпраці із Вінницькою міською радою.

Учасники проаналізували актуальні проблеми правової регламентації загальних зборів членів територіальної громади за місцем проживання. Зокрема, було обговорено проект Закону України «Про загальні збори членів територіальної громади за місцем проживання», підготовлений фахівцями Асоціації, а також стан регламентації загальних зборів на місцевому рівні.

Координати ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення»:

65014, Україна, м. Одеса, вул. Маразліївська, 38.

Тел./факс: +38 (048) 738-68-30.

E-mail: samoorg@ukr.net

Сайт: <http://samoorg.com.ua>

**Всеукраїнська громадська організація
«Асоціація сприяння самоорганізації населення»**

МИ - ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДИ!

**ЗБІРНИК ПРАКТИК ДІЯЛЬНОСТІ
ТА РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ
НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ**

Здано до набору 09.09.2011. Підписано до друку 12.09.2011.

Папір офсетний. Спосіб друку офсетний. Др. арк. 5,6.

Наклад 500 прим. Зам. № 166.

Надруковано ПП «Євродрук»

65000, м. Одеса, вул. Мала Арнаутська, 9